

NATIONAL
INTEGRATION
LANGUAGE
SERIES

30 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆ

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಲಿಪಿಯೊಂದಿಗೆ

ಹಿಂದಿ ಕಲಿಯುವುದಕ್ಕೆ

ಹಿಂದಿ ಓದುವುದಕ್ಕೆ

ಹಿಂದಿ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ

ಹಿಂದಿ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ

ಹಿಂದಿ ಸಂಭಾಷಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ

ಸುಲಭ ಮತ್ತು ಸುಯೋಗ್ಯ ಪುಸ್ತಕ ಇದು







30 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ

ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆ



ಲೇಖಕರು :

ನಾ. ಸು. ರಾ. ಗಣಾಶ್ರೀ, M.A. (San.) ; M.A. (Hin.) ;

ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಾರ್ಯ ; ಸಾಹಿತ್ಯರತ್ನ ;

ಬಾ. ಹಿ. ಪಾರಂಗತ್ ; ಶಿ. ಕ. ಪ್ರವೀಣ್ ; ರಾ. ಬಾ. ಪ್ರವೀಣ್ ;

ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೋವಿದ.



BALAJI PUBLICATIONS

103, Pycrofts Road

MADRAS-600 014

© Rights Reserved with the Publishers
Eighth Edition 1989

Price Rs. 9.00

PRINTED AT SRI SELVA VINAYAGA OFFSET PRINTERS MS-2.

ಮುನ್ನುಡಿ

ನಮ್ಮ ದೇಶದ ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆಯೆಂಬ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯು ಬಹಳ ಪುರಾತನ ವಾದದಲ್ಲು ಕಬೀರದಾಸರು, ನಾನ್ಮದೇವರು, ಗುರುನಾನಕರು, ದಾದುದಯಾಳು, ಸ್ವಾಮಿ ದಯಾನಂದರು ಮೊದಲಾದ ಸಾಧು-ಸಂತರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರೀತಿಯ ದ ಮಾತನಾಡಿದ ಸರಳ ಮಾತು ಇದು. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಝಾಂಸಿ ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ, ನಾನಾ ಫರ್ನವಿಸ್, ದಿಲ್ಲಿ ಬಾಡುಶಾ, ತಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನ ಮತ್ತು ಸೇನಾಧ್ಯಕ್ಷ ಇವರ ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರದ ಭಾಷೆ ಇದೇ. ಅವಾಗ ಹಿಂದಿಗೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಎಂದರು. ಇದಕ್ಕೇ ದಕ್ಷಿಣಿ ಹಿಂದಿ ಎಂದುಕೂಡ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಬಾಮಿನಿ, ಗೊಲ್ಕೊಂಡಾ, ಬೀಜಾಪೂರು ಮೊದಲಾದ ದಕ್ಷಿಣ ರಾಜ್ಯಗಳ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳ ಭಾಷೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹಿಂದಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತೀಯರ ತಾಯನುಡಿ ಯಿ, ಅವರ ತಾಯನುಡಿಯು ಬ್ರಜ, ಅವಧಿ, ಮೈಥಿಲಿ, ಬಿಹಾರಿ, ಬೋಜಪುರಿ ರಾಜಸ್ಥಾನಿ, ಬುಂದೇಲಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು, ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಾರತದ ಭಾಷೆ, ಸಾಧು ಪಂತ ಜನಗಳ ಪ್ರಯತ್ನದೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಭಾಷೆ ಇದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆ.

ಇತರ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಕಲಿಯಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆ ಜನಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಜಿನ್ನಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಾಲಾಜಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್ ವರ ಭಾರತೀಯ ಹದಿನೈದು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಸರಳ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೆ ತಿಳಿದ ವಿಷಯವೇ.

ಬಾಲಾಜಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್ ದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೂಡ ಐದು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು, ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು, ಮೂರನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸರಳ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು, ನಾಲ್ಕನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಾಕ್ಯರಚನೆ ಸಂಬಂಧ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಐದನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕತೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರವಣಿಗೆಯ ಮತ್ತು ಛಾಪಿಸುವಣಿಗೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕರಾಗಿದ್ದ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ನನ್ನ ಅನೇಕ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಮದ್ರಾಸು.

ನಾ. ಸು. ರಾ. ಗಣಾಕ್ಷೀ.

10-3-1977

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗ

| | | |
|--------------------------|------|----|
| ವರ್ಣಮಾಲೆ | | 1 |
| ಸುಲಭ ಶಬ್ದಗಳು | ... | 4 |
| ಕಾಗುಣಿತ | ... | 6 |
| ಸ್ವರಸಂಜ್ಞೆಗಳಿರುವ ಶಬ್ದಗಳು | | 8 |
| ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳ ಶಬ್ದಗಳು | ... | 9 |
| ನಾಲ್ಕು ಅಕ್ಷರಗಳ ಶಬ್ದಗಳು | ... | 10 |
| ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳು | | 11 |
| ಅನುಸ್ವಾರ | ... | 16 |

ಎರಡನೆಯ ಭಾಗ

| | | |
|----------------------|-----|----|
| ಸರ್ವನಾಮಗಳು | ... | 17 |
| ಕ್ರಿಯಾ ಪದಗಳು | ... | 18 |
| ಶರೀರದ ಅವಯವಗಳು | ... | 20 |
| ಸಂಬಂಧಿಕರು | ... | 22 |
| ಕಾ | ... | 24 |
| ಮತು. | ... | 25 |
| ತಿಂಗಳುಗಳು | ... | 26 |
| ವಾರಗಳು | ... | 27 |
| ದಿಕ್ಕುಗಳು | ... | 28 |
| ಮನೆ | ... | 29 |
| ಮನೆಗೆ ಸೇರಿದ ವಸ್ತುಗಳು | ... | 31 |
| ಆಡಿಗೆ ಪದಾರ್ಥಗಳು | ... | 33 |
| ತರಕಾರಿಗಳು | ... | 36 |
| ಹಣ್ಣುಗಳು | ... | 38 |
| ಧಾನ್ಯಗಳು | ... | 39 |
| ಮಸಾಲೆ ಜಿನಸು | ... | 40 |

| | | |
|----------------------|------|----|
| ಪಶುಗಳ | ... | 41 |
| ಮೃಗಗಳು | ... | 42 |
| ಪಕ್ಷಿಗಳು | ... | 43 |
| ಹುಳು ಹುಪ್ಪಟೆಗಳು | ... | 44 |
| ಸ್ಥಲಗಳು | ... | 45 |
| ಉದಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳು | ... | 47 |
| ಲೋಹಗಳು | ... | 49 |
| ಬಣ್ಣಗಳು | ... | 50 |
| ವಿಶೇಷಣಗಳು | ... | 51 |
| ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಗಳು | ... | 52 |
| ರೋಗಗಳು | ... | 53 |
| ಕಸಬುಗಾರರು | ... | 54 |
| ಭಾವನೆಗಳು | ... | 55 |
| ವಿದ್ಯೆ | ... | 56 |
| ಅಂಚೆ | ... | 58 |
| ಕಾರಖಾನೆ | ... | 59 |
| ಸಂಖ್ಯೆಗಳು | ... | 60 |
| ಸಂಖ್ಯೆಯವಾಚಕ ಶಬ್ದಗಳು | ... | 64 |
| ಭಿನ್ನ ರಾಶಿಗಳು | | 65 |
| ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕಗಳು | ... | 66 |
| ಕೆಲವು ಉಪಯೋಗಿ ಶಬ್ದಗಳು | ... | 67 |

ಮೂರನೆಯ ಭಾಗ

| | | |
|----------------------|------|----|
| ಎರಡು ಪದಗಳ ವಾಕ್ಯಗಳು | ... | 69 |
| ಮೂರು ಪದಗಳ ವಾಕ್ಯಗಳು | | 71 |
| ನಾಲ್ಕು ಪದಗಳ ವಾಕ್ಯಗಳು | ... | 73 |
| ವಿದ್ಯರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯ | ... | 74 |
| ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯಗಳು | ... | 75 |
| ನನ್ನ ಮನೆ | ... | 77 |
| ಅಂಗಡಿ | ... | 79 |

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಭಾಗ

| | | |
|---------------------------------|------|-----|
| ಇದ್ದಾನೆ - | ... | 83 |
| ಇದ್ದರು | ... | 84 |
| ಇರಬಹುದು | ... | 85 |
| ಬರುತ್ತಾನೆ | ... | 86 |
| ಬರುವನು | ... | 88 |
| ಬಾ-ಬನ್ನಿ-ಬನ್ನಿರಿ | ... | 89 |
| ಹುಡುಗನನ್ನು-ಹುಡುಗನಿಗೆ | ... | 90 |
| ಹುಡುಗನಿಂದ | ... | 91 |
| ಹುಡುಗನ | ... | 92 |
| ಹುಡುಗನಲ್ಲಿ | | 94 |
| ಹುಡುಗಿ-ಹುಡುಗ | ... | 95 |
| ಹುಡುಗ ಹುಡುಗರು | ... | 96 |
| ಹುಡುಗನಿಂದ- ಹುಡುಗರಿಂದ | ... | 98 |
| ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗ | ... | 99 |
| ಬರುತ್ತಿ ದ್ದಾನೆ-ಬರುತ್ತಿದ್ದನು | ... | 101 |
| ಬಂದನು | ... | 104 |
| ಹುಡುಗನು ತಂದನು | ... | 105 |
| ಬಂದು | ... | 107 |
| ಬಂದಿದ್ದಾನೆ-ಬಂದಿದ್ದನು-ಬಂದಿರಬಹುದು | ... | 108 |
| ಮೇಲೆ-ಕೆಳಗೆ | ... | 110 |
| ಬೇಗ ಹೋಗು | ... | 111 |
| ಬೇಕಾಗಿದೆ-ತಗಲುವುದು | | 113 |
| ನುತ್ತು-ಅಥವಾ-ಆದರೆ | ... | 114 |
| ಬಂದುಬಿಟ್ಟನು | ... | 116 |

ಐದನೆಯ ಭಾಗ

| | | |
|-------------------|-----|-----|
| ಉಪಯೋಗವಾದ ವಾಕ್ಯಗಳು | ... | 117 |
| ಪತ್ರಗಳು | ... | 118 |
| ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು | ... | 126 |
| ಕತೆಗಳು | ... | 144 |

| | | |
|---|----|----|
| अ | आ | इ |
| ई | उ | ऊ |
| ऋ | ॠ | ऌ |
| ए | ऐ | औ |
| ओ | अं | अः |

क ख ग घ ङ

च छ ज झ ञ

ट ठ ड ढ ण

त थ द ध न

प फ ब भ म

य र ल व श

ष स ह ऋ क्ष

ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗ

ಪಹಲಾ ಸಾಗ

ವರ್ಣಮಾಲೆ

ವರ್ಣಮಾಲಾ — ವರ್ಣಮಾಲಾ

ಸ್ವರಗಳು

ಸ್ವರ - ಸ್ವರ

ಅ
ಆ

ಆ
ಆ

ಇ
ಇ

ಈ
ಈ

ಉ
ಉ

ಊ
ಊ

ಋ
ೠ

ಎ
ಎ

ಏ
ಏ

ಓ
ಓ

ಔ
ಔ

ಅ
ಅ

ಅ:
ಅ:

ಸೂಚನೆ—ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ 'ಎ' ಮತ್ತು 'ಒ' ಎಂಬ ಹ್ರಸ್ವ ಸ್ವರಗಳಿಲ್ಲ.

ವ್ಯಂಜನಗಳು

ವ್ಯಂಜನ—ವ್ಯಂಜನ

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ಕ | ಖ | ಗ | ಘ | ಙ |
| ಚ | ಛ | ಜ | ಝ | ಞ |
| ಟ | ಠ | ಡ | ಢ | ಣ |
| ತ | ಥ | ದ | ಧ | ನ |
| ಪ | ಫ | ಬ | ಭ | ಮ |
| ಯ | ರ | ಲ | ವ | |
| ಶ | ಷ | ಸ | ಹ | |

ಸೂಚನೆ :—ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರುವ 'ಳ' ವ್ಯಂಜನ ಹಿಂದಿನಲ್ಲಿದೆ.

సమాన అక్షరగళు

సమాన అక్షర—సమాన అక్షర

క క

అ ఆ ఓ ఔ

ఠ ఠ ఢ ఢ

ఢ ఢ హ హ ఐ ఐ

చ చ ఝ ఝ

బ బ క క

ప ప ణ గ మ మ న

య య

ర ర స స ల

ఋ ఋ

ష ష ణ

ಸುಲಭ ಶಬ್ದಗಳು

ಸರಲ ಶಬ್ದ—ಸರಲ್ ಶಬ್ದ

| | | | |
|--------|---------|-----------|-------------|
| ಆ ಅ | ಮ | ಆಮ ಅಮ್ | ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು |
| ಏ ಏ | ಕ ಕ್ | ಏಕ ಏಕ್ | ಒಂದು |
| ಉ ಉ | ಠ ಠ್ | ಉಠ ಉಠ್ | ಏಳು |
| ಹ ಹ | ಮ ಮ್ | ಹಮ ಹಮ್ | ನಾವು |
| ಚ ಚ | ಲ ಲ್ | ಚಲ ಚಲ್ | ನಡೆ |
| ಬ ಬ | ಸ ಸ್ | ಬಸ ಬಸ್ | ಸಾಕು |
| ಫ ಫ | ಲ ಲ್ | ಫಲ ಫಲ್ | ಹಣ್ಣು |

ಸೂಚನೆ :—ಶಬ್ದಗಳ ಕೊನೆಯ ವ್ಯಂಜನವು ಅಕಾರಣಂತವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು
ಅರ್ಧಾಕ್ಷರವೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡೇ ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕು.

| | | | | |
|--------|--------|---------|--------------|-----------|
| ಕ ಕ | ಲ ಲ | ಮ ಮ್ | ಕಲಮ ಕಲಮ್ | ಲೇಖನಿ |
| ಕ ಕ | ಮ ಮ | ಲ ಲ್ | ಕಮಲ ಕಮಲ್ | ಕಮಲ |
| ಅ ಅ | ಸ ಸ | ಲ ಲ್ | ಅಸಲ ಅಸಲ್ | ನಿಜನಾಟ |
| ಇ ಇ | ಧ ಧ | ರ ರ್ | ಇಧರ ಇಧರ್ | ಇಲ್ಲಿ |
| ಸ ಸ | ಮ ಮ | ಇ ಯ್ | ಸಮಇ ಸಮಯ್ | ತಿಳಿವಳಿಕೆ |
| ಮ ಮ | ದ ದ | ದ ದ್ | ಮದದ ಮದದ್ | ಸಹಾಯ |
| ಚ ಚ | ಪ ಪ | ನ ತ್ | ಚಿಪತ ಚಪತ್ | ಏಟು |
| ಬ ಬ | ದ ದ | ನ ನ್ | ಬದನ ಬದನ್ | ದೇಹ |
| ಸ ಸ | ಮ ಮ | ಯ ಯ್ | ಸಮಯ ಸಮಯ್ | ಕಾಲ |
| ಜ ಜ | ಗ ಗ | ಹ ಹ್ | ಜಗಹ ಜಗಹ್ | ಸ್ಥಳ |

ಸೂಚನೆ:—ಕೊನೆಯ 'ಹ' ಅರ್ಥಾಕ್ಷರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಕಾಗುಣಿತ

ಗಾಢ ಟಡಿ—ಬಾರಹ ಖಡಿ

| ಸ್ವರ | ಸ್ವರಸಂಜ್ಞೆ | ಸ್ವರವ್ಯಂಜನಗಳು | | | |
|--------|------------|---------------|----------|----------|----------|
| ಅ ಆ | — | ಕ ಕ | ಚ ಚ | ನ ನ | ರ ರ |
| ಆ ಆ | । ೦ | ಕಾ ಕಾ | ಚಾ ಚಾ | ನಾ ನಾ | ರಾ ರಾ |
| ಇ ಇ | ಿ ಿ | ಕಿ ಕಿ | ಚಿ ಚಿ | ನಿ ನಿ | ರಿ ರಿ |
| ಈ ಈ | ೀ ೀ | ಕೀ ಕೀ | ಚೀ ಚೀ | ನೀ ನೀ | ರೀ ರೀ |
| ಉ ಉ | ು ು | ಕು ಕು | ಚು ಚು | ನು ನು | ರು ರು |
| ಊ ಊ | ು ು | ಕು ಕು | ಚು ಚು | ನು ನು | ರು ರು |

| | | | | | |
|---------|---|----------|----------|----------|----------|
| क ॐ | ॐ | क क | ख ख | ग ग | — — |
| ए ॐ | ॐ | के के | खे खे | गे गे | रे रे |
| ऐ ॐ | ॐ | कै कै | खै खै | गै गै | रै रै |
| ओ ॐ | ॐ | को को | चो चो | नो नो | रो रो |
| औ ॐ | ॐ | कौ कौ | चौ चौ | नौ नौ | रौ रौ |
| अं ॐ | ॐ | कं कं | चं चं | नं नं | रं रं |
| अः ॐ | ॐ | कः कः | चः चः | नः नः | रः रः |

ಸ್ವರಸಂಜ್ಞೆಗಳಿರುವ ಶಬ್ದಗಳು

ಸ್ವರವಿಹ್ವಯುಕ್ತ ಶಬ್ದ—ಸ್ವರಚಿಹ್ನೆಯುಕ್ತ ಶಬ್ದ

| | | |
|----|----|------|
| ರಾ | ಮ | ರಾಮ್ |
| ರಾ | ಮಾ | |
| ಮಾ | ಲಾ | ಮಾಲಾ |
| ಮಾ | ಲಾ | |
| ಸೀ | ತಾ | ಸೀತಾ |
| ಸೀ | ತಾ | |
| ಹ | ರಿ | ಹರಿ |
| ಹ | ರಿ | |
| ಮ | ಧು | ಮಧು |
| ಮ | ಧು | |
| ಗೀ | ತಾ | ಗೀತಾ |
| ಗೀ | ತಾ | |
| ಶೀ | ಲಾ | ಶೀಲಾ |
| ಶೀ | ಲಾ | |
| ಗೌ | ರಿ | ಗೌರಿ |
| ಗೌ | ರಿ | |

ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳ ಶಬ್ದಗಳು

ಕ ಮ ರಾ
ಕ ಮ್ ರಾ

ಕೊಠಡಿ

ಆ ದ ಮೀ
ಆ ದ್ ಮೀ

ಮನುಷ್ಯ

ಕಿ ತ ನಾ
ಕಿ ತ್ ನಾ

ಎಷ್ಟು

ರು ಪ ಯಾ
ರು ಪ್ ಯಾ

ರೂಪಾಯಿ

ದ ವಾ ತ
ದ ವಾ ತ್

ಮಸಿಕುಡಿಕೆ

ವಿ ಜ ಲೀ
ವಿ ಜ್ ಲೀ

ವಿದ್ಯುತ್

ಜ ವಾ ಬ
ಜ ವಾ ಬ್

ಜವಾಬು

ಆ ಸಾ ನ
ಆ ಸಾ ನ್

ಸುಲಭ

ಸೂಚನೆ:—ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳ ಶಬ್ದಗಳ ಕೊನೆಯ ವ್ಯಂಜನವು 'ಅ' ವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇತರ ಸ್ವರಾಂಶವಾಗಿವೆರೆ ಮಧ್ಯದ ಅಕಾರ ವ್ಯಂಜನವು ಅರ್ಥವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕು.

ಉದಾ:—ಕಮರಾ—ಕಮರಾ > ಕಮರಾ

ನಾಲ್ಕು ಅಕ್ಷರಗಳ ಶಬ್ದಗಳು

| | | | | |
|----|-----|----|----|--------------|
| ಆ | ಜ | ಕ | ಲ | ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ |
| ಅ | ಜ್ಞ | ಕೆ | ಲ್ | |
| ಬಿ | ಲ | ಕು | ಲ | ಸರ್ವಥಾ |
| ಬಿ | ಲ್ | ಕು | ಲ್ | |
| ಬಾ | ತ | ಚಿ | ತ | ಸಂಭಾಷಣೆ |
| ಬಾ | ತ್ | ಚೀ | ತ್ | |
| ತ | ಬಿ | ಯ | ತ | ಆರೋಗ್ಯ |
| ತ | ಬೀ | ಯ | ತ್ | |
| ಅ | ಕ | ಸ | ರ | ಆಗಾಗ್ಗೆ |
| ಅ | ಕ್ | ಸ | ರ್ | |
| ಅ | ಚಾ | ನ | ಕ | ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ |
| ಅ | ಚಾ | ನ | ಕ್ | |
| ನಾ | ರಿ | ಯ | ಲ | ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ |
| ನಾ | ರಿ | ಯ | ಲ್ | |
| ಸ | ರ | ಕಾ | ರ | ಸರಕಾರ |
| ಸ | ರ್ | ಕಾ | ರ್ | |
| ಠ | ಹ | ರ | ನಾ | ಇರುವುದು |
| ಠ | ಹ | ರ್ | ನಾ | |

ಸೂಚನೆ :—ನಾಲ್ಕು ಅಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಕ್ಷರಗಳು ಅಕಾರಾಂತ ವ್ಯಂಜನಗಳಾದರೆ ಅವುಗಳ ಅಕಾರಕ್ಕೆ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಿಲ್ಲ.

ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳು

ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರ—ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರ

| | | |
|------------------|----------|----------|
| ಕ್ + ಕ = ಕಕ, ಕ | ಶಕರ | |
| ಕ್ ಕ ಕ್ಕ | ಶಕ್ಕರ | ಸಕ್ಕರೆ |
| ಕ್ + ತ = ಕತ, ಕ್ತ | ರಕ್ತ | |
| ಕ್ ತ ಕ್ತ | ರಕ್ತ | ರಕ್ತ |
| ಕ್ + ಯ = ಕಯ | ಕಯಾ | |
| ಕ್ ಯ ಕ್ಯ | ಕ್ಯಾ | ಏನು |
| ಕ್ + ರ = ಕರ, ಕ್ರ | ಕ್ರೋಧ | |
| ಕ್ ರ ಕ್ರ | ಕ್ರೋಧ್ | ಕ್ರೋಪ |
| ಕ್ + ಷ = ಕಷ, ಕ್ಷ | ದಕ್ಷಿಣ | |
| ಕ್ ಷ ಕ್ಷ | ದಕ್ಷಿಣ್ | ದಕ್ಷಿಣ |
| ಖ + ತ = ಕುತ | ತರುತ | |
| ಖ ತ ಖ್ತ | ತಖ್ತ | ಸಿಂಹಾಸನ |
| ಖ + ಯ = ಕುಯ | ವಿಖ್ಯಾತ | |
| ಖ ಯ ಖ್ಯ | ವಿಖ್ಯಾತ್ | ಪ್ರಸಿದ್ಧ |
| ಗ್ + ರ = ಗ್ರ | ಗ್ರಹ | |
| ಗ್ ರ ಗ್ರ | ಗ್ರಹ | ಗ್ರಹ |
| ಘ + ನ = ಗ್ನ | ವಿಗ್ನ | |
| ಘ ನ ಗ್ನ | ವಿಘ್ನ | ವಿಘ್ನ |

च+च=चच

ಚ್ ಚ್ ಚ್ಚ

च+छ=छ

ಚ್ ಛ್ ಚ್ಛ

ज+ज=जज

ಜ್ ಜ್ ಜ್ಜ

ज+झ=झ

ಜ್ ಝ್ ಜ್ಝ

ज+य=ज्य

ಜ್ ಯ್ ಜ್ಯ

ट+ट=ट्ट

ಟ್ ಟ್ ಟ್ಟ

ट+ठ=ट्ठ

ಟ್ ಠ್ ಟ್ಠ

त+त=तत

ತ್ ತ್ ತ್ತ

त+थ=तथ

ತ್ ಥ್ ತ್ಥ

सच्चा

ಸಚ್ಛಾ

ನಿಜವಾವ

अच्छा

ಅಚ್ಛಾ

ಒಳ್ಳೆಯ

इज्जत

ಇಜ್ಜತ್

ಮರ್ಯಾದೆ

ज्ञान

ಜ್ಞಾನ

ಜ್ಞಾನ

ज्याद

ಜ್ಯಾದಾ

ಹೆಚ್ಚು

छुट्टी

ಛುಟ್ಟೀ

ರಜೆ

चिट्ठी

ಚಿಟ್ಟೀ

ಪತ್ರ

बक्ती

ಬಕ್ತೀ

ಬಕ್ತಿ, ದೀಪ

पत्थर

ಪತ್ಥರ್

ಕಲ್ಲು

ಸೂಚನೆ:—‘ज’ ಮತ್ತು ‘क’ ಗಳ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ ‘F’
‘Z’ ಅಕ್ಷರಗಳ ಧ್ವನಿಯಂತಿರುವುದು,
ಉದಾ:—इज्जत-izzat; साक-saaf.

ತು + ಯ = ತ್ಯ
ತು ಯ ತ್ಯ

ತ್ಯಾಗ
ತಾಗ್

ತಾಗ

ತು + ರ = ತ್ರ
ತು ರ ತ್ರ

ಪತ್ರ
ಪತ್ರ

ಪತ್ರ

ದು + ಧ = ದ್ಧ
ದು ಧ ದ್ಧ

ಬುದ್ಧಿ
ಬುದ್ಧಿ

ಬುದ್ಧಿ

ದು + ಮ = ದ್ಮ
ದು ಮ ದ್ಮ

ಪದ್ಮ
ಪದ್ಮ

ತಾಮರ

ದು + ವ = ದ್ವ
ದು ವ ದ್ವ

ದ್ವಾರ
ದ್ವಾರ್

ಬಾಗಿಲು

ಧು + ಯ = ಧ್ಯ
ಧು ಯ ಧ್ಯ

ಧ್ಯಾನ
ಧ್ಯಾನ್

ಧ್ಯಾನ

ನು + ನ = ನ್ನ
ನು ನ ನ್ನ

ಅನ್ನ
ಅನ್ನ

ಅನ್ನ, ಆಹಾರ

ನು + ಯ = ನ್ಯ
ನು ಯ ನ್ಯ

ನ್ಯಾಯ
ನ್ಯಾಯ

ನ್ಯಾಯ

ಪು + ತ = ಪ್ತ
ಪು ತ ಪ್ತ

ಮಸಾಹ
ಸಪ್ತಾಹ

ವಾರ

ಪು + ಯ = ಪ್ಯ
ಪು ಯ ಪ್ಯ

ಪ್ಯಾರ
ಪ್ಯಾರ್

ಪ್ರೀತಿ

ಪು + ರ = ಪ್ರ
ಪ್ ರ ಪ್ರ

ಫು + ತ = ಫತ
ಫ್ ತ ಫ್ತ

ಬ್ + ದ = ಬದ
ಬ್ ದ ಬ್ದ

ರ್ + ಚ = ರ್ಚ
ರ್ ಚ ರ್ಚ

ಜ್ + ಜ = ಜ್ಜ
ರ್ ಜ ಜ್ಜ

ರ್ + ದ = ರ್ದ
ರ್ ದ ರ್ದ

ರ್ + ಷ = ರ್ಷ
ರ್ ಷ ರ್ಷ

ಲ್ + ಕ = ಲಕ
ಲ್ ಕ ಲ್ಕ

ಲ್ + ದ = ಲದ
ಲ್ ದ ಲ್ದ

ಲ್ + ಲ = ಲಲ, ಲ್ಲ
ಲ್ ಲ ಲ್ಲ

ಪ್ರಾಣ
ಪ್ರಾಣ

ಪ್ರಾಣ

ದಪ್ರತರ
ದಪ್ರರ್

ಕಾರ್ಯಾಲಯ

ಶಬ್ದ
ಶಬ್ದ

ಶಬ್ದ

ಉರ್ಚ
ಉರ್ಚ

ಉರ್ಚ

ದರ್ಜಿ
ದರ್ಜಿ

ಸಿಂಪಿಗ

ಸದಿ
ಸದಿ

ಶೀತ

ವರ್ಷ
ವರ್ಷ

ಸಂವತ್ಸರ

ಉಲಕ
ಉಲ್ಕ

ದೇಶ

ಜಲದಿ
ಜಲಿ

ಜೀಗ

ಬಿಲ್ಲಿ
ಬಿಲ್ಲಿ

ಬಿಕ್ಕು

ವ್ + ಯ = ವ್ಯ
ವ್ ಯ ವ್ಯ

ಶ್ + ಕ = ಶಕ
ಶ್ ಕ ಶ್ಕ

ಶ್ + ಚ = ಶ್ಚ, ಇಚ
ಶ್ ಚ ಶ್ಚ

ಶ್ + ನ = ಶ್ನ, ಇನ
ಶ್ ನ ಶ್ನ

ಶ್ + ರ = ಶ್ರ
ಶ್ ರ ಶ್ರ

ಶ್ + ವ = ಶ್ವ, ಇವ
ಶ್ ವ ಶ್ವ

ಷ್ + ಟ = ಷ್ಟ
ಷ್ ಟ ಷ್ಟ

ಸ್ + ತ = ಸ್ತ
ಸ್ ತ ಸ್ತ

ಸ್ + ತ + ರ = ಸ್ತ
ಸ್ ತ ರ ಸ್ತ

ಸ್ + ಯ = ಸ್ಯ
ಸ್ ಯ ಸ್ಯ

ವ್ಯಾಪಾರ
ವ್ಯಾಪಾರ್

ವ್ಯಾಪಾರ

ಮುಶಿಕಲ
ಮುಶ್ಕಿಲ್

ಕಷ್ಟನಾದ

ನಿಶ್ಚಯ
ನಿಶ್ಚಯ

ನಿಶ್ಚಯ

ಪ್ರಶ್ನ
ಪ್ರಶ್ನ

ಪ್ರಶ್ನ

ಶ್ರಾವಣ
ಶ್ರಾವಣ್

ಶ್ರಾವಣ

ವಿಶ್ವಾಸ
ವಿಶ್ವಾಸ್

ನಂಬಿಕೆ

ಕಷ್ಟ
ಕಷ್ಟ

ತೊಂದರೆ

ರಾಸ್ತಾ
ರಾಸ್ತಾ

ದಾರಿ

ಕ್ಷೀ
ಕ್ಷೀ

ಹಿಂಗಸು

ಸ್ಯಾಹೀ
ಸ್ಯಾಹೀ

ಮಸಿ

ಅನುಸ್ವಾರ

(೦) ಪೂರ್ಣಾನುಸ್ವಾರ

ಪೂರ್ಣಾನುಸ್ವಾರದ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯ ವರ್ಗದ ಐದನೆಯ ಅಕ್ಷರದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ನೈಕ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ :—

| | | |
|--------------|------------------|-----------|
| ಕ+ಗ=ಕ್ಲ | ಗಕ್ಷಾ—ಗಂಗಾ | |
| ಜ ಗ ಜ್ಞಗ | ಗಜ್ಞಗಾ ಗಂಗಾ | ಗಂಗೆ |
| ಚ+ಜ=ಜ್ಞ | ಅಜ್ಜೀರ—ಅಂಜೀರ | |
| ಜ್ಞಾ ಜ ಜ್ಞಾಜ | ಅಜ್ಞಾಜೀರ್ ಅಂಜೀರ್ | ಅಂಜೂರ |
| ಘ+ಙ=ಙ್ | ಠಾಡಾ—ಠೆಡಾ | |
| ಣ ಡ ಣಡ | ಠಣಡಾ ಠಂಡಾ | ತಣ್ಣಗಿರುವ |
| ನ+ದ=ನ್ದ | ಅಂದರ—ಅಂದರ | |
| ನ್ ದ ನದ | ಅನ್ದರ ಅಂದರ | ಒಳಗೆ |

‘ಶ’ ಮತ್ತು ‘ಸ’ ಅಕ್ಷರಗಳ ಮುಂದೆ, ‘ನ್’ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ :—ದೇಶ (ದನ್ಶ)—ಹೆಸ (ಹನ್ಸ)

೦ (೦) ಅರ್ಧಾನುಸ್ವಾರ

ಅರ್ಧಾನುಸ್ವಾರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವಾಗ ಧ್ವನಿಯು ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಡುವುದು.

ಆಳ್

ಆಂ'ಖ್ = ಕಣ್ಣು

ಫಣ್ಚ

ಪಹುಂ'ಚ್ = ಸೇರಾ

ವಹ್

ವಹಾ' = ಅಲ್ಲಿ

ಮೈ—ಮೈ

ಮೈ' = ನಾನು

ಎರಡನೆಯ ಭಾಗ

ದ್ವೀಪ ಭಾಗ

ಸರ್ವ ನಾಮಗಳು

ಸರ್ವನಾಮ — ಸರ್ವನಾಮ್

ಮೆ
ಮೈ

ನಾನು

ತು
ತೂ

ನೀನು

ವಹ
ವಹ

ಅವನು, ಅವಳು, ಅದು

ಯಹ
ಯಹ

ಇವನು, ಇವಳು, ಇದು

ಹಮ
ಹಮ್

ನಾವು

ತುಮ
ತುಮ್

ನೀವು

ಆಪ
ಆಪ್

ತಾವು

ವೇ
ವೇ

ಅವರು, ಅವುಗಳು

ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು

क्रिया पद — क्रिया पद

| | |
|-------------|----------------|
| आ ಆ | ಬಾ |
| जा ಜಾ | ಹೋಗು |
| खा ಖಾ | ತಿನ್ನು |
| ला ಲಾ | ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ |
| उठ ಉತ್ | ಎಳು |
| बैठ ಬೈತ್ | ಕುಳಿತುಕೊ |
| पढ़ ಪಠ್ | ಓದು |
| लिख ಲಿಖ್ | ಬರೆ |

ಸೂಚನೆ:—ಠ ಮತ್ತು ಢ ಗಳ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯು ರಕಾರಂತಿರುವುದು.
ಉದಾ:—सढ़क=ಸಡಕ್ > ಸರಕ್; पढ़=ಪಠ್ > ಪರ್.

देख
दिए

ನೋಡು

दे
दिए

ಕೊಡು

कर
कर

ಮಾಡು

पी
पिए

ಕುಡಿ

ले
लिए

ತೆಗೆದುಕೊ

गा
गा

ಹಾಡು

खेल
खेल

ಆಡು

हँस
हँस

ನಗು

सो
सो

ನಿದ್ರಿಸು

सुन
सुन

ಕೇಳು

ಶರೀರದ ಅವಯವಗಳು

शरीर के अंग — ಶರೀರ್ ಕೇ ಅಂಗ್

सिर

ಸಿರ್

ತಲೆ

बाल

ಬಾಲ್

ಕೂದಲು

मुख

ಮುಖ್

ಮುಖ

गाल

ಗಾಲ್

ಕೆನ್ನೆ

आँख

ಅಂಖ್

ಕಣ್ಣು

नाक

ನಾಕ್

ಮೂಗು

मुँह

ಮುಂಹ್

ಬಾಯಿ

मूँछ

ಮೂಂಛ್

ಮೀಸೆ

| | |
|----------------|--------|
| कान ಕಾನ್ | ಕನಿ |
| जीभ ಜೀಭ್ | ನಾಲಗೆ |
| गला ಗಲಾ | ಗಂಟಲು |
| छाती ಛಾತೀ | ಎದೆ |
| पीठ ಪೀಠ್ | ಬೆನ್ನು |
| पेट ಪೇಟ್ | ಹೊಟ್ಟೆ |
| हाथ ಹಾಥ್ | ಕೈ |
| पैर ಪೈರ್ | ಕಾಲು |
| उँगली ಉಂಗಲೀ | ಬೆರಳು |
| कमर ಕಮರ್ | ಸೊಂಟ |

ಸಂಬಂಧಿಕರು

ಸಂಬಂಧಿ — ಸಂಬಂಧಿ

ಮಾँ
ಮಾँ

ತಾಯಿ

बाप
ಬಾಪ್

ತಂದೆ

बेटा
ಬೇಟಾ

ಮಗ

बेटी
ಬೇಟೀ

ಮಗಳು

बहू
ಬಹೂ

ಸೊಸೆ

पत्नी
ಪತ್ನೀ

ಹೆಂಡತಿ

पति
ಪತಿ

ಗಂಡ

बच्चा
ಬಚ್ಚಾ

ಮಗು

भाई
ಭಾಈ

ಅಣ್ಣ, ತಮ್ಮ

बहिन
ಬಹಿನ್

ಅಕ್ಕ, ತಂಗಿ

भाभी
ಬಾಬೀ

ಅತ್ತಿಗೆ

देवर
ದೇವರ್

ಮೈದುನ

ननद
ನನದ್

ನಾದಿನಿ

ससुर
ಸಸುರ್

ಮಾವ

सास
ಸಾಸ್

ಅತ್ತೇ

दीदी
ದೀದೀ

ಅಕ್ಕ

दादा
ದಾದಾ

ಅಜ್ಜ (ತಂದೆಯ ತಂದೆ)

लड़का
ಲಡ್‌ಕಾ

ಹುಡುಗ

लड़की
ಲಡ್‌ಕೀ

ಹುಡುಗಿ

ಕಾಲ

ಕಾಲ — ಕಾಲ

| | |
|------------------|------------|
| ಘಂಟಾ ಘಂಟಾ | ಘಂಟೆ, ತಾಸು |
| ದಿನ ದಿನ | ಹಗಲು |
| ರಾತ್ರಿ ರಾತ್ರಿ | ರಾತ್ರಿ |
| ಸುಬಹ ಸುಬಹ | ಬೆಳಿಗ್ಗೆ |
| ಶಾಮ ಶಾಮ | ಸಂಜೆ |
| ದೋಪಹರ ದೋಪಹರ | ಮಧ್ಯಾಹ್ನ |
| ಸಪ್ತಾಹ ಸಪ್ತಾಹ | ವಾರ |
| ಮಹಿನಾ ಮಹಿನಾ | ತಿಂಗಳು |
| ಸಾಲ ಸಾಲ | ವರುಷ |

ಮ ತು ಗ ಳು

ಮೌಸಮ — ಮೌಸಮ

ವಸಂತ

ವಸಂತ

ವಸಂತ

ಗರ್ಮಿ

ಗರ್ಮಿ

ಬೇಸಿಗೆ

ವರಸಾತ

ಬರ್ಸಾತ

ಮಳೆಗಾಲ, ಮಳೆ

ಜಾಡಾ

ಜಾಡಾ

ಚಳಿಗಾಲ

ಹೇಮಂತ

ಹೇಮಂತ

ಹಿಮಗಾಲ

ಶಿಶಿರ

ಶಿಶಿರ

ಶಿಶಿರಗಾಲ

ಧುಪ

ಧೂಪ

ವಿಸಿಲು

ಹವಾ

ಹವಾ

ಗಾಳಿ

ಮೇಘ

ಮೇಘ

ಮೇಘ

ತಿಂಗಳುಗಳು ಮಹಿನೆ — ಮಹೀನೇ

| | |
|----------|----------------|
| ಚೈತ್ರ | ಚೈತ್ರ |
| ಚೈತ್ರ | ಚೈತ್ರ |
| ವೈಶಾಖ | ವೈಶಾಖ |
| ವೈಶಾಖ | ವೈಶಾಖ |
| ಜ್ಯೇಷ್ಠ | ಜ್ಯೇಷ್ಠ |
| ಜ್ಯೇಷ್ಠ | ಜ್ಯೇಷ್ಠ |
| ಆಷಾಢ | ಆಷಾಢ |
| ಆಷಾಢ | ಆಷಾಢ |
| ಶ್ರಾವಣ | ಶ್ರಾವಣ |
| ಶ್ರಾವಣ | ಶ್ರಾವಣ |
| ಭಾದ್ರಪದ | ಭಾದ್ರಪದ |
| ಭಾದ್ರಪದ | ಭಾದ್ರಪದ |
| ಆಶ್ವಿನ | ಆಶ್ವಿನ, ಆಶ್ವೀಜ |
| ಆಶ್ವಿನ | ಆಶ್ವಿನ, ಆಶ್ವೀಜ |
| ಕಾರ್ತಿಕ | ಕಾರ್ತಿಕ |
| ಕಾರ್ತಿಕ | ಕಾರ್ತಿಕ |
| ಮಾರ್ಗಶಿರ | ಮೃಗಶಿರ |
| ಮಾರ್ಗಶಿರ | ಮೃಗಶಿರ |
| ಪೌಷ | ಪುಷ್ಯ |
| ಪೌಷ | ಪುಷ್ಯ |
| ಮಾಘ | ಮಾಘ |
| ಮಾಘ | ಮಾಘ |
| ಫಾಲ್ಗುಣ | ಫಾಲ್ಗುಣ |
| ಫಾಲ್ಗುಣ | ಫಾಲ್ಗುಣ |

ವಾರಗಳು

ವಾರ — ವಾರ್

ರವಿವಾರ
ರನಿವಾರ್

ಭಾನುವಾರ

ಸೋಮವಾರ
ಸೋಮ್‌ವಾರ್

ಸೋಮವಾರ

ಮಂಗಳವಾರ
ಮಂಗಳ್‌ವಾರ್

ಮಂಗಳವಾರ

ಬುಧವಾರ
ಬುಧ್‌ವಾರ್

ಬುಧವಾರ

ಗುರುವಾರ
ಗುರುವಾರ್

ಗುರುವಾರ

ಶುಕ್ರವಾರ
ಶುಕ್ರವಾರ್

ಶುಕ್ರವಾರ

ಶನಿವಾರ
ಶನಿವಾರ್

ಶನಿವಾರ

ದಿನ
ದಿನ್

ದಿನ

ಹಪ್ತಾ
ಹಫ್ತಾ

ವಾರ (7 ದಿನಗಳು)

ದಿಕ್ಕುಗಳು

ದಿಶಾಣ್ — ದಿಶಾಪ್

| | |
|-------------------|--------|
| ಪೂರ್ವ ಪೂರಬ್ | ಪೂರ್ವ |
| ಪಶ್ಚಿಮ ಪಶ್ಚಿಮ್ | ಪಶ್ಚಿಮ |
| ಉತ್ತರ ಉತ್ತರ್ | ಉತ್ತರ |
| ದಕ್ಷಿಣ ದಕ್ಷಿಣ್ | ದಕ್ಷಿಣ |
| ದಾಯಿ ದಾಯಾಪ್ | ಬಲ |
| ಬಾಯಿ ಬಾಯಾಪ್ | ಎಡ |
| ಸಾಮನೆ ಸಾಮನೇ | ಮುಂದೆ |
| ಪಿಠಿ ಪಿಠೀ | ಹಿಂದೆ |
| ಉಪರ ಉಪರ್ | ಮೇಲೆ |

ಮನೆ

ಘರ — ಘರ್

ಇಮಾರತ
ಇಮಾರತ್

ಕಟ್ಟಡ

ಜಮೀನ
ಜಮೀನ್

ನೆಲ

ಆಂಗನ
ಅಂಗನ್

ಅಂಗಡಿ

ಚಹಾರದಿವಾರಿ
ಚಹಾರ್ ದೀವಾರೀ

ಪ್ರಾಕಾರ

ದಿವಾರ
ದೀವಾರ್

ಗೋಡೆ

ಛಪ್ಪರ
ಛಪ್ಪರ್

ಚಪ್ಪರ

ದರವಾಜಾ
ದರ್‌ನಾಜಾ

ಬಾಗಿಲು

ಖಿಡಕಿ
ಖಿಡಕೀ

ಕಿಟಕಿ

ಖಂಭಾ
ಖಂಭಾ

ಕಂಬ

ಜ್ಯೋ
ಭಕ್ತ

ಮಾಳಿಗೆ

ರಸೋದ್ಧ-ವರ
ರಸೋದ್ಧ ಘರ

ಅಡಿಗೆ ಮನೆ

ಬೆಂಕಿ
ಬೈಲಕ್

ಜಾವಡಿ

ಸ್ನಾನಗೃಹ
ಸ್ನಾನಗೃಹ

ಬಚ್ಚಲಮನೆ

ಶಯನಗೃಹ
ಶಯನಗೃಹ

ಮಲಗುವ ಮನೆ

ಪೂಜಾಗೃಹ
ಪೂಜಾಗೃಹ

ದೇವರ ಮನೆ

ಖೋಜನಗೃಹ
ಖೋಜನಗೃಹ

ಊಟದ ಮನೆ

ವರಾಮದಾ
ಬರಾಮದಾ

ಜಗಲಿ

ಚಕ್ರತರಾ
ಚಕ್ರತರಾ

ಕಟ್ಟೆ

ದೇಹರಿ
ದೇಹರಿ

ಹೊಸ್ತಿಲು

ಪಿಠಿಬಾಡಾ
ಪಿಠಿಬಾಡಾ

ಹಿತ್ತಲು

ಮನೆಗೆ ಸೇರಿದ ವಸ್ತುಗಳು

गृहस्थी की सामग्रियाँ—ಗೃಹಸ್ಥೀ ಕೀ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾ

रसोई
ರಸೋಈ

ಅಡಿಗೆ

चूल्हा
ಚೂಲ್ಹಾ

ಒಲೆ

आग
ಆಗ್

ಬೆಂಕಿ

अंगार
ಅಂಗಾರ್

ಕೆಂಡ

ईंधन
ಈಂಧನ್

ಸಾಧೆ

कोयला
ಕೋಯಲಾ

ಇದ್ದಿಲು

दिया
ದಿಯಾ

ದೀಪ

घड़ा
ಘಡಾ

ಬಿಂದಿಗೆ, ಕೂಡ

कटोरा
ಕಟೋರಾ

ಬಟ್ಟಲು

ಬಾಲಟಿ
ಬಾಲ್ ಟೀ

ತೊಟ್ಟಿ

ಲೊಟಾ
ಲೋಟಾ

ತಂಬಿಗೆ

ಚಮ್ಮಚ
ಚಮ್ಮಚ್

ಚಮಚೆ

ತವಾ
ತವಾ

ಕಬ್ಬಿಣಂಚು

ಕುರಾ
ಭುರಾ

ಕತ್ತಿ

ಶಾಡ್
ಝಾಡೂ

ಕಸಬರಿಕೆ

ಅಲಮಾರಿ
ಅಲ್ಮಾರೀ

ಕಪಾಟು

ಕುರ್ಸಿ
ಕುರ್ಸೀ

ಕುರ್ಚಿ

ಟೋಕರಿ
ಟೋಕಾರೀ

ಬುಟ್ಟಿ

ಮೇಜ್
ಮೇಜ್

ಮೇಜು

ಅಡಿಗೆ ಪದಾರ್ಥಗಳು

ಖಾद्य ಪದಾರ್ಥ — ಖಾದ್ಯ ಪದಾರ್ಥ

ಭಾತ

ಭಾತ್

ಅನ್ನ

ಜಲಪಾನ

ಜಲಪಾನ

ಬೆಳಗಿನೂಟ

ಚ್ಯಾಲ್

ಚ್ಯಾಲ್

ಕಾತ್ರಿ ಊಟ

ಭೋಜನ, ಖಾನಾ

ಭೋಜನ್, ಖಾನಾ

ಊಟ

ಪಕ್ವಾನ

ಪಕ್ವಾನ

ಕಡುಬು

ಆರಾ

ಅರಾ

ಗೋಧಿ ಹಿಟ್ಟು

ತರಕಾರಿ

ತರಕಾರಿ

ಪಲ್ಯ

ಪೂರಿ

ಪೂರಿ

ಪೂರಿ

ರೋಟಿ

ರೋಟಿ

ರೋಟ್ಟು

पापङ्ग
ಪಾಪ'ಡ್

ಹಪ್ಪಳ

खिचड़ी
ಖಿಚ್'ಡೀ

ಹುಗ್ಗಿ

अचार
ಅಚಾರ್

ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ

तेल
ತೇಲ್

ಎಣ್ಣೆ

घी
ಘೀ

ಕುಪ್ಪೆ

नमक
ನಮಕ್

ಉಪ್ಪು

चटनी
ಚಟ್‌ನೀ

ಚಟ್ನಿ

चीला
ಚೀಲಾ

ದೋಸೆ

चाय
ಚಾಯ್

ಚಹಾ

दूध
ದೂಧ್

ಹಾಲು

ದಹಿ
ದಹೀ

ಮೊಸರು

ಊಱು
ಛಾಛ್

ಮಜ್ಜೆಗೆ

ಮಕಖನ
ಮಕ್ಕನ್

ಬೆಣ್ಣೆ

ದಾಲ
ದಾಲ್

ಬೇಳೆ

ಖೀರ
ಖೀರ್

ಪಾಯಸ

ಮಿಠಾई
ಮಿಠಾಈ

ಮಿಠಾಯಿ

ಮಾंस
ಮಾಂಸ್

ಮಾಂಸ

अंडा
ಅಂಡಾ

ಮೊಟ್ಟೆ

मछली
ಮಛ್ಲೀ

ಮೀನು

शोरबा
ಶೋರ್‌ಬಾ

ಸಾರು

ತರಕಾರಿಗಳು

ಸಜ್ಜಿಯಾ — ಸಬ್‌ಜಿಯಾ

ಆಲ್ಫ
ಅಲೂ

ಅಲೂಗಡ್ಡೆ

ಗೊಂಬೆ
ಗೋಬೀ

ಕೋಸುಗಡ್ಡೆ

ಫುಲ್‌ಗೊಂಬೆ
ಫೂಲ್‌ಗೋಬೀ

ಕೋಸು ಹೂ

ಗಾಜರ್
ಗಾಜರ್

ಕಜ್ಜರಿಗಡ್ಡೆ

ಮटर
ಮಟರ್

ಚವಳಿ

ಚರ್‌ಡಿ
ಚರ್‌ಡಿ

ಪದವಲಕಾಯಿ

ಬೆಂಗನ
ಬೆಂಗನ

ಬದನೆ

ಮುಲಿ
ಮೂಲಿ

ಮುಲ್ಲಂಗಿ

ಹರಾ ಕೆಲಾ
ಹರಾ ಕೆಲಾ

ಬಾಳೆಕಾಯಿ

भिंडी

ಭಿಂಡೀ

ಬೆಂಡೆಕಾಯಿ

शलगम

ಶಲ್‌ಗಮ್

ಸಿಹಿಮುಲ್ಲಂಗಿ

भाजी

ಭಾಜೀ

ಸೊಪ್ಪು

साग

ಸಾಗ್

ಸೊಸ್ಸಿನಪಲ್ಯ

ककड़ी

ಕಕ್‌ಡೀ

ಸಾತೆ

करेला

ಕರೇಲಾ

ಹಾಗಲಕಾಯಿ

तुरई

ತುರೈ

ಹೀರೆಕಾಯಿ

कद्दू

ಕದ್ದೂ

ಕಂಬಳಕಾಯಿ

सेम

ಸೇಮ್

ಹುರಳಿಕಾಯಿ

नारियल

ನಾರಿಯಲ್

ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ

ಹಣ್ಣುಗಳು

ಫಲ — ಫಲ್

ಆಮ
ಅಮ್

ಮಾವಿನಹಣ್ಣು

ಕೇಲಾ
ಕೀಲಾ

ಬಾಳೆಹಣ್ಣು

ನಾರಂಗಿ
ನಾರಂಗೀ

ಕತ್ತಳೆ

ಅಂಗೂರ
ಅಂಗೂರ್

ದ್ರಾಕ್ಷೆಹಣ್ಣು

ಸೆಬ್
ಸೇಬ್

ಸೇಬಿನಹಣ್ಣು

ಕಡಹಲ
ಕೆಟ್‌ಹಲ್

ಹಲಸು

ಸೀತಾಫಲ
ಸೀತಾಫಲ್

ಸೀತಾಫಲ

ಅನಾರ
ಅನಾರ್

ದಾಳಿಂಬ

ನೀಬು
ನೀಂಬೂ

ನಿಂಬೆಹಣ್ಣು

ಧಾನ್ಯಗಳು

ಅನಾಜ — ಅನಾಜ್

चावल

ಚಾವಲ್

ಅಕ್ಕಿ

गेहूं

ಗೇಹೂ

ಗೋಧಿ

ज्वार

ಜ್ವಾರ

ಜೋಳ

मक्का

ಮಕ್ಕಾ

ಮುಸಿಕಿನ ಜೋಳ

रागी

ರಾಗೀ

ರಾಗಿ

कुलथी

ಕುಲ್ಥೀ

ಹುರುಳಿ

चना

ಚನಾ

ಕಡಲೆ

मूंग

ಮುಂಗ್

ಹೆಸರು

उड़द

ಉಡದ್

ಉಡ್ಡು

ಮಸಾಲೆ ಜಿನಸು

मसाले की चीज़ें — ಮಸಾಲೆ ಕೀ ಚೀಜೇ

नमक
ನಮಕ್

ಉಪ್ಪು

हींग
ಹೀಂಗ್

ಇಂಗು

हलदी
ಹಲ್ದೀ

ಅರಶಿನ

जीरा
ಜೀರಾ

ಜೀರಿಗೆ

लहसुन
ಲಹಸುನ್

ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ

इलायची
ಇಲಾಯಚೀ

ಯಾಲಕ್ಕಿ

लौंग
ಲಾಂಗ್

ಲವಂಗ

मिरची
ಮಿರ್ಚೀ

ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ

अदरक
ಅದರ್ಕ್

ಶುಂಠಿ (ಹಸಿ)

ಪ ಶು ಗ ಳು

ಪಾಲತು ಜಾನವರ — ಪಾಲ್ತೂ ಜೊನ್ವರ್

ಗಾಯ

ಗಾಯ್

ಹಸು

ಬಕರಾ

ಬಕ್ರಾ

ಅಡು

ಬೈಲ

ಬೈಲ್

ಎಚ್ತು

ಬೈಸ

ಬೈಂಸ್

ಎಮ್ಮೆ

ಁಂಟ

ಁಂಟ್

ಁಂಟೆ

ಬಲ್ಲಡಾ

ಬಲ್ಡಾ

ಕರು

ಗಧಾ

ಗಧಾ

ಕತ್ತೆ

ಬೊಡಾ

ಬೊಡಾ

ಕುದುರೆ

ಕುತ್ತಾ

ಕುತ್ತಾ

ನಾಯಿ

ಮೃಗಗಳು

ಜಂಗಲಿ ಜಾನವರ — ಜಂಗಲೀ ಜಾನ್‌ವರ್

ಶೇರ

ಶೇರ್

ಸಿಂಹ

ವಾಘ

ಬಾಘ್

ಹುಲಿ

ಹಾಥಿ

ಹಾಥೀ

ಆನೆ

ರೀಞ್

ರೀಞ್

ಕರಡಿ

ಚೀತಾ

ಚೀತಾ

ಚಿರತೆ

ಹಿರನ

ಹಿರನ್

ಜಿಂಕೆ

ಮೆಡಿಯಾ

ಭೇಡಿಯಾ

ತೋಳ

ಲೊಮಡೀ

ಲೋಮ್‌ಡೀ

ನಂ

ಗೌಡಾ

ಗೌಡಾ

ಗೌಡಾಮೃಗ

ಪಕ್ಷಿಗಳು

ಚಿಡ್ಡಿಯೆ — ಚಿಡ್ಡಿಯಾ

ಕೊಯಲ

ಕೋಯಲ

ಕೋಗಿಲೆ

ಕಬ್ಬುತರ

ಕಬ್ಬುತರ

ಸಾರಿನಾಳ

ಬತಖ

ಬತಖ

ಬಾತುಕೋಳಿ

ಮೋರ

ಮೋರ

ನವಿಲು

ಮುರ್ಗಿ

ಮುರ್ಗಿ

ಕೋಳಿ

ತೊತಾ

ತೋತಾ

ಗಿಳಿ

ಚೀಲ

ಚೀಲ

ಗಡುಗ

ಕೌಆ

ಕೌಆ

ಕಾಗೆ

ಉಲ್ಲೂ

ಉಲ್ಲೂ

ಗೂಗೆ

ಹುಳು ಹುಪ್ಪಟೆಗಳು

ಕೀಡೆ ಮಕೋಡೆ -- ಕೀಡೆ ಮಕೋಡೆ

ಮಕಖಿ
ಮಕ್ಕಿ

ನೋಣ

ಮಧುಮಕಖಿ
ಮಧುಮಕ್ಕಿ

ಜೀನು

ಮಚ್ಚಡ
ಮಚ್ಚಡ್

ನುಸಿ

ಖಟಮಲ
ಖಟಮಲ್

ತಿಗಣಿ

ಚೀಟಿ
ಚೀಂಟಿ

ಇರುವೆ

ಜೊಕ
ಜೋಂಕ್

ಜಿಗಣಿ

ಜುಗನ್
ಜುಗನ್

ಮಿಣುಕು ಹುಳು

ಜೈ
ಜೊ

ಹೇನು

ಕೆಚುಆ
ಕೆಂಚುಆ

ಎರೆಹುಳು

ಸ್ಥಲಗಳು

ಸ್ಥಾನ — ಸ್ಥಾನ್

ದೇಹಾತ

ದೇಹಾತ್

ಹಳ್ಳಿ

ಗೌವ

ಗೌವ್

ಊರು

ಶಹರ

ಶಹರ್

ಪಟ್ಟಣ

ರಾಜಧಾನಿ

ರಾಜ್‌ಧಾನೀ

ರಾಜಧಾನಿ

ದೇಶ

ದೇಶ್

ದೇಶ

ರಾಜ್ಯ

ರಾಜ್ಯ

ರಾಜ್ಯ

ಜಂಗಲ

ಜಂಗಲ್

ಕಾಡು

ಖೇತ

ಖೇತ್

ಹೊಲ

ಮೈದಾನ

ಮೈದಾನ್

ಬಯಲು

| | |
|------------------|-------------|
| तालाब ತಾಲಾಬ್ | ಕೆರೆ |
| पहाड़ ಪಹಾಡ್ | ಗುಡ್ಡ |
| नदी ನದೀ | ನದಿ |
| किनारा ಕಿನಾರಾ | ದಡ, ದಂಡೆ |
| समुद्र ಸಮುದ್ರ | ಸಮುದ್ರ |
| गली ಗಲೀ | ಬೀದಿ |
| रास्ता ರಾಸ್ತಾ | ದಾರಿ, ರಸ್ತೆ |
| बाज़ार ಬಾಜಾರ್ | ಪೇಟೆ, ಬಜಾರು |
| दुकान ದೂಕಾನ್ | ಅಂಗಡಿ |
| मंदिर ಮಂದಿರ್ | ದೇವಸ್ಥಾನ |

ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳು

ವಸ್ತ್ರ ಭೂಷಣ — ನಸ್ತ್ರ ಭೂಷಣ್

ಪಗಡೀ

ಪಗಡೀ

ಮುಂಡಾಸು

ಕುರ್ತೀ

ಕುರ್ತಾ

ಅಂಗಿ

ಕಪಡಾ

ಕಪಡಾ

ಬಟ್ಟೆ

ಪಾಯಜಾಮಾ

ಪಾಯ್‌ಜಾಮಾ

ಪರಾಯಿ

ಧೋತಿ

ಧೋತಿ

ಧೋತರ

ಲೆಂಗೋಟಿ

ಲೆಂಗೋಟಿ

ಕಾಪೀನ

ಟೋಪಿ

ಟೋಪಿ

ಟೊಪ್ಪಿಗೆ

ಚೋಲಿ

ಚೋಲಿ

ರಸಿಕೆ

ಲಹಂಗಾ

ಲಹಂಗಾ

ಲಂಗ

साडी
सा'डि

ಸೀರೆ

बदर
ಚೆದ್ದರ

ಹಚ್ಚೆಡೆ

रुमाल
ರೂಮಾಲ್

ಜಾಕೆ

दुशाला
ದುಶಾಲಾ

ಶಾಲು

कंबल
ಕಂಬಲ್

ಕಂಬಳಿ

अंगोछा
ಅಂಗೋಛಾ

ಅಂಗವಸ್ತ್ರ

जेवर
ಜೇವರ್

ಅಭರಣ

चूड़ी
ಚೂ'ಡಿ

ಬಳೆ

काजल
ಕಾಜಲ್

ಕಾಡಿಗೆ

अंगूठी
ಅಂಗೂಠಿ

ಉಂಗುರ

ಲೋಹಗಳು

धातुएँ — धातुएँ

| | |
|-----------------|-----------|
| ಲೋಹಾ ಲೋಹಾ | ಕಬ್ಬಿಣ |
| फौलाद ಫೌಲಾದ್ | ಉಕ್ಕು |
| तांबा ತಾಂಬಾ | ತಾಂಬ್ರ |
| पीतल ಪೀತಲ್ | ಹಿತ್ತಾಳೆ |
| सीसा ಸೀಸಾ | ಸೀಸ |
| चांदी ಚಾಂದೀ | ಚಿಳ್ಳಿ |
| सोना ಸೋನಾ | ಬಂಗಾರ |
| चुंबक ಚುಂಬಕ್ | ಸೂಜಿಗಲ್ಲು |
| काँसा ಕಾಂಸಾ | ಕಂಚು |

ಬಣ್ಣಗಳು

ರಂಗ — ರಂಗ್

| | |
|------------------|---------|
| ಸಫೇದ ಸಫೇದ್ | ಬಿಳಿದು |
| ಕಾಲಾ ಕಾಲ್ | ಕಪ್ಪು |
| ಲಾಲ ಲಾಲ್ | ಕೆಂಪು |
| ನೀಲಾ ನೀಲಾ | ನೀಲಿ |
| ಹರಾ ಹರಾ | ಹಸುರು |
| ಪೀಲಾ ಪೀಲಾ | ಹಳದಿ |
| ಗುಲಾಬೀ ಗುಲಾಬೀ | ಗುಲಾಬಿ |
| ನಾರಂಗೀ ನಾರಂಗೀ | ಕಿತ್ತಳೆ |
| ಭೂರಾ ಭೂರಾ | ಕಂದು |

ವಿಶೇಷಣಗಳು

ವಿಶೇಷಣ — ವಿಶೇಷಣ್

ಅಂಚ್ಚಿ

ಅಚ್ಚಿ

ಒಳ್ಳೆಯ

ಬುರಾ

ಬುರಾ

ಕೆಟ್ಟ

ಬಡಾ

ಬಡಾ

ಮೊಸ್ದ

ಛೊಟಾ

ಛೋಟಾ

ಚಿಕ್ಕ

ಸಬ್

ಸಬ್

ಎಲ್ಲ, ಎಲ್ಲರೂ

ಠಂಡಾ

ಠಂಡಾ

ತಣ್ಣಗಿರುವ

ಗರಮ

ಗರಮ್

ಬಿಸಿಯಾದ

ಸುಂದರ್

ಸುಂದರ್

ಸುಂದರವಾದ

ಆಸಾನ್

ಆಸಾನ್

ಸುಲಭ

ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಗಳು

ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣ — ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣ್

ಜಲ್ದಿ
ಜಲ್ಲೀ

ಬೇಗ

ಜರೂ
‘ಜರೂರ್’

ಅಗತ್ಯವಾಗಿ

ಧೀರೇ ಧೀರೇ
ಧೀರೇ ಧೀರೇ

ನಿಧಾನವಾಗಿ

ದೇರ ಸೇ
ದೇರ್ ಸೇ

ಹೊತ್ತಾಗಿ

ಜರಾ
‘ಜರಾ’

ಸ್ವಲ್ಪ

ಅವಾನಕ್
ಅಜಾನಕ್

ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ

ತೈಯಾರ
ತೈಯಾರ್

ಸಿದ್ಧ

ಜೋರ ಸೇ
‘ಜೋರ್ ಸೇ

ಜೋರಾಗಿ

ಕರೀಬ
‘ಕರೀಬ್’

ಸುಮಾರು

ರೋಗಗಳು

ರೋಗ — ರೋಗ

ಅಪಚ

ಅಪಚ್

ಅಜೀರ್ಣ

ಖಾँಸಿ

ಖಾँಸಿ

ಕೆಮ್ಮು

ಬುಖಾರ

ಬುಖಾರ್

ಜ್ವರ

ಸಿರ-ದರ್ದ

ಸಿರ್ ದರ್ದ್

ತಲೆತೂಲೆ

ಸರ್ದಿ

ಸರ್ದಿ

ನೆಗಡಿ

ಚೊರ

ಚೋರ್ಟ್

ಪೆಟ್ಟು

ಗರ್ಮಿ

ಗರ್ಮಿ

ಸೆಕೆ

ಕೈ

ಕೈ

ನಾಂತಿ

ಫೊಡಾ

ಫೋಡಾ

ಹುಣ್ಣು

ಕಸಬುಗಾರರು

ವ್ಯವಸಾಯಿ — ವ್ಯವಸಾಯಿ

ರಸೋಡ್ಡಾ

ರಸೋಡ್ಡಾ

ಅಡಿಗೆಯವ

ದರ್ಜಿ

ದರ್ಜಿ

ಸಿಂಪಿಗ

ಮೊಳೆ

ಮೊಳೆ

ಮೊಟ್ಟೆಗಾರ

ನಾಡೆ

ನಾಡೆ

ನಾಪಿತ

ಬಡ್ಡೆ

ಬಡ್ಡೆ

ಬಡಗಿ

ಗ್ವಾಲಾ

ಗ್ವಾಲಾ

ಗಾಳಿಗ

ಧೋಬಿ

ಧೋಬಿ

ಅಗಸ

ಕಿಸಾನ

ಕಿಸಾನ

ಒಕ್ಕಲಿಗ

ಸುನಾರ

ಸುನಾರ

ಅಕ್ಕಸಾಲೆ

ಭಾವನೆಗಳು

ಭಾವನಾಣ್ — ಭಾವನಾಣ್

ದುಃಖ
ದುಃಖ

ದುಃಖ

ಕ್ರೋಧ
ಕ್ರೋಧ

ಕ್ರೋಧ

ಭಯ
ಭಯ

ಭಯ

ಲಾಜ
ಲಾಜ

ಲಾಜ

ನಿರಾಶಾ
ನಿರಾಶಾ

ನಿರಾಶಾ

ದಯಾ
ದಯಾ

ದಯಾ

ಇಚ್ಛಾ
ಇಚ್ಛಾ

ಇಚ್ಛಾ

ಪ್ರೀತಿ
ಪ್ರೀತಿ

ಪ್ರೀತಿ

ಸಂತೋಷ
ಸಂತೋಷ

ಸಂತೋಷ

ವಿ ದ್ಯೆ

ಶಿಕ್ಷಾ — ಶಿಕ್ಷಣ

ಪಾಠಶಾಲಾ

ಪಾಠಶಾಲಾ

ಪಾಠಶಾಲೆ

ವಿಧಾಲಯ

ವಿದ್ಯಾಲಯ

ವಿದ್ಯಾಲಯ

ವಿಶ್ವವಿಧಾಲಯ

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಅಧ್ಯಾಪಕ

ಅಧ್ಯಾಪಕ

ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು

ವಿಧಾರ್ಥಿ

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ

ವರ್ಗ

ವರ್ಗ

ದರ್ಜೆ

ಪುಸ್ತಕ

ಪುಸ್ತಕ

ಪುಸ್ತಕ

ಪಾಠ

ಪಾಠ

ಪಾಠ

ಕಲಮ

ಕಲಮ

ಲೇಖನಿ

स्याही
सू ६०९

मसि

कुर्सी
कूसि९९

कूर्चि

मेज़
मै९९ज

मै९९ज

परीक्षा
परि९९क

परि९९क

भाषा
भा९९

भा९९

व्याकरण
वा९९ क९९

वा९९ क९९

गणित
ग९९

ग९९

इतिहास
इ९९

इ९९

शास्त्र
शा९९

शा९९

कुड़ी
कु९९

र९९

ಅಂಚೆ

ಡಾಕ್ — ಡಾಕ್

| | |
|------------------------------|--------------|
| ಡಾಕ್‌ಘರ ಡಾಕ್‌ಘರ್ | ಅಂಚೆಮನೆ |
| ಡಾಕ್‌ಕಿಯಾ ಡಾಕ್‌ಕಿಯಾ | ಅಂಚೆಯವನು |
| ಡಾಕ್‌ಪೆಟಿ ಡಾಕ್‌ಪೇಟೀ | ಅಂಚೆಪೆಟ್ಟಿಗೆ |
| ಡಾಕ್‌ಶುಲ್ಕ ಡಾಕ್‌ಶುಲ್ಕ್ | ಅಂಚೆ ಶುಲ್ಕ |
| ಡಾಕ್‌ಟಿಕೆಟ್ ಡಾಕ್‌ಟಿಕೆಟ್ | ಅಂಚೆ ಚೀಟಿ |
| ಚಿಟ್ಟಿ, ಪತ್ರ ಚಿಟ್ಟೀ, ಪತ್ರ | ಕಾಗದ, ಪತ್ರ |
| ಮೋಹರ್ ಮೋಹರ್ | ಠೆಸ್ಸು |
| ತಾರ ತಾರ್ | ತಂತಿ |
| ಪತಾ ಪತಾ | ವಿಳಾಸ |

ಕಾರಖಾನೆ

ಕಾರಖಾನಾ — ಕಾರ್ಖಾನಾ

ಮಜ್ದೂರ

ಮಜ್ದೂರ್

ಕಾರ್ಮಿಕ

ನೌಕರ

ನೌಕರ

ಅಳು, ಸೇವಕ

ನೌಕರೀ

ನೌಕರೀ

ಉಳಿಗ, ಉದ್ಯೋಗ

ಮಜ್ದೂರಿ

ಮಜ್ದೂರಿ

ಮಜೂರಿ

ವೇತನ

ವೇತನ್

ಸಂಬಳ

ಮೆಹನತ

ಮೆಹನತ್

ಶ್ರಮ

ಕಾರ್ಯಾಲಯ

ಕಾರ್ಯಾಲಯ

ಕಾರ್ಯಾಲಯ

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ

ಮಾಲಿಕ

ಮಾಲಿಕ್

ಯಜಮಾನ

ಸಂಖ್ಯೆಗಳು

ಸಂಖ್ಯಾಣಿ — ಸಂಖ್ಯಾವಿ

| | | |
|---------------|----|---------|
| ಏಕ ಏಕ್ | ೧ | ಒಂದು |
| ದೊ ದೋ | ೨ | ಎರಡು |
| ತೊ ತೀನ್ | ೩ | ಮೂರು |
| ಚಾರ ಚಾರ್ | ೪ | ನಾಲ್ಕು |
| ಪಾँಚ ಪಾಂಚ್ | ೫ | ಐದು |
| ಛಃ ಛಃ | ೬ | ಆರು |
| ಸಾತ್ ಸಾತ್ | ೭ | ಏಳು |
| ಆಠ ಆಠ್ | ೮ | ಎಂಟು |
| ನೊ ನಾ | ೯ | ಒಂಭತ್ತು |
| ದಸ ದಸ್ | ೧೦ | ಹತ್ತು |

ಝಾರಹ
ಝಾರಹ

ಹನ್ನೊಂದು

ಚಾರಹ
ಚಾರಹ

ಹನ್ನೆರಡು

ತೇರಹ
ತೇರಹ

ಹದಿನೂರು

ಚೌದಹ
ಚೌದಹ

ಹದಿನಾಲ್ಕು

ಪಂಢ್ರಹ
ಪಂಢ್ರಹ

ಹದಿನೈದು

ಸೊಲಹ
ಸೋಲಹ

ಹದಿನಾರು

ಸತ್ರಹ
ಸತ್ರಹ

ಹದಿನೇಳು

ಅಠಾರಹ
ಅಠಾರಹ

ಹದಿನೆಂಟು

ಉನ್ನೀಸ
ಉನ್ನೀಸ

ಹತ್ತೊಂಭತ್ತು

ಬೀಸ
ಬೀಸ

ಇಪ್ಪತ್ತು

इकीस
अक्युएस

ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು

बाईस
ಬಾಕುಸ

ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು

तेईस
ತೇಕುಸ

ಇಪ್ಪತ್ತೂರು

चौबीस
ಚೌಬೀಸ

ಇಪ್ಪತ್ತಾಲ್ಕು

पच्चीस
ಪಚ್ಚೀಸ

ಇಪ್ಪತ್ತೈದು

छब्बीस
ಛಬ್ಬೀಸ

ಇಪ್ಪತ್ತಾರು

सत्ताईस
ಸತ್ತಾಕುಸ

ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು

अठ्ठाईस
ಅಠ್ಠಾಕುಸ

ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು

उनतीस
ಉನ್‌ತೀಸ

ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತು

तीस
ತೀಸ

ಮೂವತ್ತು

| | |
|-----------------|----------|
| चालीस ಚಾಲೀಸ್ | ನಲುವತ್ತು |
| पचास ಪಚಾನ್ | ಐವತ್ತು |
| साठ ಸಾಠ್ | ಅರುವತ್ತು |
| सत्तर ಸತ್ತರ್ | ಎಪ್ಪತ್ತು |
| अस्सी ಅಸ್ಸೀ | ಎಂಭತ್ತು |
| नब्बे ನಬ್ಬೀ | ತೊಂಭತ್ತು |
| सौ ಸೌ | ನೂರು |
| हज़ार ಹಜಾರ್ | ಸಾವಿರ |
| लाख ಲಾಖ್ | ಲಕ್ಷ |
| करोड़ ಕರೋಡ್ | ಕೋಟಿ |

ಸಂಖ್ಯೆಯವಾಚಕ ಶಬ್ದಗಳು

ಕ್ರಮವಾಚಕ ಶಬ್ದ — ಕ್ರಮವಾಚಕ ಶಬ್ದ

ಪಹಲಾ
ಪಹಲಾ

ಮೊದಲನೆಯ

ದಸರಾ
ದೂಸರಾ

ಎರಡನೆಯ

ತೀಸರಾ
ತೀಸರಾ

ಮೂರನೆಯ

ಚೌಥಾ
ಚೌಥಾ

ನಾಲ್ಕನೆಯ

ಪাঁಚವಾ
ಪಾಂಚನಾ

ಐದನೆಯ

ಛಠಾ
ಛಠಾ

ಆರನೆಯ

ಸಾತವಾ
ಸಾತ್ನಾ

ಏಳನೆಯ

ಆಠವಾ
ಆಠನಾ

ಎಂಟನೆಯ

ನೌಠಾ
ನೌಠಾ

ಒಂಭತ್ತನೆಯ

ಭಿನ್ನ ರಾಶಿಗಳು

भिन्न संख्याएँ — भिन्न संख्याएँ

पाव

ಪಾವ್

ಕಾಲು

सवा

ಸವಾ

ಒಂದೂಕಾಲು

सवा दो

ಸವಾ ದೋ

ಎರಡೂ ಕಾಲು

आधा

ಆಧಾ

ಅರ್ಧ

डेढ़

ಡೇಡ್

ಒಂದೂವರೆ

ढाई

ಢಾಈ

ಎರಡೂವರೆ

साढ़े तीन

ಸಾಡೇ ತೀನ್

ಮೂರುವರೆ

पौन

ಪೌನ್

ಮುಕ್ಕಾಲು

पौने दो

ಪೌನೇ ದೋ

ಒಂದೂ ಮುಕ್ಕಾಲು

ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕಗಳು

ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ — ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ

क्या

क्या

ಏನು

कौन

कौन

ಯಾರು

कहाँ

ಕಡಾ

ಎಲ್ಲಿ

कौन सा

ಕೌನ್ ಸಾ

ಯಾವ

क्यों

ಕ್ಯೂನ್

ಯಾಕೆ, ಏಕೆ

कैसे

ಕೈಸೆ

ಹೇಗೆ

कब

ಕಬ್

ಯಾವಾಗ

कितना

ಕಿತ್ನಾ

ಎಷ್ಟು

कितने

ಕಿತ್ನೇ

ಎಷ್ಟು (ಸಂಖ್ಯಾ ವಾಚಕ)

ಕೆಲವು ಉಪಯೋಗಿ ಶಬ್ದಗಳು

ಕುछ उपयोगी शब्द — ಕುಛ್ ಉಪಯೋಗೀ ಶಬ್ದ

| | |
|--------------|------------|
| यहाँ ಯಹಾಂ | ಇಲ್ಲಿ |
| वहाँ ವಹಾಂ | ಅಲ್ಲಿ |
| और ಔರ್ | ಮತ್ತು |
| या ಯಾ | ಅಥವಾ |
| हाँ ಹಾಂ | ಹೌದು |
| नहीं ನಹೀಂ | ಇಲ್ಲ, ಅಲ್ಲ |
| भी ಭೀ | ಕೂಡ |
| ही ಹೀ | ಕೇವಲ |
| नाम ನಾಮ್ | ಹೆಸರು |

पानी
पाणी

ನೀರು

प्यास
ಪ್ಯಾಸ್

ನೀರಡಿಕೆ

भूख
ಭೂಖ್

ಹಸಿವು

अब
ಅಬ್

ಈಗ

आज
ಆಜ್

ಇಂದ

कमी कमी
ಕಭೀ ಕಭೀ

ಆಗಾಗ್ಗೆ

कुछ
ಕುಛ್

ಕೆಲವು

बात
ಬಾತ್

ಮಾತು, ವಿಷಯ

बस
ಬಸ್

ಸಾಕು

खुब
ಖುಬ್

ಚೆನ್ನಾಗಿ

ಎರಡು ಪದಗಳ ವಾಕ್ಯಗಳು

ದೊ ಶಬ್ದವಾಲೆ ವಾಕ್ಯ — ದೋ ಶಬ್ದವಾಲೆ ವಾಕ್ಯ

ಮೈ ಕ್ಕೆ |
ಮೈ ಹೊ

ನಾನು ಇದ್ದೇನೆ.

ತು ತು |
ತು ಉಟ

ನೀನು ಏಳು.

ಪಾಠ ಪಠ |
ಪಾಠ ಪಠ

ಪಾಠವನ್ನು ಓದು.

ಠಂಡಾ ಪಾನಿ |
ಠಂಡಾ ಪಾನಿ

ತಣನೆಯ ನೀರು.

ಕಮಲಾ ಆಯಿ |
ಕಮಲಾ ಆಯಿ

ಕಮಲೆಯು ಬಂದಳು.

ಕಯಾ ಚಾಹೀ ?
ಕಯಾ ಚಾಹೀ

ಏನು ಬೇಕಾಗಿದೆ ?

ಘರ ಚಲಿ |
ಘರ ಚಲಿ

ಮನೆಗೆ ಸಡೆ.

ಬಡ್ಡಾ ಆದಮಿ |
ಬಡ್ಡಾ ಆದಮಿ

ಮೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯ.

ಗರಮ ದುಘ |
ಗರಮ ದುಘ

ಬಿಸಿ ಹಾಲು.

पानी चाहिए ।
ಹಾನೀ ಚಾಹಿವಿ

ನೀರು ಬೇಕು.

क्या करोगे ?
ಕ್ಯಾ ಕರೋಗೇ

ವಿಷು ಮಾಡುವಿರಿ ?

बहन गायेगी ।
ಬಹನ್ ಗಾಯೇಗೀ

ತಂಗಿಯು ಹಾಡುವಳು.

जी हौं ।
ಜೀ ಹಾಂ

ಹೌದು ಸ್ವಾಮಿ.

जी नहीं ।
ಜೀ ನಹೀ

ಇಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ.

ले लो ।
ಲೇ ಲೋ

ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ.

वही होगी ।
ವಹೀ ಹೋಗೀ

ಅವಳೇ ಆಗಿರಬಹುದು.

कमी नहीं ।
ಕಮಿ ನಹೀ

ಎಂದಿನೂ ಅಲ್ಲ.

ठीक है ।
ಠೀಕ್ ಹೈ

ಸರಿ ಇದೇ.

बल आओ ।
ಬಲ್ ಆಓ

ನಾಳೆ ಬನ್ನಿ.

ಮೂರು ಪದಗಳ ವಾಕ್ಯಗಳು

ತೀನ ಶಬ್ದವಾಲೆ ವಾಕ್ಯ — ತೀನ್ ಶಬ್ದವಾಲೇ ವಾಕ್ಯ

ವಹ ಆತಾ ಹೈ ।

ನಹ ಆತಾ ಹೈ

ಅನನು ಬರುತ್ತಾನೆ.

ಕಲಮ್ ಸೇ ಲಿಖೀ ।

ಕಲಮ್ ಸೇ ಲಿಖಿ

ಲೇಖನಿಯಿಂದ ಬರೆಯಿರಿ.

ಬಹುತ್ ಛೊಡಾ ಹೈ ।

ಬಹುತ್ ಚೊಟಾ ಹೈ

ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕದು.

ಮುಝೆ ಮಾಲ್ಮ ಹೈ ।

ಮುಝೇ ಮಾಲೂಮ್ ಹೈ

ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ.

ಆಜ ರವಿವಾರ್ ಹೈ ।

ಆಜ್ ರವಿನಾರ್ ಹೈ

ಇಂದು ಭಾನುವಾರ.

ಅಚ್ಛಾ ಖೆಲತೀ ಹೈ ।

ಅಚ್ಛಾ ಖೀಲತೀ ಹೈ

ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಡುತ್ತಾಳೆ.

ಕಹಾँ जाती हो?

ಕಹಾँ ಜಾತೀ ಹೋ

ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀರಿ?

ದಾಮ್ ಬಹುತ್ ಹೈ ।

ದಾಮ್ ಬಹುತ್ ಹೈ

ಬೆಲೆಯು ಬಹಳವಾಗಿದೆ.

ಕಾಲೀ ಸೀ ಲಡಕೀ ।

ಕಾಲೀ ಸೀ ಲಡಕೀ

ಕರಗಿನ ಹುಡುಗಿ.

कुर्सी पर बैठो ।
कुरसी पर बैठो ।

ಕುರ್ಚಿಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ.

कागज़ पर लिखो ।
ಕಾಗ'ಜ್ ಪರ್ ಲಿಖೋ

ಕಾಗದದಮೇಲೆ ಬರೆಯಿರಿ.

तुम घर जाओ ।
ತುಮ್ ಘರ್ ಜಾಓ

ನೀವು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿರಿ.

तुम कल आओ ।
ತುಮ್ ಕಲ್ ಆಓ

ನೀವು ನಾಳೆ ಬನ್ನಿರಿ

धीरे - धीरे चलो ।
ಧೀರೇ ಧೀರೇ ಚಲೋ

ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಸಡೆಯಿರಿ.

यह मत खाओ ।
ಯಹ್ ಮತ್ ಖಾಓ

ಇದನ್ನು ತಿನ್ನ ಬೇಡಿ.

अब बस करो ।
ಅಬ್ ಬಸ್ ಕರೋ

ಈಗ ಸಾಕು ಮಾಡಿರಿ.

सबको प्यार करो ।
ಸಬ್ ಕೋ ಪ್ಯಾರ್ ಕರೋ

ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಸು.

क्या लिखते हो ?
ಕ್ಯಾ ಲಿಖ್ ತೆ ಹೋ

ಏನು ಬರೆಯುತ್ತೀರಿ ?

वे मैसूर आएँगे ।
ವೇ ಮೈಸೂರ್ ಆವ್ ಗೇ

ಅವರು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬರುವರು.

ನಾಲ್ಕು ಪದಗಳ ವಾಕ್ಯಗಳು

चार शब्दवाले वाक्य — चार शब्दवाले वाक्य

आज आप कैसे हैं ?

ಆಜ್ ಆಪ್ ಕೈಸೇ ಹೈ ?

ಈ ದಿನ ತಾವು ಹೇಗಿದ್ದೀರಿ ?

मैं हिन्दी पढ़ती हूँ ।

ಮೈ ಹಿಂದೀ ಪಠ್ತೀ ಹೂಂ

ನಾನು ಹಿಂದಿ ಓದುತ್ತೇನೆ.

वह रोटी खाता है ।

ವಹ ರೋಟೀ ಖಾತಾ ಹೈ

ಅವನು ರೊಟ್ಟಿ ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ.

मैं चिट्ठी लिखता हूँ ।

ಮೈ ಚಿಟ್ಟೀ ಲಿಖ್ತಾ ಹೂಂ

ನಾನು ಕಾಗದ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ.

वह अच्छा लड़का है ।

ವಹ ಅಚ್ಛಾ ಲಡ್ಕಾ ಹೈ

ಅವನು ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗ.

तुम्हारा नाम क्या है ?

ತುಮ್ಮಾರಾ ನಾಮ್ ಕ್ಯಾ ಹೈ

ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು ?

मैं वहाँ नहीं जाता ।

ಮೈ ವಹಾಂ ನಹೀಂ ಜಾತಾ

ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

यह काम भत करो ।

ಯಹ ಕಾಮ್ ಭತ್ ಕರೋ

ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಡಿ.

अच्छा, अब बस करो ।

ಅಚ್ಛಾ ಅಬ್ ಬಸ್ ಕರೋ

ಒಳ್ಳೆಯದು, ಈಗ ಸಾಕುಮಾಡಿ.

ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಕ ನಾಕ್ಯ ವಿವಿಧ ವಾಕ್ಯ — ವಿಧಿ ನಾಕ್ಯ

ತುಮ ಆओ ।

ತುಮ್ ಆಹಿ

ನೀವು ಬನ್ನಿ.

आप आइए ।

ಅಪ್ ಆಇಯಿ

ತಾವು ಬನ್ನಿರಿ.

तुम पढ़ो ।

ತುಮ್ ಪಠೋ

ನೀವು ಓದಿ.

आप पढ़िये ।

ಅಪ್ ಪಠಿಯೇ

ತಾವು ಓದಿರಿ.

यहाँ आओ ।

ಯಹಾ ಆಹಿ

ಇಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿ.

वह मत कीजिये ।

ವಹ ಮತ ಕೀಜಿಯೇ

ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಡಿ.

यहाँ मत बैठो ।

ಯಹಾ ಮತ ಬೈತೋ

ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಡ.

कलम लो ।

ಕಲಮ್ ಲೋ

ಲೇಖನಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ.

दूध पीजिये ।

ದೂಧ್ ಪೀಜಿಯೇ

ಹಾಲು ಕುಡಿಯಿರಿ.

ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯಗಳು

ಸಾಮಾನ್ಯಕ ವಾಕ್ಯ — ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯ

ಯಹ ಕಯಾ ಹೈ?

ಯಹ ಕಾ ಹೈ

ಇದು ಏನು?

ವಹ ಕೌನ್ ಹೈ?

ವಹ ಕಾನ್ ಹೈ

ಅವನು ಯಾರು?

ವಹ ಕಹಾ ಹೈ?

ವಹ ಕಹಾ ಹೈ

ಅವನು ಎಲ್ಲಿ?

ಕಹಾ ಜಾತೆ ಹೊ?

ಕಹಾ ಜಾತೆ ಹೋ

ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ?

ಚಿಡ್ಡಿ ಕಹಾ ಹೈ?

ಚಿಡ್ಡಿ ಕಹಾ ಹೈ

ಕಾಗದವು ಎಲ್ಲಿ?

ಆಪ ಕೆಸೆ ಹೈ?

ಆಪ ಕೆಸೆ ಹೈ

ತಾವು ಹೇಗಿದ್ದೀರಿ?

ಕೌನ್ ದೇತಾ ಹೈ?

ಕಾನ್ ದೇತಾ ಹೈ

ಯಾರು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ?

ತಬೀಯತ ಕೆಸಿ ಹೈ?

ತಬೀಯತ ಕೆಸಿ ಹೈ

ದೇಹಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿದೆ?

ಕಬ್ ಜಾತೆ ಹೊ?

ಕಬ್ ಜಾತೆ ಹೋ

ಯಾವಾಗ ಹೋಗುತ್ತೀರಿ?

उस का नाम क्या है ?
 लुस का नाम का ह्य

ಅವನ ಹೆಸರೇನು ?

तुम क्या लिखते हो ?
 ತುಮ್ ಕ್ಯಾ ಲಿಖ್ತೇ ಹೋ

ನೀವು ಏನು ಬರೆಯುತ್ತೀರಿ ?

वह क्या करती है ?
 ವಹ ಕ್ಯಾ ಕರ್ತೀ ಹೈ

ಅವಳು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ ?

वह क्यों आती है ?
 ವಹ ಕ್ಯೋ ಆತೀ ಹೈ

ಅವಳು ಏಕೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ ?

कौन दूध देता है ?
 ಕಾನ್ ದೂಧ್ ದೇತಾ ಹೈ

ಯಾರು ಹಾಲು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ?

अब कितने बजे है ?
 ಅಬ್ ಕಿತ್ನೇ ಬಜೇ ಹೈ

ಈಗ ಎಷ್ಟು ಗಂಟೆ ?

वह कितना खाता है ?
 ವಹ ಕಿತ್ನಾ ಖಾತಾ ಹೈ

ಅವನು ಎಷ್ಟು ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ ?

वे क्यों नहीं आये ?
 ವೇ ಕ್ಯೋ ನಹೀ ಆಯೇ ?

ಅವರು ಏಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ?

यह किस का घर है ?
 ಯಹ ಕಿಸ್ ಕಾ ಘರ್ ಹೈ

ಇದು ಯಾರ ಮನೇ ?

कितने बजे आते हो ?
 ಕಿತ್ನೇ ಬಜೇ ಆತೇ ಹೋ

ಎಷ್ಟು ಗಂಟೆಗೆ ಬರುತ್ತೀರಿ ?

ನನ್ನ ಮನೆ

ಮೇರಾ ಘರ — ಮೇರಾ ಘರ

ಯಹ ಘರ ಹೈ ।

ಯಹ ಘರ ಹೈ

ಇದು ಮನೆ.

ಯಹ ಮೇರಾ ಗರ ಹೈ ।

ಯಹ ಮೇರಾ ಘರ ಹೈ

ಇದು ನನ್ನ ಮನೆ.

ಯಹ ಬಡ್ಡಾ ನಹಿ ಹೈ ।

ಯಹ ಬಡ್ಡಾ ನಹಿ ಹೈ

ಇದು ದೊಡ್ಡ ದಾಗಿಲ್ಲ.

ಯಹ ಛೋಟಾ ಘರ ಹೈ ।

ಯಹ ಛೋಟಾ ಘರ ಹೈ

ಇದು ಚಿಕ್ಕ ಮನೆ.

ಯಹ ಖುಬ್‌ಖುಶ್ ಹೈ ।

ಯಹ ಖುಬ್‌ಖುಶ್ ಹೈ

ಇದು ಸುಂದರವಾಗಿದೆ.

ಸಾಮನೆ ಬಗೀಚಾ ಹೈ ।

ಸಾಮನೆ ಬಗೀಚಾ ಹೈ

ಮುಂದೆ ತೋಟ ಇದೆ.

ಬಗೀಚೆ ಮೆ ಫೂಲ್ ಹೈ ।

ಬಗೀಚೆ ಮೆ ಫೂಲ್ ಹೈ

ತೋಟದಲ್ಲಿ ಹೂಗಳು ಇವೆ.

ಪಿಠ್‌ವಾಡೆ ಮೆ ಕುಆ ಹೈ ।

ಪಿಠ್‌ವಾಡೆ ಮೆ ಕುಆ ಹೈ

ಹಿತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಬಾವಿ ಇದೆ.

ಯಹ ಹಮಾರಾ ಬೆಠಕ್ ಹೈ ।

ಯಹ ಹಮಾರಾ ಬೆಠಕ್ ಹೈ

ಇದು ನಮ್ಮ ಬಾನದಿ.

बराबदे में बाणू है ।

बराबरादे में बाणू है

ಪದಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ತಂದೆ ಇನೆ.

यह मेरा कमरा है ।

ಯಹ ಮೇರಾ ಕಮರಾ ಹೈ

ಇದು ನನ್ನ ಕೋಣೆ.

मैं यहाँ सोता हूँ ।

ಮೈ ಯಹಾ ಸೋತಾ ಹೂ

ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತೇನೆ.

वह गुलखाना है ।

ವಹ ಗುಸಲ್‌ಖಾನಾ ಹೈ

ಅದು ಸ್ನಾನದ ಮಠ.

गुलखाना साफ है ।

ಗುಸಲ್‌ಖಾನಾ ಸಾಫ್ ಹೈ

ಸ್ನಾನದ ಮನೆ ಶುದ್ಧವಾಗಿದೆ.

वह रसोई घर है ।

ವಹ ರಸೋಈ ಘರ್ ಹೈ

ಅದು ಅಡಿಗೆಮನೆ.

मैं रसोई बनाती हूँ ।

ಮಾ ರಸೋಈ ಬನಾತೀ ಹೈ

ತಾಯಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ.

वह पूजा गृह है ।

ವಹ ಪೂಜಾ ಗೃಹ ಹೈ

ಅದು ಪೂಜೆಯ ಮನೆ

वह बहुत छोटा है ।

ವಹ ಬಹುತ್ ಚೋಟಾ ಹೈ

ಅದು ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕವಾಗಿದೆ

बहिन पूजा करती है ।

ಬಹಿನ್ ಪೂಜಾ ಕರ್ತೀ ಹೈ

ಅಕ್ಕ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ.

ಅಂಗಡಿ

ದೂಕಾನ — ದೂಕಾನ್

ಕಲೋಕಿ ದೂಕಾನ ಹೈ ।

ಪಲೋಕೀ ದೂಕಾನ್ ಹೈ

ಹಣ್ಣಿನ ಅಂಗಡಿ.

ಕುಳಿ ಕಲ ಚಾಹೀ ।

ಕುಳ್ ಪಲ್ ಚಾಹೀ

ಕೆಲವು ಹಣ್ಣುಗಳು ಬೇಕಾಗಿವೆ.

ಆಮ್ ಅಂಠೆ ಹೈ ।

ಅಮ್ ಅಂಠೆ ಹೈ

ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣುಗಳು ಬೇಕಾಗಿವೆ.

ಅಮರೂದ್ ಬಡೆ ಹೈ ।

ಅಮ್ ರೂದ್ ಬಡೆ ಹೈ

ಸೀಬೆಹಣ್ಣುಗಳು ದೊಡ್ಡವಾಗಿವೆ.

ಅಂಗೂರ್ ಬೀ ಯಹೀ ಹೈ ।

ಅಂಗೂರ್ ಬೀ ಯಹೀ ಹೈ

ದ್ರಾಕ್ಷ ಕೂಡ ಇಲ್ಲೇ ಇದೆ.

ಆಮ್ ಕೆಸೆ ದೇತೆ ಹೊ ?

ಅಮ್ ಕೈಸೆ ದೇತೆ ಹೋ

ಮಾವಿನಹಣ್ಣು ಹೇಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿ?

ಕಿಲೊ ದಸ ರುಪಯೆ ।

ಕಿಲೋ ದಸ್ ರುಪಾಯೇ

ಕಿಲೋ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ.

ಬಹುತ್ ಮಹಂಗಾ ಹೈ ।

ಬಹುತ್ ಮಹಂಗಾ ಹೈ

ಬೆಲೆ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಬಹುತ್ ಬಡಿಯಾ ಹೈ ।

ಬಹುತ್ ಬಡಿಯಾ ಹೈ

ಬಹಳ ಬೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ದಾಮ ಕಮ ಕರೋ ।
ದಾಮ್ ಕಮ್ ಕರೋ

ಬೆಲೆ ಕಮ್ಮಿ ಮಾಡಿರಿ.

ನहीं, एक ही दाम है ।
ನಹೀ, ಏಕ್ ಹೀ ದಾಮ್ ಹೈ

ಇಲ್ಲ ಒಂದೇ ಬೆಲೆ.

ठीक है, एक किलो दो ।
ಠೀಕ್ ಹೈ ಏಕ್ ಕಿಲೋ ದೋ

ಸರಿ, ಒಂದು ಕಿಲೋ ಕೊಡಿರಿ.

अगरुद कैसे ?
ಅಗರುದ್ ಕೈಸೇ

ಸೀಬೆಹಣ್ಣು ಹೇಗೆ ?

किलो सात रुपये ।
ಕಿಲೋ ಸಾತ್ ರುಪಾಯೇ

ಕಿಲೋ ಏಳು ರೂಪಾಯಿ.

कहाँ से आया है ?
ಕಹಾ ಸೇ ಆಯಾ ಹೈ

ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿದೆ ?

अलहाबाद से ।
ಅಲಹಾಬಾದ್ ಸೇ

ಅಲಹಾಬಾದಿಂದ.

अच्छा, दो किली दो ।
ಅಚ್ಛಾ, ದೋ ಕಿಲೋ ದೋ

ಸರಿ, ಎರಡು ಕಿಲೋ ಕೊಡಿರಿ.

कुल कितना हुआ है ?
ಕುಲ್ ಕಿತ್ನಾ ಹುಆ ಹೈ

ಎಲ್ಲಾ ಎಷ್ಟು ಆಯಿತು ?

चौबीस रुपये ।
ಚೌಬೀಸ್ ರುಪಾಯೇ

ಇಪ್ಪತ್ತಾ ಲ್ಲು ರೂಪಾಯಿ.

ಸಂಭಾಷಣೆ

ವಾತಚೀತ — ಬಾತ್ ಚೀತ್

ತುಮ್ಮಾರಾ ನಾಮ ಕಯಾ ಹೈ?

ತುಮ್ಮಾರಾ ನಾಮ್ ಕ್ಯಾ ಹೈ

ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರೇನು?

ಮೇರಾ ನಾಮ ರಮೇಶ ಹೈ।

ಮೇರಾ ನಾಮ್ ರಮೇಶ್ ಹೈ

ನನ್ನ ಹೆಸರು ರಮೇಶ.

ನಾಮ ಭೂಲ ಗಯಾ ಥಾ।

ನಾಮ್ ಭೂಲ್ ಗಯಾ ಥಾ

ಹೆಸರು ಮರೆತುಹೋಗಿದ್ದೆ.

ಅಬ್ ಕಯಾ ಕರತೆ ಹೊ?

ಅಬ್ ಕ್ಯಾ ಕರ್ತೇ ಹೋ

ಈಗ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ?

ಮੈਂ ನೌಕರೀ ಕರತಾ ಹ್ನು।

ಮೈ ನೌಕರೀ ಕರ್ತಾ ಹೂ

ನಾನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಕಹಾ ಕರತೆ ಹೊ?

ಕಹಾ ಕರ್ತೇ ಹೋ

ಎಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ?

ಕಾರಖಾನೆ ಮೈ।

ಕಾರ್ಖಾನೇ ಮೇ

ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ.

ಕಯಾ ಕಾಮ ಕರತೆ ಹೊ?

ಕ್ಯಾ ಕಾಮ್ ಕರ್ತೇ ಹೋ

ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ?

ವಹಾ ಕ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಹ್ನು।

ವಹಾ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಹೂ

ಅಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

तुम क्या करते हो ?

ತುಮ್ ಕ್ಯಾ ಕರ್ತೇ ಹೋ

ನೀವು ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ?

मेरी चाय की दुकान है ।

ಮೇರೀ ಚಾಯ್ ಕೀ ದೂಕಾನ್ ಹೈ ನನ್ನ ಟೀ ಸ್ಟಾಲಿನೆ.

अरे ! तुम तो बि.ए. हो !

ಅರೇ ತುಮ್ ತೋ ಬಿ.ಏ. ಹೋ - ನೀವೇನೋ ಬಿ.ಏ. !

तो क्या हुआ ?

ತೋ ಕ್ಯಾ ಹುಅ

ಹಾಗಾದರೆ ಏನಾಯಿತು ?

क्या करूँ मोहन ?

ಕ್ಯಾ ಕರೂನ್ ಮೋಹನ್

ಏನು ಮಾಡಲಿ ಮೋಹನ್ !

नौकरी नहीं मिलती ।

ನೌಕರೀ ನಹೀ ಮಿಲತೀ

ಉದ್ಯೋಗ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ.

क्या खुश हो ?

ಕ್ಯಾ ಖುಶ್ ಹೋ

ಸಂತೋಷವಾಗಿದ್ದೀರಾ ?

बहुत खुश हूँ ।

ಬಹುತ್ ಖುಶ್ ಹೂನ್

ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗಿದ್ದೇನೆ.

बेकारी से यह अच्छा है ।

ಬೇಕಾರೀ ಸೇ ಯಹ ಅಚ್ಛಾ ಹೈ

ನಿರುದ್ಯೋಗಕ್ಕಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ.

चलें, चाय पी लें ।

ಚಲೇನ್ ಚಾಯ ಪೀ ಲೇನ್

ಹೋಗಿ ಚಹಾ ಕುಡಿಯುವೆವು.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಭಾಗ

ತೃತೀಯ ಭಾಗ

ಇದ್ದಾನೆ

ನೀ - ಹೈ

ಮೊನ್ನೆ |
ಮೊನ್ನೆ ಹೈ

ನಾನು ಇದ್ದೇನೆ.

ನೀನೇ |
ನೀನೇ ಹೈ

ನೀನು ಇದ್ದೀಯೆ.

ಅವನೇ |
ಅವನೇ ಹೈ

ಅವನು ಇದ್ದಾನೆ, ಅವಳು ಇದ್ದಾಳೆ,
ಅದು ಇದೆ.

ನಾವು |
ನಾವು ಹೈ

ನಾವು ಇದ್ದೇವೆ.

ನೀನು |
ನೀನು ಹೈ

ನೀನು ಇದ್ದೀರಿ.

ನಾವು |
ನಾವು ಹೈ

ನಾವು ಇದ್ದೀರಿ.

ನೀನೇ |
ನೀನೇ ಹೈ

ನೀನು ಇದ್ದೀರಿ, ಅವು ಇವೆ.

ಸೂಚನೆ:--ಹೈ, ನೀನು, ನೀನು, ನೀನು
ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು

ಎಂಬ ವರ್ತಮಾನಕಾರಿನ ಸಹಾಯಕ

ಇದ್ದನು

ಥಾ — ಥಾ

ಮೈ ಥಾ (ಥಿ) ।
ಮೈ ಥಾ (ಥಿ)

ಮಾನು ಇದ್ದೆ.

ತು ಥಾ (ಥಿ) ।
ತು ಥಾ

ನೀನು ಇದ್ದೆ.

ವಹ ಥಾ (ಥಿ)
ವಹ ಥಾ

ಅವನು ಇದ್ದನು.

ವಹ ಥಿ ।
ವಹ ಥಿ

ಅವಳು ಇದ್ದಳು.

ಹಮ ಥೆ (ಥಿ) ।
ಹಮ ಥೆ (ಥಿ)

ನಾವು ಇದ್ದೆವು.

ತುಮ ಥೆ (ಥಿ) ।
ತುಮ ಥೆ

ನೀವು ಇದ್ದಿರಿ.

ಆಪ ಥೆ (ಥಿ) ।
ಆಪ ಥೆ

ತಾವು ಇದ್ದಿರಿ.

ವೇ ಥೆ (ಥಿ) ।
ವೇ ಥೆ

ಅವರು ಇದ್ದರು.

ಸೂಚನೆ;—ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಇದ್ದೇ ಇರಬೇಕು.

ಇರಬಹುದು

ಹೊಗಾ — ಹೋಗಾ

ಮೆ ಹ್ಲೆಗಾ (ಹ್ಲೆಗಿ) ।

ಮೈ ಹೂಗಾ (ಹೂಗೀ)

ನಾನು ಇರಬಹುದು.

ತು ಕಹ್ಲೆ ಹೊಗಾ ?

ತೂ ಕಹಾ ಹೋಗಾ

ನೀನು ಎಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು ?

ವಹ ಯಹ್ಲೆ ಹೊಗಾ ।

ವಹ ಯಹಾ ಹೋಗಾ

ಅವನು ಇಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು.

ವಹ ಥರ ಪರ ಹೊಗಿ ।

ವಹ ಘರ್ ಪರ್ ಹೋಗೀ

ಅವಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು.

ಹಮ ಕಲ ಕಹ್ಲೆ ಹೊಗೀ ?

ಹಮ್ ಕಲ್ ಕಹಾ ಹೋಗೀ

ನಾವು ನಾಳೆ ಎಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು ?

ತುಮ ವಹ್ಲೆ ಹೊಗೀ ।

ತುಮ್ ವಹಾ ಹೋಗೀ

ನೀವು ಅಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು.

ದೇವಕಿ ಮಿ ಹೊಗಿ ।

ದೇವಕೀ ಭೀ ಹೋಗೀ

ದೇವಕಿ ಕೂಡ ಇರಬಹುದು.

ವಹ ವಹಿ ಹೊಗಿ ।

ವಹ ವಹೀ ಹೋಗೀ

ಅವಳು ಅಲ್ಲೇ ಇರಬಹುದು.

ಕೊಡ್ ಕಾರಣ ಹೊಗಾ ।

ಕೊಡ್ ಕಾರಣ್ ಹೋಗಾ

ಯಾವುದೋ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು.

ಬರುತ್ತಾನೆ ಆತಾ ಹೈ — ಆತಾ ಹೈ

ಮੈ ಆತಾ ಹೈ |
ಮೈ ಆತಾ ಹೈ

ನಾನು ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಮೈ ಆತೀ ಹೈ |
ಮೈ ಆತೀ ಹೈ

ನಾನು ಬರುತ್ತೇನೆ (ಸ್ತ್ರೀ).

ತೂ ಆತಾ ಹೈ |
ತೂ ಆತಾ ಹೈ

ನೀನು ಬರುತ್ತೀ.

ವಹ ಆತಾ ಹೈ |
ವಹ ಆತಾ ಹೈ

ಅವನು ಬರುತ್ತಾನೆ.

ವಹ ಆತೀ ಹೈ |
ವಹ ಆತೀ ಹೈ

ಅವಳು ಬರುತ್ತಾಳೆ.

ಹಮ್ ಆತೇ ಹೈ |
ಹಮ್ ಆತೇ ಹೈ

ನಾವು ಬರುತ್ತೇವೆ.

ತುಮ್ ಆತೇ ಹೊ |
ತುಮ್ ಆತೇ ಹೋ

ನೀವು ಬರುತ್ತೀರಿ

ಆಪ್ ಆತೇ ಹೈ |
ಆಪ್ ಆತೇ ಹೈ

ತಾವು ಬರುತ್ತೀರಿ.

-
- ಸೂಚನೆ:—1. ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡೆ: ಲಿಂಗಗಳಿರುವವು; ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ. ನಪುಂಸಕಲಿಂಗವಿಲ್ಲ.
2. (ಸ್ತ್ರೀ) ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ.

लड़के पढ़ते हैं ।

ಅಡ್ ಕೇ ಪಠತೇ ಹೈ

ಹುಡುಗರು ಓದುತ್ತಾರೆ.

हम हिन्दी सीखते हैं ।

ಹಮ್ ಹಿಂದೀ ಸೀಖ್ತೇ ಹೈ

ನಾವು ಹಿಂದೀ ಕಲಿಯುತ್ತೇವೆ.

अब पानी बरसता है ।

ಅಬ್ ಪಾನೀ ಬರಸ್ತಾ ಹೈ

ಈಗ ಮಳೆ ಬರುತ್ತದೆ.

तू क्यों हँस्ती है ?

ತೂ ಕ್ಯೋ ಹ್ ಸ್ತೀ ಹೈ

ನೀನು ಏಕೆ ನಗುತ್ತೀ?

मैं नहीं गाती ।

ಮೈ ನಹೀ ಗಾತೀ

ನಾನು ಹಾಡುವುದಿಲ್ಲ (ಸ್ತ್ರೀ).

वे नहीं पढ़ते ।

ವೇ ನಹೀ ಪಠತೇ

ಅವರು ಓದುವುದಿಲ್ಲ

ವ್ಯಾಕರಣ:—ವರ್ತಮಾನಕಾಲ.

1. ಧಾತು+ತಾ—ಸಹಾಯಕ ಕ್ರಿಯಾ = ವರ್ತಮಾನಕಾಲ.

2. 'ತಾ' ಪ್ರತ್ಯಯಕ್ಕೆ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ 'ತೇ' ಎಂಬ ರೂಪವೂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಏಕವಚನ ಮತ್ತು ಬಹುವಚನಗಳಲ್ಲಿ 'ತೀ' ಎಂಬ ರೂಪವೂ ಬರುವುದು.

3. ಸಹಾಯಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನ್ನು 'ನಹೀ' ಎಂಬ ಪದವಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಉದಾ:—मैं नहीं गाती.

ಬರುತ್ತಾನೆ ಆತಾ ಹೈ — ಆತಾ ಹೈ

ಮੈ ಆತಾ ಹೈ ।

ಮೈ ಆತಾ ಹೂಂ

ನಾನು ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಮೈ ಆತೀ ಹೈ ।

ಮೈ ಆತೀ ಹೂಂ

ನಾನು ಬರುತ್ತೇನೆ (ಸ್ತ್ರೀ).

ತು ಆತಾ ಹೈ ।

ತು ಆತಾ ಹೈ

ನೀನು ಬರುತ್ತೀ.

ವಹ ಆತಾ ಹೈ ।

ವಹ ಆತಾ ಹೈ

ಅವನು ಬರುತ್ತಾನೆ.

ವಹ ಆತೀ ಹೈ ।

ವಹ ಆತೀ ಹೈ

ಅವಳು ಬರುತ್ತಾಳೆ.

ಹಮ್ ಆತೇ ಹೈ ।

ಹಮ್ ಆತೇ ಹೈ

ನಾವು ಬರುತ್ತೇವೆ.

ತುಮ್ ಆತೇ ಹೊ ।

ತುಮ್ ಆತೇ ಹೋ

ನೀವು ಬರುತ್ತೀರಿ

ಆಪ್ ಆತೇ ಹೈ ।

ಆಪ್ ಆತೇ ಹೈ

ಕಾವು ಬರುತ್ತೀರಿ.

ಸೂಚನೆ :—1. ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು: ಲಿಂಗಗಳಿರುವವು; ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ. ನಪುಂಸಕಲಿಂಗವಿಲ್ಲ.

2. (ಸ್ತ್ರೀ) ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ.

लड़कें पढ़ते हैं ।

ಅಡ್ ಕೇ ಪಠತೇ ಹೈ

ಹುಡುಗರು ಓದುತ್ತಾರೆ.

हम हिन्दी सीखते हैं ।

ಹಮ್ ಹಿಂದೀ ಸೀಖತೇ ಹೈ

ನಾವು ಹಿಂದೀ ಕಲಿಯುತ್ತೇವೆ.

अब पानी बरसता है ।

ಅಬ್ ಪಾನೀ ಬರಸತಾ ಹೈ

ಈಗ ಮಳೆ ಬರುತ್ತದೆ.

तू क्यों हँस्ती है ?

ತೂ ಕ್ಯೋ ಹೌಸ್ತೀ ಹೈ

ನೀನು ಏಕೆ ನಗುತ್ತೀ?

मैं नहीं गाती ।

ಮೈ ನಹೀ ಗಾತೀ

ನಾನು ಹಾಡುವುದಿಲ್ಲ (ಸ್ತ್ರೀ).

वे नहीं पढ़ते ।

ವೇ ನಹೀ ಪಠತೇ

ಅವರು ಓದುವುದಿಲ್ಲ

ವ್ಯಾಕರಣ:—ವರ್ತಮಾನಕಾಲ.

1. ಧಾತು+ತಾ—ಸಹಾಯಕ ಕ್ರಿಯಾ = ವರ್ತಮಾನಕಾಲ.

2. 'ತಾ' ಪ್ರತ್ಯಯಕ್ಕೆ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ 'ತೇ' ಎಂಬ ರೂಪವೂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಏಕವಚನ ಮತ್ತು ಬಹುವಚನಗಳಲ್ಲಿ 'ತೀ' ಎಂಬ ರೂಪವೂ ಬರುವುದು.

3. ಸಹಾಯಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನ್ನು 'ನಹೀ' ಎಂಬ ಪದವಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಉದಾ :—मैं नहीं गाती.

ಬರುವನು

ಆ಼ಱ್ಱಾ — ಆಱಱಗಾ

ಮೈ ಆಱ್ಱಗಾ (ಗಿ)
ಮೈ ಆಱಱಗಾ (ಗಿ)

ನಾನು ಬರುವೆನು.

ತು ಆಱಱಾ (ಗಿ) |
ತು ಆಱಱಾ

ನೀನು ಬರುವೆ.

ವಹ ಆಱಱಾ |
ವಹ ಆಱಱಾ

ಅವನು ಬರುವನು.

ವಹ ಆಱಱಿ |
ವಹ ಆಱಱಿ

ಅವಳು ಬರುವಳು.

ಹಮ ಆಱ್ಱೆ (ಗಿ) |
ಹಮ ಆಱಱೆ

ನಾವು ಬರುವೆವು.

ತುಮ ಆಱಱೆ (ಗಿ) |
ತುಮ ಆಱಱೆ

ನೀವು ಬರುವಿರಿ.

ವ್ಯಾಕರಣ :—ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲ

ಏಕವಚನ

ಬಹುವಚನ

ಉತ್ತಮ ಪುರುಷ—ಮೈ ಧಾತು+ಱ್ಱಗಾ

ಹಮ ಧಾತು+ಱ್ಱೆ

ಮಧ್ಯಮ ,, ತು ,, +ಱಱಾ

ತುಮ ,, +ಱಱಿ

ಅನ್ಯ ,, ವಹ ,, +ಱಱಾ

ವಿ ,, +ಱ್ಱೆ

ಸ್ಮೃತಿಗಿಂತಲಿ ಗಾ ಮತ್ತು ಗಿ ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಗಿ ಎಂದಾಗುತ್ತವೆ.

ಬಾ - ಬನ್ನಿ - ಬನ್ನಿರಿ

ಆ - ಆओ - ಆइए — ಆ - ಆँ - ಆಇಎ

तू यहाँ आ ।

ತೂ ಯಹಾಂ ಆ

ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಾ.

तुम यहाँ आओ ।

ತುಮ್ ಯಹಾಂ ಆಂ

ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿ.

आप यहाँ आइए ।

ಆಪ್ ಯಹಾಂ ಆಇಎ

ತಾವು ಇಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿರಿ.

वहाँ मत जा ।

ವಹಾಂ ಮತ್ ಜಾ

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಡ.

रेडियो सुनिये ।

ರೇಡಿಯೋ ಸುನಿಯೇ

ರೇಡಿಯೋ ಕೇಳಿರಿ.

यह मत कीजिये ।

ಯಹ ಮತ್ ಕೀಜಿಯೇ

ಇದು ಮಾಡಬೇಡಿರಿ.

ವ್ಯಾಕರಣ :- ವಿಧ್ಯರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾ

1. तू ಮೂಲಧಾತು ರೂಪ. ಉದಾ:-ತೂ ಜಾ, ತೂ ಪಢ.
2. तुम ,, +ओ ತುಮ ಜಾओ, ತುಮ ಪಢೋ.
3. आप ,, +इए (इए) आप जाइए.
4. ನಿಷೇಧಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮತ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.
5. दे, ले, पी. कर ಎಂಬ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ದೀಜಿಯೆ, ಲೀಜಿಯೆ, ಪೀಜಿಯೆ, ಕೀಜಿಯೆ ಎಂಬ ರೂಪಗಳನ್ನು ತಾಳುವವು.

ಹುಡುಗನನ್ನು—ಹುಡುಗನಿಗೆ

ಲಡಕೆ ಕೊ — ಲಡ್ಕೇ ಕೋ

ರಾಮ ಕೊ ದೇಖ |

ರಾಮ್ ಕೋ ದೇಖ್

ರಾಮನನ್ನು ನೋಡು.

ಲಡಕೆ ಕೊ ಬುಲಾओ |

ಲಡ್ಕೇ ಕೋ ಬುಲಾಓ

ಹುಡುಗನನ್ನು ಕರೆಯಿ.

ಲಡಕೆ ಕೊ ದೊ |

ಲಡ್ಕೇ ಕೋ ದೋ

ಹುಡುಗನಿಗೆ ಕೊಡಿ.

ದಿಲ್ಲಿ ಜಾओ |

ದಿಲ್ಲಿ ಜಾಓ

ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ.

यह किताब पढ़ |

ಯಹ ಕಿತಾಬ್ ಪಡ್

ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದು.

ವ್ಯಾಕರಣ :—ದ್ವಿತೀಯಾ ಮತ್ತು ಚತುರ್ಥೀ ವಿಭಕ್ತಿಗಳು.

1. ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗುಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯಾ ಮತ್ತು ಚತುರ್ಥೀಯ ವಿಭಕ್ತಿ 'ಕೊ' ಎಂಬ ಒಂದೇಯಿದೆ.
2. 'ಕೊ' ನಿರ್ಜೀವ ವಸ್ತುಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
ಉದಾ :—ದಿಲ್ಲಿ ಜಾओ ; किताब पढ़ो |
3. ಆಕಾರಾಂತ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ನಾಮಪದದ ಅಂತ್ಯ ಆಕಾರವು ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರುವ ಮೊದಲು ಏಕಾರವಾಗಿದೆ.
ಉದಾ :—लडका को > लडके को |

ಹುಡುಗನಿಂದ

ಲಡಕೆ ಸೆ — ಲಡ್‌ಕೇ ಸೇ

ಲಡಕೆ ಸೆ ಕರವಾಒ |

ಲಡ್‌ಕೇ ಸೇ ಕರ್‌ವಾಒ

ಹುಡುಗನಿಂದ ನೂಡಿಸಿರಿ.

ಲಡಕೆ ಸೆ ಲೇ ಆ |

ಲಡ್‌ಕೇ ಸೇ ಲೇ ಆ

ಹುಡುಗನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಾ.

ಕಲಮ ಸೆ ಲಿಖಿ |

ಕಲಮ್ ಸೇ ಲಿಖೋ

ಲೇಖನಿಯಿಂದ ಬರೆ.

ಪಾಠಶಾಲಾ ಸೆ ಆತೆ ಹೈ |

ಪಾಠಶಾಲಾ ಸೇ ಆತೇ ಹೈ

ಪಾಠಶಾಲೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತಾರೆ.

ವಹ ಶಹರ್ ಸೆ ಆತಾ ಹೈ |

ವಹ ಶಹರ್ ಸೇ ಆತಾ ಹೈ

ಅವನು ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಬರುತ್ತಾನೆ.

ನೀನಾ ಕಲ ಸೆ ಯಹೈ ಹೈ |

ನೀನಾ ಕಲ್ ಸೇ ಯಹಾ ಹೈ

ನೀನಾ ನಿನ್ನೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ.

ಲಾಠಿ ಸೆ ಮತ ಮಾರಿ |

ಲಾಠೀ ಸೇ ಮತ್ ಮಾರೋ

ಕೋಲಿನಿಂದ ಹೊಡೆಬೇಡ.

ರಾಮ ಸೆ ಕಹತಾ ಹೈ |

ರಾಮ್ ಸೇ ಕಹತಾ ಹೂ

ರಾಮನಿಂದ (ನಿಗೆ) ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ವ್ಯಾಕರಣ :—ತ್ಯತೀಯಾ ಮತ್ತು ಪಂಚಮೀ ವಿಭಕ್ತಿ
ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇ = ಇಂದ, ಸ್ಥಿತ, ಗಿಂದ, ದೇವಿಯಿ. ದ.

ಹುಡುಗನ

ಲಡಕೆ ಕಾ — ಲಡ್ಕೇ ಕಾ

ಲಡಕೆ ಕಾ ಬಾಪ |

ಲಡ್ಕೇ ಕಾ ಬಾಪ್

ಹುಡುಗನ ತಂದೆ.

ಲಡಕೆ ಕೆ ದೊ ಭಾಣಿ |

ಲಡ್ಕೇ ಕೇ ದೋ ಭಾಣಿ

ಹುಡುಗನ ಎರಡು ಸಹೋದರರು.

ಲಡಕೆ ಕಿ ಮೈ |

ಲಡ್ಕೇ ಕೇ ಮಾ

ಹುಡುಗನ ತಾಯಿ.

ಲಡಕೆ ಕಿ ದೊ ಕಿತಾವೆ |

ಲಡ್ಕೇ ಕೇ ದೋ ಕಿತಾವೆ

ಹುಡುಗನ ಎರಡು ಪುಸ್ತಕಗಳು.

ಲಡಕೆ ಕಿ ವಹನ ಕೊ |

ಲಡ್ಕೇ ಕೇ ಬಹನ್ ಕೇ

ಹುಡುಗನ ಸಹೋದರಿ.

ವ್ಯಾಕರಣ :—ಸಂಸ್ಕೃತವಿಭಕ್ತಿ

ಪ್ರತ್ಯಯ—ಕಾ, ಕೇ, ಕಿ=ನ, ಳ, ರ, ಯ, ದ.

1. ಕಾ—ಮುಂದಿರುವ ನಾಮಪದವು ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಏಕವಚನವಾದರೆ ಕಾ ಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾ:—ರಾಮ ಕಾ ಲಡಕಾ, ರಾಮ ಕಾ ಛೋಡಾ.

2. ಕೇ—(ಅ) ಪುಲ್ಲಿಂಗವಾದರೆ ಕೇ ಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾ:—ರಾಮ ಕೇ ದೊ ಲಡಕೆ, ರಾಮ ಕೇ ತೊ ಛೋಡೆ.

(ಆ) ನಾಮಪದದೊಡನೆ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಂದರೆ ಕೇ ಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾ:—ರಾಮ ಕೇ ಲಡಕೆ ಕೊ, ರಾಮ ಕೇ ಛೋಡೆ ಕಾ.

3. ಕಿ—ಸ್ಮೀಲಿಂಗವಾದರೆ ಏಕವಚನ, ಬಹುವಚನ ಎರಡ ರಲ್ಲಿಯೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾ:—ರಾಮ ಕಿ ಲಡಕಿ, ರಾಮ ಕಿ ದೊ ಲಡಕಿಯಾ |

राम के घर से ।

रामा के फार् से

रामन मनैयिउद.

गौरी के बच्चे को ।

गौरी के बच्चे के को

गौरीय मगुनुगे.

यह महेश का घर है ।

यह महेश का फार् है

अदु महेशन मनै.

वह मुरली का नौकर है ।

वह मुरली का नौकर है

अननु मुरलीय सैवक.

वह राम का दोस्त है ।

वह राम का दोस्त है

अननु रामन सैवक.

पति का नाम क्या है ?

पति का नाम क्या है ?

गंदन हैसु वनु ?

उस की बहन यहाँ है ।

उस के बहन यहाँ है

अनन सहेदरी अल्लिदु.

इस का मालिक कौन है ?

इस का मालिक कौन है ?

अदर उडेयनु यारु ?

सीता के घर जाओ ।

सीता के फार् जाओ

सैतय मनैगे होगे.

घर का नम्बर क्या है ?

फार् का नम्बर क्या है ?

मनैय नम्बरु वनु ?

ಹುಡುಗನಲ್ಲಿ

ಲಡಕೆ ಮೇ — ಲಡಕೆ ಮೇ

ವಹ ಘರ ಮೇ ಹೈ ।

ವಹ ಘರ ಮೇ ಹೈ

ಅವನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾನೆ.

ಹಾಥ ಮೇ ಕಲಮ ಹೈ ।

ಹಾಥ ಮೇ ಕಲಮ ಹೈ

ಕೈಯಲ್ಲಿ ಲೇಖನಿಯು ಇದೆ.

ಕಾಗಜ್ಜಿ ಪರ ಲಿಖಿ ।

ಕಾಗಜ್ಜಿ ಪರ ಲಿಖಿ

ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಬರೆಯಿ.

ವಹ ಕಾರಖಾನೆ ಮೇ ಹೈ ।

ವಹ ಕಾರಖಾನೆ ಮೇ ಹೈ

ಅವನು ಕಾರಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾನೆ.

ಇಸ ಪೆಡ್ ಮೇ ಫಲ ಹೈ ।

ಇಸ ಪೆಡ್ ಮೇ ಫಲ ಹೈ

ಈ ಮರದಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣುಗಳಿವೆ.

ಪರಿಶ್ರಮ ಮೇ ಸುಖ ಹೈ ।

ಪರಿಶ್ರಮ ಮೇ ಸುಖ ಹೈ

ಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸುಖ ಇದೆ.

ಬಡುಬೆ ಮೇ ಪೆಸೆ ಹೈ ।

ಬಡುಬೆ ಮೇ ಪೆಸೆ ಹೈ

ಚೀಳದೊಳಗೆ ಹಣವಿದೆ.

ಪೆಡ್ ಪರ ಕೌಆ ಹೈ ।

ಪೆಡ್ ಪರ ಕೌಆ ಹೈ

ಮರದ ಮೇಲೆ ಕಾಗೆ ಇದೆ.

ವ್ಯಾಕರಣ :—ಸಪ್ತಮೀ ವಿಭಕ್ತಿ

ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ = ಮೇ, ಒಳಗೆ; ಪರ = ಮೇಲೆ

ಹುಡುಗಿ-ಹುಡುಗ

ಲಡ್ಡಾ-ಲಡ್ಡಾಕಿ — ಲಡ್ಡಾಕಾ-ಲಡ್ಡಾಕೀ

(ಲಿಂಗ)

ಹೀದಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡೇ ಲಿಂಗಗಳಿವೆ: ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ.

1. ಪುಲ್ಲಿಂಗ

(ಅ) ಪುರುಷವಾಚಕ ಶಬ್ದಗಳು ಪುಲ್ಲಿಂಗವಾಗುತ್ತವೆ.

ಉದಾ:—

ಆದಮಿ = ಮನುಷ್ಯ

ನೌಕರ = ನೌಕರ

ಲಡ್ಡಾಕಾ = ಹುಡುಗ

ಬೊಳಿ = ಮದುವಾಳ

(ಆ) ಆಕಾರಾಂತ ಮತ್ತು ಆಕಾರಾಂತ ನಿರ್ಜೀವ ಪದಾರ್ಥವಾಚಕ ಶಬ್ದಗಳು.

ಉದಾ:—

ಛೇಡ = ಮರ

ಕಮರಾ = ಕೋಣ

ಘರ = ಮನೆ

ರಾಸ್ತಾ = ದಾರಿ

(ಇ) ಕಾಲಮಾಚಕ ಶಬ್ದಗಳು.

ಉದಾ:—

ಸೋಮವಾರ = ಸೋಮವಾರ

ಚೈತ್ರ = ಚೈತ್ರ

ದಿನ = ದಿನ

ಸವೇರಾ = ಪ್ರಾತಃಕಾಲ

2. ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ

(ಅ) ಸ್ತ್ರೀವಾಚಕ ಶಬ್ದಗಳು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ.

ಉದಾ:—

ಔರತ = ಹೆಂಗಸು

ಮೈ = ತಾಯಿ

(ಆ) ಇಕಾರಾಂತ ಮತ್ತು ಈಕಾರಾಂತ ನಿರ್ಜೀವ ಪದಾರ್ಥವಾಚಕ ಶಬ್ದಗಳು.

ಉದಾ:— ಲಡ್ಡಾಕಿ = ಸೌದೆ

ಘಳಿ = ಗಡಿಯಾರ

(ಇ) ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷೆಗಳು—ಗಂಗಾ, ಕಾವೇರಿ, ಕನ್ನಡ.

(ಈ) ಆಕಾರಾಂತ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಗಳು—ಮಾಲಾ, ವ್ಯಾ, ಕೃಪಾ.

ಹುಡುಗ—ಹುಡುಗರು

ಲಡಕಾ, ಲಡಕೆ — ಲಡ್‌ಕಾ-ಲಡ್‌ಕೇ

ಲಡಕಾ ಆತಾ ಹೈ ।

ಲಡ್‌ಕಾ ಆತಾ ಹೈ

ಹುಡುಗನು ಬರುತ್ತಾನೆ.

ದೊ ಲಡಕೆ ಆತೆ ಹೈ ।

ದೋ ಲಡ್‌ಕೇ ಆತೇ ಹೈ

ಎರಡು ಹುಡುಗರು ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಲಡಕಿ ಗಾತಿ ಹೈ ।

ಲಡ್‌ಕೇ ಗಾತಿ ಹೈ

ಹುಡುಗಿಯು ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ.

ಲಡಕಿಯಾ ಲಿಖತಿ ಹೈ ।

ಲಡ್‌ಕಿಯಾ ಲಿಖತಿ ಹೈ

ಹುಡುಗಿಯರು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

एक आदमी था ।

ಏಕ್ ಆದ್ಮೀ ಥಾ

ಒಂದು ಮನುಷ್ಯನು ಇದ್ದನು.

चार आदमी थे ।

ಚಾರ್ ಆದ್ಮೀ ಥೇ

ನಾಲ್ಕು ಮನುಷ್ಯರು ಇದ್ದರು.

वहाँ एक गाय है ।

ವಹಾ ಏಕ್ ಗಾಯ ಹೈ

ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಸು ಇದೆ.

वहाँ दस गायें हैं ।

ವಹಾ ದಸ್ ಗಾಯೇ ಹೈ

ಅಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಹಸುಗಳಿವೆ.

तीन घोड़ी थी ।

ತೀನ್ ಘೋರೀ ಥಿ

ಮೂರು ಅಗಸರು ಇದ್ದರು.

ವ್ಯಾಕರಣ :--ವಚನ

ಪುಲ್ಲಿಂಗ—1. ಆಕಾರಾಂತ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಪದಗಳು ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ
ಏಕಾರಾಂತವಾಗುತ್ತವೆ.

ಉದಾ:—ಲಡ್ಡಕಾ (ಹುಡುಗ)—ಲಡ್ಡಕೆ (ಹುಡುಗರು)
ಛೊಡಾ (ಕುದುರೆ)—ಛೊಡೆ (ಕುದುರೆಗಳು)

2. ಬೇರೆ ಸ್ವರಾಂತ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಪದಗಳು ಮಾರ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ,
ಉದಾ:—ಘರ (ಮನೆ, ಮನೆಗಳು)
ಆದಮಿ (ಮನುಷ್ಯ, ಮನುಷ್ಯರು)
ಚಾಡ್ಲ (ಪೂರಕೆ, ಪೂರಕೆಗಳು)

ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ—1. ಆಕಾರಾಂತ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಪದಗಳು ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ
ಏಕಾರಾಂತವಾಗುತ್ತವೆ.

ಉದಾ:—ಬಹನ (ಸಹೋದರಿ)—ಬಹನೆ (ಸಹೋದರಿಯರು)
ಕಿತಾಬ (ಪುಸ್ತಕ)—ಕಿತಾಬೆ (ಪುಸ್ತಕಗಳು)

2. ಇಕಾರಾಂತದಲ್ಲಿ 'ಯ್' ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.
ಉದಾ:—ಪ್ರತಿ (ಪ್ರತಿ)—ಪ್ರತಿಯಾ (ಪ್ರತಿಗಳು)

3. ಈಕಾರಾಂತ ಸ್ವರ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಸೇರುವುದಕ್ಕೆ
ಮುಂಚೆ ಹ್ರಸ್ವವಾಗುತ್ತದೆ,

ಉದಾ:—ಲಡ್ಡಕಿ (ಹುಡುಗ) +ಯ್ = ಲಡ್ಡಕಿಯಾ > ಲಡ್ಡಕಿಯಾ
(ಹುಡುಗಿಯರು)

ಕುರ್ಸಿ (ಕುರ್ಚಿ) +ಯ್ = ಕುರ್ಸಿಯಾ > ಕುರ್ಸಿಯಾ
(ಕುರ್ಚಿಗಳು)

ಹುಡುಗನಿಂದ—ಹುಡುಗರಿಂದ

ಲಡಕೆ ಸೇ, ಲಡಕೊ ಸೇ — ಲಡ್ಕೇ ಸೇ, ಲಡ್ಕೋ ಸೇ

ಘರ ಕಾ
ಘರ್ ಕಾ—ಮನೆದ

ಘರೊ ಕಾ
ಘರೋ ಕಾ—ಮನೆಗಳದ

ಕಿತಾವ ಮೆ
ಕಿತಾವ್ ಮೇ—ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ

ಕಿತಾವೊ ಮೆ
ಕಿತಾವೋ ಮೇ—ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ

ಲಡಕೆ ಕಾ
ಲಡ್ಕೇ ಕಾ—ಹುಡುಗನ

ಲಡಕೊ ಕಾ
ಲಡ್ಕೋ ಕಾ—ಹುಡುಗರ

ಮಾತಾ ಕೋ
ಮಾತಾ ಕೋ—ತಾಯಿಗೆ

ಮಾತಾಂ ಕೋ
ಮಾತಾಂ ಕೋ—ತಾಯಿಗಳಿಗೆ

ದರ್ಜಿ ಸೇ
ದರ್ಜೀ ಸೇ—ದರ್ಜಿಯಿಂದ

ದರ್ಜಿಯೊ ಸೇ
ದರ್ಜಿಯೋ ಸೇ—ದರ್ಜಿಗಳಿಂದ

ವ್ಯಾಕರಣ :—ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಾಂತ ಬಹುವಚನ

1. ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಪದಗಳ ಮುಂದೆ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಬಂದಿರುವಾಗ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಕ್ಕೂ ಪದಕ್ಕೂ ಮಧ್ಯೆ 'ಓ' ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಬರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ :—ಘರ ಕಾ > ಘರ+ಂ ಕಾ > ಘರೊ ಕಾ

2. ಈಕಾರಾಂತ ಮತ್ತು ಉಕಾರಾಂತ ಪದಗಳ ಅಂತ್ಯ ಸ್ವರಗಳು ಹ್ರಸ್ವವಾಗುತ್ತವೆ.

ಉದಾ :—ಆದಮಿ ಕೋ > ಆದಮಿ+ಂ ಕೋ > ಆದಮಿ+ಯೊ ಕೋ > ಆದಮಿಯೊ ಕೋ

ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗ

ಅच्छಾ ಲಡಕಾ — ಅಚ್ಚಾ ಲ'ಡ್‌ಕಾ

ಅच्छಾ ಲಡಕಾ |

ಅಚ್ಚಾ ಲ'ಡ್‌ಕಾ

ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗ.

ಅच्छೆ ಲಡಕೆ |

ಅಚ್ಚೇ ಲ'ಡ್‌ಕೇ

ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗರು.

ಅच्छೆ ಲಡಕೆ ಕಾ |

ಅಚ್ಚೇ ಲ'ಡ್‌ಕೇ ಕಾ

ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗರ.

ಅच्छಿ ಲಡಕಿ |

ಅಚ್ಚೀ ಲ'ಡ್‌ಕೀ

ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗಿ.

ಅच्छಿ ಲಡಕಿಯಾ |

ಅಚ್ಚೀ ಲ'ಡ್‌ಕಿಯಾ

ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗಿಯರು.

ಅच्छಿ ಲಡಕಿ ಕಾ |

ಅಚ್ಚೀ ಲ'ಡ್‌ಕೀ ಕಾ

ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗಿಯರ.

ಸುಂದರ ಲಡಕಾ |

ಸುಂದರ್ ಲ'ಡ್‌ಕಾ

ಸುಂದರನಾದ ಹುಡುಗ.

ಸುಂದರ ಲಡಕೆ |

ಸುಂದರ್ ಲ'ಡ್‌ಕೇ

ಸುಂದರನಾದ ಹುಡುಗರು.

ಸುಂದರ ಲಡಕಿ |

ಸುಂದರ್ ಲ'ಡ್‌ಕೀ

ಸುಂದರನಾದ ಹುಡುಗಿ.

यह बड़ा आदमी है ।

ಯಹ ಬಡ್ಡಾ ಆದಮೀ ಹೈ

ಇವನು ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನು.

यह मीठे फल है ।

ಯಹ ಮೀಠೇ ಫಲ್ ಹೈ

ಇವು ಸಿಹಿಯಾದ ಹಣ್ಣುಗಳು.

ये पेड़ ऊँचे हैं ।

ಯೇ ಪೇಡ್ ಉಂಚೇ ಹೈ

ಈ ಮರಗಳು ಎತ್ತರವಾಗಿವೆ.

वे कमरे बड़े नहीं हैं ।

ವೇ ಕಮರೇ ಬಡ್ಡೇ ನಹೀ ಹೈ

ಆ ಕೋಣೆಗಳು ದೊಡ್ಡವಾಗಿಲ್ಲ.

वह कुत्ता काला है ।

ವಹ ಕುತ್ತಾ ಕಾಲಾ ಹೈ

ಆ ನಾಯಿ ಕಪ್ಪಾಗಿದೆ.

उस के कपड़े गन्दे हैं ।

ಉಸ್ ಕೇ ಕಪ್ಡೇ ಗಂದೇ ಹೈ

ಅವನ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಅಶುದ್ಧವಾಗಿವೆ.

ವ್ಯಾಕರಣ :—ವಿಶೇಷಣ

1. ಆಕಾರಾಂತ ವಿಶೇಷಣಗಳು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ನಾಮಪದವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವಾಗ ಈಕಾರಾಂತವಾಗಿವೆ.

ಉದಾ:—अच्छा लड़का—अच्छी लड़की
बड़ा कमरा —बड़ी कुर्सी

2. ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಬಹುವಚನ ನಾಮಪದವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವಾಗ ಏಕಾರಾಂತವಾಗಿವೆ.

ಉದಾ:—अच्छा लड़का—अच्छे लड़के
बड़ा कमरा —बड़े कमरे

3. ಬೇರೆ ಸ್ವರಾಂತ ವಿಶೇಷಣಗಳು ಮಾರ್ಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ

ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ—ಬರುತ್ತಿದ್ದನು

आ रहा है, आ रहा था — ఆ రహా ಹೈ, ఆ రಹಾ ಥಾ

हम पढ़ रहे हैं ।

ಹಮ್ ಪಠ್ ರಹೇ ಹೈ

ನಾನು ಓದುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

मैं दफ़्तर जा रहा हूँ ।

ಮೈ ದಫ್ತರ್ ಜಾ ರಹಾ ಹೂಂ

ನಾನು ಅಫೀಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

वह घर आ रहा था ।

ವಹ ಘರ್ ಆ ರಹಾ ಥಾ

ಅವನು ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು.

माँ रसोई बना रही थी ।

ಮಾಂ ರಸೋಈ ಬನಾ ರಹೀ ಥೀ ತಾಯಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

उषा गा रही है ।

ಉಷಾ ಗಾ ರಹೀ ಹೈ

ಉಷೆಯು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

बच्चा सो रहा था ।

ಬಚ್ಚಾ ಸೋ ರಹಾ ಥಾ

ಮಗು ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದನು.

ವ್ಯಾಕರಣ:-ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವರ್ತಮಾನಕಾಲ ಮತ್ತು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಭೂತಕಾಲ

1. ಮೂಲಧಾತು+ರಹಾ+ಹೈ = ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವರ್ತಮಾನಕಾಲ

2. ,, +ರಹಾ+ಥಾ = ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಭೂತಕಾಲ

(ಅ) ರಹಾ ಮತ್ತು ಥಾ ಕರ್ತೃವಿನ ಲಿಂಗ ವಚನಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

राम जा रहा था ।

ರಾಮ ಒರ ಹ್ಯಾಮ ಜಾ ರಹೇ ಥೇ ।

सीता जा रही थी ।

ಸೀತಾ ಒರ ತಮಾ ಜಾ ರಹೀ ಥೀ ।

ನಾನು—ನಾವು

मैं-हम — मैं-हम

मुझको (मुझे)

ಮುಝ್ಕೋ—ನನ್ನನ್ನು

हमको (हमे)

ಹಮ್ ಕೋ—ನಮ್ಮನ್ನು

मुझसे

ಮುಝ್ ಸೇ—ನನ್ನಿಂದ

हमसे

ಹಮ್ ಸೇ—ನಮ್ಮಿಂದ

मेरा

ಮೇರಾ—ನನ್ನ

हमारा

ಹಮಾರಾ—ನಮ್ಮ

मुझमें

ಮುಝ್ ಮೇ—ನನ್ನಲ್ಲಿ

हममें

ಹಮ್ ಮೇ—ನಮ್ಮಲ್ಲಿ

ನೀನು—ನೀವು

तू-तुम — तू-तुम

तुझको (तुझे)

ತುಝ್ ಕೋ—ನಿನ್ನನ್ನು

तुमको (तुम्हे)

-ತುಮ್ ಕೋ—ನಿಮ್ಮನ್ನು

तुझसे

ತುಝ್ ಸೇ—ನಿನ್ನಿಂದ

तुमसे

ತುಮ್ ಸೇ—ನಿಮ್ಮಿಂದ

तेरा

ತೇರಾ—ನಿನ್ನ

तुम्हारा

ತುಂಹಾರಾ—ನಿಮ್ಮ

तुझपर

ತುಝ್ ಪರ್—ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ

तुमपर

ತುಮ್ ಪರ್—ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ

ವ್ಯಾಕರಣ:—ಸವಿಭಕ್ತಿ ಸರ್ವನಾಮ

ಉತ್ತಮ ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷಗಳಲ್ಲಿ: ಕಾ, ಕೆ, ಕೀ ಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ರಾ, ರೆ, ರೀ ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಅವನ—ಅವರು

ಬಹ-ವೇ — ವಹ-ವೇ

ಯಹ್ ಉಸ್ ಕೋ ದೋ |

ಯಹ ಉಸ್ ಕೋ ದೋ

ಇದು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡಿದೆ.

ಉಸ್ ಕೋ ಬಹನ್ ಕಾನ್ ಹೈ ?

ಉಸ್ ಕೋ ಬಹನ್ ಕಾನ್ ಹೈ

ಅವನ ನಹೋದರಿ ಯಾರು ?

ಉಸ್ ಕಾ ಪತಿ ರಾಮ್ ಹೈ |

ಉಸ್ ಕಾ ಪತಿ ರಾಮ್ ಹೈ

ಅವಳ ಗಂಡ ರಾಮನು.

ಉನ್ ಕೋ ಬುಲಾओ |

ಉನ್ ಕೋ ಬುಲಾओ

ಅವರನ್ನು ಕರೆಯಿರಿ.

ಉನ್ ಕೋ ಘರ್ ಜಾತಿ ಹೈ |

ಉನ್ ಕೋ ಘರ್ ಜಾತಿ ಹೈ

ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಯಹ್ ಕಿಸ್ ಕೋ ಚೋಲಿ ಹೈ ?

ಯಹ್ ಕಿಸ್ ಕೋ ಚೋಲಿ ಹೈ

ಇದು ಯಾರ ರವಿಕೆ ?

ಇನ್ ಕೋ ಕ್ಯಾಂ ದೇತೇ ಹೊ ?

ಇನ್ ಕೋ ಕ್ಯಾಂ ದೇತೇ ಹೋ

ಇವರಿಗೆ ಯಾಕೆ ಕೊಡುತ್ತೀರಿ ?

ಆಪ್ ಕಾ ಪತ್ರ ಯಹ್ ಹೈ |

ಆಪ್ ಕಾ ಪತ್ರ ಯಹ್ ಹೈ

ತಮ್ಮ ಪತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಇದೆ.

ವ್ಯಾಕರಣ :—ವಹ, ಯಹ, ಕೊನ್ ಮತ್ತು ಕೊಡ್ ಎಂಬವುಗಳ ಮುಂದೆ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಬಂದರೆ ಅವು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಉಸ್, ಇಸ್, ಕಿಸ್ ಮತ್ತು ಕಿಸೀ ಎಂದಾಗುವುವು.

ಬಂದನು

ಆಯಾ — ಆಯಾ

ಬೋಬಿ ಆಯಾ ।

ಬೋಬಿ ಆಯಾ

ಮಡಿನಾಳನು ಬಂದನು.

ಗೌರಿ ಕಲ ಗಯಿ ।

ಗೌರಿ ಕಲ ಗಯಿ

ಗೌರಿ ನಿನ್ನೆ ಹೋದಳು.

ತುಮ ದಿಲ್ಲಿ ಪಹುಂಚೇ ।

ತುಮ ದಿಲ್ಲಿ ಪಹುಂಚೇ

ನೀವು ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಸೇರಿದರು.

ವೇ ವಹಾ ರಹೇ ।

ವೇ ವಹಾ ರಹೇ

ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು.

ಬೊಡಾ ದೊಡಾ ।

ಬೊಡಾ ದೊಡಾ

ಕುದುರೆಯು ಓಡಿತು.

ಆಪ ಕಬ್ ಉಠೇ ?

ಆಪ ಕಬ್ ಉಠೇ

ತಾವು ಯಾನಾಗ ಎದ್ದಿರಿ ?

ವ್ಯಾಕರಣ :—ಭೂತಕಾಲ-ಅಕರ್ಮಕ್ರಿಯಾ

1. ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಮೂಲಧಾತುವಿಗೆ 'ಆ' ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದರಿಂದ ಭೂತಕಾಲ ರೂಪವಾಗುವುದು.

ಉದಾ :—ಬೆಡ+ಆ = ಬೆಡಾ

2. ಆ ಎ ಅಥವಾ ಓಕಾರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ 'ಆ' ಪ್ರತ್ಯಯ 'ಯಾ' ವಾಗುತ್ತೆ.

ಉದಾ :—ಆ+ಆ > ಆ+ಯಾ=ಆಯಾ,

ಲೇ+ಆ > ಲೇ+ಯಾ=ಲಿಯಾ, ಸೋ+ಆ > ಸೋ+ಯಾ=ಸೋಯಾ

ಹುಡುಗನು ತಿಂದನು

ಲಡಕೆ ನೆ ಖಾಯಾ — ಲಡ್‌ಕೇ ನೇ ಖಾಯಾ

ಲಡಕೆ ನೆ ಫಲ ಖಾಯಾ ।

ಲಡ್‌ಕೇ ನೇ ಫಲ್ ಖಾಯಾ ಹುಡುಗನು ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದನು.

ಲಡಕೀ ನೆ ಫಲ ಖಾಯಾ ।

ಲಡ್‌ಕೀ ನೇ ಫಲ್ ಖಾಯಾ ಹುಡುಗಿಯು ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದಳು.

ಲಡಕೊಂ ನೆ ಫಲ ಖಾಯಾ ।

ಲಡ್‌ಕೋಂ ನೇ ಫಲ್ ಖಾಯಾ ಹುಡುಗರು ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದರು.

ರಾಮ ನೆ ಫಲ ಖಾಯೆ ।

ರಾಮ್ ನೇ ಫಲ್ ಖಾಯೇ ರಾಮನು ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದನು.

ವ್ಯಾಕರಣ :— ಭೂತಕಾಲ-ಸಕರ್ಮಕಕ್ರಿಯಾ

1. ಭೂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಪದ ಸಕರ್ಮಕವಾದರೆ ಕರ್ತೃಪದಕ್ಕೆ 'ನೆ' ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:—ಲಡಕೆ ನೆ ಖಾಯಾ । ಮೈನೆ ದೇಖಾ ।

2. ಕ್ರಿಯೆಯ ಲಿಂಗವಚನಗಳು ಕರ್ಮಪದವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತವೆ: ಕರ್ತೃಪದವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಉದಾ:—ಲಡಕೆ ನೆ ಫಲ ಖಾಯಾ । ಲಡಕೆ ನೆ ರೋಟಿ ಖಾಯಿ ।

ಲಡಕೀ ನೆ ಫಲ ಖಾಯಾ । ಲಡಕೀ ನೆ ರೋಟಿ ಖಾಯಿ ।

3. ಕರ್ಮಪದವಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಅಥವಾ ಕರ್ಮಪದಕ್ಕೆ 'ಕೊ' ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರಿದಾಗ ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಯಾವಾಗಲೂ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಏಕವಚನದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:—ಲಡಕೆ ನೆ ದೇಖಾ; ಲಡಕೆ ನೆ ಗಾಯ ಕೊ ದೇಖಾ ।

उसने क्या किया ?

ಉಸ್‌ನೇ ಕ್ಯಾ ಕಿಯಾ

ಅವನು ಏನು ಮಾಡಿದನು ?

मैंने पानी पिया :

ಮೈ'ನೇ ಪಾನೀ ಪಿಯಾ

ನಾನು ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದೆನು.

शीला ने प्रश्न पूछा ।

ಶೀಲಾ ನೇ ಪ್ರಶ್ನ ಪೂಞಾ

ಶೀಲೆಯು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದಳು.

मीनू ने रुपया दिया ।

ಮೀನೂ' ನೇ ರುಪ್‌ಯಾ ದಿಯಾ ಮೀನು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟಳು.

तुमने पूरियाँ खायीं ।

ತುಮ್‌ನೇ ಪೂರಿಯಾ' ಖಾಯಿ ನೀವು ಪೂರಿಗಳನ್ನು ತಿಂದಿರಿ.

उन्होंने खाना खाया ।

ಉನ್ಹೊ'ನೇ ಖಾನಾ ಖಾಯಾ ಅವನು ಊಟ ಮಾಡಿದನು.

उसने सरला को देखा ।

ಉಸ್‌ನೇ ಸರಲಾ ಕೋ ದೇಖಾ ಅವನು ಸರಳೆಯನ್ನು ನೋಡಿದನು.

मीरा ने मुझे देखा ।

ಮೀರಾ ನೇ ಮುರ್ಝೆ ದೇಖಾ ಮೀರೆಯು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದಳು.

ಸೂಚನೆ:—

1. ಪ್ರೀಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಪಿಯಾ, ದಿಯಾ ಕಿಯಾ ಮತ್ತು ಲಿಯಾ ಎಂಬ ಕ್ರಿಯಾ ಪದಗಳು ಪಿ, ದಿ, ಕಿ ಮತ್ತು ಲಿ ಎಂದಾಗುತ್ತವೆ
2. ये+ने> इन+ने = इन्हों+ने = इन्होंने—(ಇವರು)
वे+ने> उन+ने> इन्हों+ने = उन्होंने—(ಅವರು)

ಬಂಧು

ಆ ಕರ — ಆ ಕರ್

घर जाकर देखो ।

ಘರ್ ಜಾಕರ್ ದೇಖೋ

ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿರಿ.

दौड़कर आया ।

ದಾಡ್ಡಕರ್ ಆಯಾ

ಓಡಿ ಬಂದನು.

दिल्ली से आकर देखूंगा ।

ದಿಲ್ಲಿ ಸೇ ಆಕರ್ ದೇಖುಂಗಾ

ದಿಲ್ಲಿಯಿಂದ ಬಂದು ನೋಡುವೆನು.

चिट्ठी पढ़कर सुनाइए ।

ಚಿಟ್ಟೇ ಪಠ್ಕರ್ ಸುನಾಇಏ

ಕಾಗದವನ್ನು ಓದಿ ಹೇಳಿರಿ.

यहाँ छोड़ कर गया ।

ಯಹಾ ಛೋಡ್ಕರ್ ಗಯಾ

ಇಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದನು.

स्नान कर आइए ।

ಸ್ನಾನ್ ಕರ್ ಆಇಏ

ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಬನ್ನಿರಿ.

घर जा कर क्या करोगे ?

ಘರ್ ಜಾಕರ್ ಕ್ಯಾ ಕರೋಗೇ

ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಏನು ಮಾಡುವಿರಿ?

ಸ್ವಾಕರಣ :—ಪೂರ್ವಕಾಲಿಕ ಕೃದಂತ

ಧಾತು+ಕರ = ಪೂರ್ವಕಾಲಿಕ ಕೃದಂತ

ಉದಾ :—ಜಾ+ಕರ = ಜಾ ಕರ (ಹೋಗಿ)

ಪಢ್+ಕರ = ಪಢ್ ಕರ (ಓದಿ)

ಬಂದಿದ್ದಾನೆ - ಬಂದಿದ್ದನು - ಬಂದಿರಬಹುದು

आया है - आया था - आया होगा

लड़का यहाँ आया है ।

ಅಡ್ಡಕಾ ಯಹಾ ಆಯಾ ಹೈ ಹುಡುಗನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

पिता जी सोये है ।

ಪಿತಾ ಜೀ ಸೋಯೇ ಹೈ

ತಂದೆ ಮಲಗಿದ್ದಾರೆ.

नीलू बाज़ार गयी है ।

ನೀಲೂ ಬಾಜಾರ್ ಗಯೀ ಹೈ

ನೀಳು ಹೇಟಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ.

मैंने उसे देखा है ।

ಮೈನೇ ಉಸೇ ದೇಖಾ ಹೈ

ನಾನು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ.

आपने किताब पढ़ी है ।

ಆಪ್‌ನೇ ಕಿತಾಬ್ ಪಡೀ ಹೈ

ತಾವು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಿದ್ದೀರಿ.

वह कल आयी थी ।

ವಹ ಕಲ್ ಆಯೀ ಥೀ

ಅವಳು ನಿನ್ನೆ ಬಂದಿದ್ದಳು.

मैं स्कूल गया था ।

ಮೈ ಸ್ಕೂಲ್ ಗಯಾ ಥಾ

ನಾನು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆನು.

महेश ने कहा था ।

ಮಹೇಶ್‌ನೇ ಕಹಾ ಥಾ

ಮಹೇಶನು ಹೇಳಿದ್ದನು.

रूपा ने गाना सुना था ।

ರೂಪಾ ನೇ ಗಾನಾ ಸುನಾ ಥಾ

ರೂಪೆಯು ಹಾಡು ಕೇಳಿದ್ದಳು.

तुम कहाँ गये थे ?

ತುಮ್ ಕಹಾಂ ಗಯೆ ಥೆ

ನೀವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೀರಿ ?

मैं सिनेमा गया था ।

ಮೈ ಸಿನೇಮಾ ಗಯಾ ಥಾ

ನಾನು ಸಿನಿಮಾಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ.

उन्होंने कहानी कही थी

ಉನ್ಹೋನ್ಹೇ ಕಹಾನೀ ಕಹೀ ಥೀ ಅವರು ಕಥೆ ಹೇಳಿದ್ದರು.

उन्होंने देखा होगा ।

ಉನ್ಹೋನ್ಹೇ ದೇಖಾ ಹೋಗಾ ಅವರು ನೋಡಿರಬಹುದು.

मैंने मदद की है ।

ಮೈನ್ಹೇ ಮಾದದ್ ಕೀ ಹೈ

ನಾನು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

वे दवा लाये होंगे ।

ವೇ ದವಾ ಲಾಯೇ ಹೋಗೇ

ಅವರು ಔಷಧಿ ತಂದಿರಬಹುದು.

उस ने देखा होगा ।

ಉಸ್‌ನೇ ದೇಖಾ ಹೋಗಾ

ಅವರು ನೋಡಿರಬಹುದು.

ವ್ಯಾಕರಣ :—ಅಸನ್ನ ಭೂತ, ಪೂರ್ಣಭೂತ, ಸಂದಿಗ್ಧ ಭೂತ.

1. ಸಾಮಾನ್ಯ ಭೂತ+ಹೈ (ನರ್ತಮಾನಕಾಲದ ಸಹಾಯಕ ಕ್ರಿಯಾಪದ)

ಆಯಾ +ಹೈ=ಆಯಾ ಹೈ—ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

2. ಸಾಮಾನ್ಯ ಭೂತ+ಥಾ (ಭೂತಕಾಲದ ಸಹಾಯಕ ಕ್ರಿಯಾಪದ)

ಆಯಾ +ಥಾ=ಆಯಾ ಥಾ—ಬಂದಿದ್ದನು.

3. ಸಾಮಾನ್ಯ ಭೂತ+ಹೋಗಾ (ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲದ ಸಹಾಯಕ ಕ್ರಿಯಾಪದ)

ಆಯಾ +ಹೋಗಾ=ಆಯಾ ಹೋಗಾ—ಬಂದಿರಬಹುದು.

ಮೇಲೆ—ಕೆಳಗೆ

ಕೆ ಉಪರ - ಕೆ ಮೀಚೆ — ಕೆ ಉಪರ್ - ಕೆ ನೀಚೇ

ಪೆಡ್ ಕೆ ನೀಚೆ ಬೆಂಟಿ ।

ಪೆಡ್ ಕೆ ನೀಚೆ ಬೆಂಟಿ

ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ.

ಕಮರೇ ಕೆ ಅಂದರೆ ಹೈ ।

ಕಮರೇ ಕೆ ಅಂದರೆ ಹೈ

ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಇದೆ.

ರಾಮ ಕೆ ಸಾಥ್ ಜಾ ।

ರಾಮ ಕೆ ಸಾಥ್ ಜಾ

ರಾಮನೊಡನೆ ಹೋಗು.

ದೊ ಬಜೆ ಕೆ ಬಾದ್ ಆ ।

ದೊ ಬಜೆ ಕೆ ಬಾದ್ ಆ

ಎರಡು ಗಂಟೆಯ ಮೇಲೆ ಬಾ.

ಘರ ಕೆ ಸಾಮನೆ ಹೈ ।

ಘರ ಕೆ ಸಾಮನೆ ಹೈ

ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಇದೆ.

ದೂಕಾನ ಕಿ ತರ್ಫ್ ಜಾಯಿ ।

ದೂಕಾನ ಕೆ ತರ್ಫ್ ಜಾಯಿ

ಅಂಗಡಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗು.

ವ್ಯಾಕರಣ :—ಸಂಬಂಧಸೂಚಕಾವ್ಯಯ.

1. ಸಂಬಂಧಸೂಚಕಾವ್ಯಯಗಳ ಹಿಂದೆ 'ಕೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬರುವುದು

ಉದಾ :—ಕೆ ನೀಚೆ, ಕೆ ಉಪರ್, ಕೆ ಪಾಲ್

2. ತರ್ಫ್, ತರ್ಫ್ ಮತ್ತು ಔರ್ ಗಳ ಹಿಂದೆ ಕೆ ಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಕಿ ಬರುವುದು.

ಉದಾ :—ಕಿ ತರ್ಫ್, ಕಿ ತರ್ಫ್, ಕಿ ಔರ್

ಬೇಗ ಹೋಗು

ಜಲದಿ ಜಾओ — ಜಲ್ಲೀ ಜಾಓ

तुम वहाँ जल्दी जाओ ।

ತುಮ್ ವಹಾಂ ಜಲ್ಲೀ ಜಾಓ

ನೀವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಗ ಹೋಗು.

धीरे धीरे बोलो ।

ಧೀರೇ ಧೀರೇ ಬೋಲೋ

ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮಾತನಾಡು.

पानी खूब बरसता है ।

ಪಾನೀ ಖೂಬ್ ಬರಸ್‌ತಾ ಹೈ

ಮಳೆ ಜೋರಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದೆ.

ज्यादा मत खाओ ।

ಜ್ಯಾದಾ ಮತ್ ಖಾಓ

ಬಹಳ ತಿನ್ನ ಬೇಡ.

ठीक तरह पढ़िए ।

ಠೀಕ್ ತರಹ್ ಪಢಿಯೇ

ಜಿನ್ನಾಗಿ ಓದಿರಿ.

यह बिलकुल ठीक है ।

ಯಹ ಬಿಲ್‌ಕುಲ್ ಠೀಕ್ ಹೈ

ಇದು ಬಹಳ ಸರಿ.

कह कमी कमी आती है ।

ವಹ ಕಛೀ ಕಛೀ ಆತೀ ಹೈ

ಅವಳು ಅಗಾಗ್ಗೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ.

मैं देर से चलेगा ।

ಮೈ ದೇರ್ ಸೇ ಚಲೊಂಗಾ

ನಾನು ತಡವಾಗಿ ಹೋಗುವೆನು.

ನ್ಯಾಕರಣ :—ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣ

ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಗಳು ಅವಿಕಾರಿ ಶಬ್ದಗಳು.

ಕೂಡ - ಆಗ - ಮಾತ್ರವೇ

ಮಿ - ತಿ - ಹಿ — ಭೀ - ತೋ - ಹೀ

ವಹ ಮಿ ಗಯಾ ।

ವಹ ಭೀ ಗಯಾ

ಅವನು ಕೂಡ ಹೋದನು.

ಕಲಮ ಮಿ ನಹಿ ಹೈ ।

ಕಲಮ್ ಭೀ ಸಹೀ ಹೈ

ಲೇಖನಿಯು ಕೂಡ ಇಲ್ಲ.

ಏಕ ಹಿ ಲಡಕಾ ತಾ ।

ಏಕ್ ಹೀ ಲಡಕಾ ತಾ

ಒಂದೇ ಹುಡುಗ ಇದ್ದ.

ವಹ್ ಮೈ ಹಿ ತಾ ।

ವಹ್ ಮೈ ಹೀ ತಾ

ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದೆ.

ವೆ ಜಾಁಗೇ ಹಿ ।

ವೇ ಜಾವ್ಗೇ ಹೀ

ಅವರು ಹೋಗೇ ಹೋಗುವರು.

ತುಮ್ಹಿ ಬತಾಯೊ ।

ತುಮ್ಹೀ ಬತಾಯೊ

ನೀನೇ ಹೇಳಿ.

ಯಹಿ ಪಡ್ಗೇ ।

ಯಹೀ ಪಡ್ಗೇಗೇ

ಇಲ್ಲಿ ಓದುವೆವು.

ವಹ ತಿ ಠೀಕ್ ಹೈ ।

ವಹ ತೋ ಠೀಕ್ ಹೈ

ಅದೇನೋ ಸರಿಯಾಗಿದೆ.

ವಹ ತಿ ಅಮಿ ಗಯಾ ।

ವಹ ತೋ ಅಭೀ ಗಯಾ

ಅವನೇನೋ ಈಗತಾನೆ ಹೋದ.

ಬೇಕಾಗಿದೆ—ತಗಲುವುದು

चाहिए - लगना — ಚಾಹಿವಿ - ಲಗ್ನಾ

तुमको क्या चाहिए ।

ತುಮ್‌ಕೋ ಕ್ಯಾ ಚಾಹಿವಿ

ನಿಮಗೆ ಏನು ಬೇಕಾಗಿದೆ?

मुझे किताब चाहिए ।

ಮುಝೇ ಕಿತಾಬ್ ಚಾಹಿವಿ

ನನಗೆ ಪುಸ್ತಕ ಬೇಕು.

उसे रुपये चाहिए ।

ಉಸೇ ರುಪಾಯೀ ಚಾಹಿವಿ

ಅವನಿಗೆ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬೇಕು.

मुझे प्यास लगती है ।

ಮುಝೇ ಪ್ಯಾಸ್ ಲಗ್‌ತೀ ಹೈ

ನನಗೆ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

तुम को चोट कैसे लगी ?

ತುಮ್‌ಕೋ ಚೋಟ್ ಕೈಸೇ ಲಗೀ ನಿಮಗೆ ಏನು ಹೇಗೆ ತಗಲಿತು?

मैं काम चाहता हूँ ।

ಮೈ ಕಾಮ್ ಚಾಹತಾ ಹೂ

ನಾನು ಕಲಸವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ

यह फल मीठा लगता है ।

ಯಹ ಫಲ್ ಮೀಠಾ ಲಗತಾ ಹೈ ಈ ಹಣ್ಣು ಮಧುನಾಗಿದೆ.

ಸೂಚನೆ:—1. चाहिए ಅಥವಾ लगना ಎಂದು ಭಂದಾಗ ಕರ್ತೃವಿನ ಜೊತೆಗೆ ಕೊಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಬರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:—हम को चाहिए, तुम का लगता है ।

2. लगना ಕರ್ಮಪದವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಇರುತ್ತದೆ.

ಮತ್ತು : ಅಥವಾ - ಆದರೆ

और - या - लेकिन — डिर् - या - लेकिन

दिनेश और सुरेश ।
ದಿನೇಶ್ ಡಿರ್ ಸುರೇಶ್

ದಿನೇಶ ಮತ್ತು ಸುರೇಶ.

मीना या माधवी ।
ಮೀನಾ ಯಾ ಮಾಧವೀ

ಮೀನಾ ಅಥವಾ ಮಾಧವಿ.

मैं ऊठ्ठी गया,
ಮೈ ಉಟ್ಟೇ ಗಯಾ
लेकिन वह नहीं आया ।
ಲೇಕಿನ್ ವಹ ನಹೀ ಆಯಾ ।
लेकिन वह नहीं आया ।
ಲೇಕಿನ್ ವಹ ನಹೀ ಆಯಾ

ನಾನು ಉಟ್ಟಿಗೆ ಹೋದೆ,

ಆದರೆ ಅವನು ಬರಲಿಲ್ಲ.

आज रविवार है,
ಆಜ್ ರವಿವಾರ್ ಹೈ
इसलिए छुट्टी है ।
ಇಸಲೀಁ ಛುಟ್ಟೀ ಹೈ
ಇಸಲೀಁ ಛುಟ್ಟೀ ಹೈ

ಈ ದಿನ ಭಾನುವಾರ,

ಆದುದರಿಂದ ರಜೆ ಇದೆ.

वह नहीं आया,
ವಹ ನಹೀ ಆಯಾ
क्योंकि आज छुट्टी है ।
ಕೋಂಕಿ ಆಜ್ ಛುಟ್ಟೀ ಹೈ
ಕೋಂಕಿ ಆಜ್ ಛುಟ್ಟೀ ಹೈ

ಅವನು ಬರಲಿಲ್ಲ,

ಏಕೆಂದರೆ ಈ ದಿನ ರಜೆ ಇದೆ.

इसने कहा कि
ಇಸನೇ ಕಹಾ ಕಿ

ಈ ದಿನ ಅವನು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ

आज वह जरूर आएगा ।
ಆಜ್ ವಹ ಜರೂರ್ ಆಯಿಗಾ

ಬರುವನೆಂದು ಅವನು ಹೇಳಿದನು.

अगर रुपये होते तो

ಅಗರ್ ರುಪಾಯೀ ಹೋತೇ ತೋ ರೂಪಾಯಿಗಳಿದ್ದರೆ

वह किताब खरीदता ।

ಯಹ ಕಿತಾಬ್ ಖರೀದ್‌ತಾ

ಅ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವನು.

तुम नहीं समझते

ತುಮ್ ನಹೀ ಸಮಜ್‌ತೇ

ನೀವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ

तो मैं क्या करूँ ?

ತೋ ಮೆ ಕಾ ಕರೂಂ

ನಾದರೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ?

उससे तुम कहो कि

ಉಸ್‌ಸೇ ತುಮ್ ಕಹೋ ಕಿ

ಅವನು ಈ ದಿನ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗ

आज दुकान न जावे ।

ಅಜ್ ದೂಕಾನ್ ನ ಜಾವೇ

ಬೇಡೆಂದು ನೀವು ಹೇಳಿರಿ.

यदि वह ऐसा कहे तो

ಯದಿ ವಹ ಏಸಾ ಕಹೇ ತೋ

ಅವನು ಆಗ ಹೇಳಿದರೆ

तुम यहीं रहो ।

ತುಮ್ ಯಹೀ ರಹೋ

ನೀವು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರಿ.

जो यहाँ रहता है,

ಜೋ ಯಹಾಂ ರಹತಾ ಹೈ

ಇಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವನು

वह मेरा छोटा भाई है ।

ವಹ ಮೇರಾ ಛೋಟಾ ಭಾಈ ಹೈ ನನ್ನ ತಮ್ಮ.

जो सोचा था वही हुआ ।

ಜೋ ಸೋಚಾ ಥಾ ವಹೀ ಹುಆ

ಯೋಚಿಸಿದಂತೆಯೇ ಆಯಿತು.

ಬಂದುಬಿಟ್ಟನು

ಆ ಗಯಾ — ಆ ಗಯಾ

ನೌಕರ ಆ ಗಯಾ |

ನೌಕರ ಆ ಗಯಾ

ಆಳು ಬಂದುಬಿಟ್ಟನು.

ಬಚ್ಚಾ ಸೊ ಗಯಾ |

ಬಚ್ಚಾ ಸೊ ಗಯಾ

ಮಗು ನಿನ್ನ ಹೋವನು.

ಲಡ್ಡಕಾ ಗಿರ ಪಡ್ಡಾ |

ಲಡ್ಡಕಾ ಗಿರ ಪಡ್ಡಾ

ಹುಡುಗನು ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟನು.

ಮೈನೆ ಕಲಮ ತೊಡ್ ದಿ |

ಮೈನೆ ಕಲಮ ತೋಡ್ ದೀ

ನಾನು ಲೇಖನಿಯನ್ನು ಮುರಿದೆ.

ಯೆ ಪೈಸೆ ಲೆ ಲೊ |

ಯೆ ಪೈಸೆ ಲೆ ಲೋ

ಈ ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊ.

ಮೆ ಕಲ ದೆ ಡೈಗಾ |

ಮೈ ಕಲ ದೇ ದೂಂಗಾ

ನಾನು ನಾಳೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡುವೆನು.

ಉಸಕೊ ಮಾರ ಡಾಲೆ |

ಉಸ ಕೋ ಮಾರ್ ಡಾಲೆ

ಅವನನ್ನು ಕೊಂದುಹಾಕಿದರು.

ನ್ಯಾ ಕರಣ :—ಸಂಯುಕ್ತ ಕ್ರಿಯಾಪದ.

ಸಂಯುಕ್ತ ಕ್ರಿಯೆಯು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ಎರಡನೇ ಕ್ರಿಯಾಕದವು ಮಾತ್ರ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ :—ಮೈ ಆ ಗಯಾ, ಹಮ ಆ ಗಯೆ, ಉಮಾ ಆ ಗಯೆ.

ಐದನೆಯ ಭಾಗ

ಪೌರವಾಣಿ ಭಾಗ

ಉಪಯೋಗವಾದ ವಾಕ್ಯಗಳು

ಉಪಯೋಗಿ ವಾಕ್ಯ — ಉಪಯೋಗಿ ವಾಕ್ಯ

आप पधारिये ।

ತಾವು ದಯಮಾಡಿಸಿರಿ (ಆಗಮಿಸಿರಿ).

आप का शुभ नाम ?

ತಮ್ಮ ಹೆಸರೇನು ?

यही सही ।

ಇದೇ ಸರಿ.

तुम तो जानते हो ।

ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತುಂದಷ್ಟೆ.

वह तो अभी गया है ।

ಅವನೇನೋ ಈಗತಾನೆ ಹೋದ.

यो ही जा रहा हूँ ।

ಸುಮ್ಮನೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

बात तो यही है ।

ಮಾತೇನೋ ಇದೇ.

तुम भी आते हो ?

ನೀವೂ ಕೂಡಾ ಬರುತ್ತೀರಾ ?

कहो तो सही ।

ಹೇಳಿನೋಡುವ.

जानता तो हूँ ।

ತಿಳಿದೇ ಇದ್ದೇನೆ.

पहले अपने को देखो ।

ಮೊದಲು ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ನೋಡಿ.

अभी बाजार नहीं लगा ?

ಸಂದೆಯು ಇನ್ನೂ ನೆರೆದಿಲ್ಲವೇ ?

मुझे भूख नहीं लगती ।

ನನಗೆ ಹಸಿವೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

परवाह नहीं है ।

ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ.

पत्र

श्रेष्ठक :

ना. शिवप्पा,
१२१, कृष्णमूर्ति पुरम,
मैसूर-४

सेवा में :

व्यवस्थापक,
चौखम्बा विद्या भवन,
चौक,
वाराणसी-१

महाशय,

कृपया निम्न लिखित पुस्तके ऊपर दिये गये मेरे पते पर वी.पी. डाक द्वारा यथाशीघ्र भेज दें।

1. मानक हिन्दी व्याकरण-आचार्य रामचन्द्र वर्मा
2. भार्गव हिन्दी-अंग्रेजी कोश-प्र.आर.सी. पाठक
3. आग की लकीर-अमृता प्रीतिम
4. अग्नि परीक्ष-गुरुदत्त

18-1-1977

आप का
शिवप्पा

ಪತ್ರಗಳು

ನಾ. ಶಿವಸ್ವಾ,
೧೨೧, ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಪುರಮ್,
ಮೈಸೂರು-೪ ಇಂದ

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ,
ಚೌಖಂಬಾ ವಿದ್ಯಾ ಭವನ,
ಚೌಕ್,
ವಾರಾಣಸಿ-೧ ಅವರಿಗೆ

ಮಹಾಶಯ,

ದಯನಾದಿ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟ
ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ವಿ.ಪಿ.ಪಿ ಬಾಗಿಲು ಕಳುಹಿಸಿರಿ.

1. ಮಾನಕ ಹಿಂದೀ ವ್ಯಾಕರಣ—ಆಚಾರ್ಯ ರಾಮಚಂದ್ರ
ವರ್ಮಾ
2. ಭಾರ್ಗವ ಹಿಂದೀ ಅಂಗ್ರೇಜೀ ಕೋಶ
—ಪ್ರಾ.ಆರ್.ಪಿ. ಪಾಠಕ್
3. ಆಗ್ ಕೀ ಲಕೀರ್—ಅಮೃತಾ ಪ್ರೀತಮ್
4. ಅಗ್ನಿ ಪರೀಕ್ಷಾ—ಗುರುದತ್

ಕೇಡಿ. 18-1-1977

ಶ್ರೀಮತಿ
ಶಿವಸ್ವಾ

डि. एल. हेगडे,

४० १११, बसवगुडी,

बेंगलूर-४.

सेवामें

व्यवस्थापक,

‘सागरिका’ कार्यालय,

१४, मोडी नगर;

नयी दिल्ली-३०

महाशय,

मैंने आप की ‘सागरिका’ पत्रिका पढ़ी, बहुत अच्छी है। मैं इस का ग्राहक बनना चाहता हूँ, इसलिए इस का वार्षिक चन्दा रु २४ धनादेश द्वारा भेज दिये हैं। रसीद की संख्या ५६०८ है। कृपया इस महीने से ही अंक भेजना शुरू कर दें।

धन्यवाद।

आपका

डि. एल. हेगडे

दि. 20-1-1977

ಡಿ. ಎಲ್. ಹೆಗಡೆ,
 ೪೦-೧೧, ಬಸವಂಗುಡಿ,
 ಬೆಂಗಳೂರು-೪

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ,
 'ಸಾಗರಿಕಾ' ಕಾರ್ಯಾಲಯ,
 ೧೪-ನೋಡಿ ನಗರ್,
 ನಯೀ ದಿಲ್ಲಿ-೨೧ ಅವರಿಗೆ

ಮಹಾಶಯ,

ನಾನು ತಮ್ಮ 'ಸಾಗರಿಕಾ' ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದಿದೆ. ಇದು ಬಹಳ ಜಿನ್ನಾಗಿದೆ. ನಾನು ಇದರ ಗಿರಾಕಿ ಆಗ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅದುದರಿಂದ ಇದರ ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ ೨೪ ರೂಪಾಯನ್ನು ಮಧಿಯಾರ್ಡರ್ ಬಾಗಿಲು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಪಾವತಿದ ಸಂಖ್ಯಾ ೫೬೦೮ ಎಂಬುದು. ದಯ ಮಾಡಿ ಈ ತಿಂಗಳಿಂದಲೇ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸ ತೊಡಗಿಸಲಿ.

ಧನ್ಯವಾದ.

ತೇದಿ: 20-1-1977

ತಮ್ಮ
 ಡಿ. ಎಲ್. ಹೆಗಡೆ

२१-२, दयालुबाग कालनी,

आगरा-१४

दि. २१-१-१९७७

प्यारे दोस्त,

नमस्कार । तुम्हारा दि. १२-१-१९७७ का पत्र मिला ।
यहाँ मेरे माँ-बाप और दूसरे सब लोग कुशल हैं । विश्वास
करता हूँ कि वहाँ तुम सब लोग सानन्द हैं ।

कल ही मेरा परीक्षा-फल निकला था । मैं द्वितीय श्रेणी
में उत्तीर्ण हूँ । एम. काम. करना चाहता हूँ, लेकिन पिता जी
नौकरी से निवृत्त होने वाले हैं । इसलिए नौकरी की खोज कर
रहा हूँ । आवेदन-पत्र भी भेजे हैं ।

तुम अगले महीने में यहाँ आ रहे हो, यह जान कर
बहुत ही खुश हो रहा हूँ । अगर तुम आगस्त पंद्रह के पहले
आ जाओगे, तो हम दोनों दिल्ली चलेंगे ।

तुम्हारे यहाँ आने की तारीख लिखना । तुम्हारे
माँ-बाप को मेरा विनीत प्रणाम ।

तुम्हारा प्यारा

सुरेन्द्र

೨೦-೨, ದಯಾಳುಬಾಗ್ ಕಾಲನಿ,
ಆಗರಾ-೧೪

ತೇ. ೨-೧-೧೯೭೭

ಪ್ರಿಯ ಗೆಳೆಯ,

ನಮಸ್ಕಾರ. ನಿಮ್ಮ ೧೮-೧-೧೯೭೭ ರ ಪತ್ರ ದೊರೆಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಾಯಿ-ತಂದೆ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲರು ಫೇಮವಾಗಿರ್ದೇನೆ. ನೀವು ಎಲ್ಲರು ಆನಂದವಾಗಿರುವರೆಂದು ನಂಬುತ್ತೇನೆ.

ನಿನ್ನೇ ನನ್ನ ಪರೀಕ್ಷೆ ಫಲಿತಾಂಶ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ನಾನು ಎರಡನೆಯ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣನಾಗಿರ್ದೇನೆ. ಎಮ್. ಕಾಮ್. ಮಾಡ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ, ಆದರೆ ತಂದೆಯವರು ನೌಕರಿಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತ ವಾಗುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ನೌಕರಿಯನ್ನು ಹುಡು ಕುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಅರ್ಜಿಗಳು ಕೂಡ ಹಾಕಿದ್ದೇನೆ.

ನೀನು ಬರುವ ತಿಂಗಳು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತೀಯೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿದು ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತ್ತು. ಒಂದು ವೇಳೆ ನೀವು ಆಗಸ್ಟ್ ಹದಿನೈದು ತೇದಿಗೆ ಮುಂಬೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರೆ ಘನವಿಬ್ಬರು ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವೆವು.

ನೀವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ತೇದಿಯನ್ನು ಬರೆಯಿ. ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ತಂದೆಯರಿಗೆ ನನ್ನ ವಿನಯಶೀಲ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಇಂತು ನಿಮ್ಮ ಒಲವಿನ
ಸುರೇಂದ್ರ

२४-९, जयानगर,
बेंगलूर
दि. २८-१-'७७

प्यारे गौरीशंकर,

नमस्ते । बहुत दिनों के बाद तुम्हारा पत्र मिला ।
यह जान कर बहुत ही खुश हुआ कि तुम सानन्द हो ।

तुमने मुझे वचन दिया था कि मेरे साथ ही छुट्टी के
दिन बिताओगे, लेकिन इस बार तो नहीं आये ।

मैं कौडैकानल गया था । दक्षिणभारत में कौडैकानल
एक प्रसिद्ध ग्रीष्मकालीन निवासस्थल है, जो पलनी की
पर्वतमाला में बसा हुआ है । वहाँ दिन के समय उतनी
गरमी नहीं होती, जितनी ऊड़ी में होती है । रात के समय
ऊड़ी में जितनी सर्दी पड़ती है, उतनी यहाँ नहीं पड़ती ।
कौडैकानल का प्राकृत दृश्य खिजलान्ड के प्राकृत दृश्य के
जैसे ही बहुत सुन्दर हैं ।

मई के महीने में और एक बार कौडैकानल जाऊंगा ।
तब तुम मेरे साथ जरूर चलना ।

दूसरी बातें तुम्हारे पत्र देख कर लिखूंगा ।

तुम्हारा दोस्त
बी. ए. वेणु

೨೪-೯ ಜಯಾನಗರ್,
ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶೇದಿ. ೨೮-೧-೨೭

ಪ್ರಿಯ ಗೌರೀಶಂಕರ್,

ನಮಸ್ಕಾರ. ಬಹಳ ದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಪತ್ರವು ತಲೆ ಪಿತು. ನೀನು ಸುಖವಾಗಿದ್ದೀಯೆಂದು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು.

ನೀನು ರಜಾ ದಿನಗಳನ್ನು ನನ್ನೊಡನೆ ಕಳೆಯುವಿವೆಯೆಂದು ನನಗೆ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಈ ಬಾರಿ ನೀನು ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ.

ನಾನು ಕೋಡೈಕಾನಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೋಡೈಕಾನಲ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಗ್ರೀಷ್ಮಾವಾಸ. ಅದು ಪಳನಿ ಪರ್ವತಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹಗಲು ನೇಳೆ ಊಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದಷ್ಟು ಸೆಕೆಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿ ನೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಊಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದಷ್ಟು ಚಳಿಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೋಡೈಕಾನಲಿನ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ದೃಶ್ಯಗಳು ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಸ್ವಾಕೃತಿಕ ದೃಶ್ಯಗಳಂತೆಯೇ ಬಹಳ ಸುಂದರವಾಗಿವೆ.

ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ನೇಳೆ ಕೋಡೈಕಾನಲಿಗೆ ನೋಗುವೆನು. ಅವಾಗೆ ನೀನು ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬರಬೇಕು.

ಬೇರೆ ಮಾತುಗಳು ನಿನ್ನ ಪತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ಬರೆಯುವೆನು.

ನಿನ್ನ ಗೆಲಿಯ
ಬಿ. ವಿ. ವೇಣು

तुम भी चलोगी ?

- नमस्ते नीलू ।
- नमस्ते शीला । तुम आज शाम को क्या करोगी ?
- आज शाम को मैं नीना के घर जाऊँगी ।
- आज वहाँ क्या है ?
- आज नीना के छोटे भाई का सालगिरह है ।
- कार्यक्रम में क्या क्या हैं ?
- पहले तो माधवी गाएगी । उस के बाद जलपान होगा ।
- क्या माधवी अच्छा गाती है ?
- हाँ शीला, वह बहुत अच्छा गाती है । क्या तुम भी चलोगी ?
- हाँ, मैं जरूर चलूँगी । हमारे साथ और कौन कौन चलोगी ?
- और कोई नहीं सिर्फ़ हम दोनों ही ।
- कितने बजे चलना होगा ?
- चार बजे तुम्हारे घर आ जाऊँगी । वहाँ से आटो में चले जाएँगी ।
- ठीक है । मैं चार बजे के पहले ही तैयार हो जाऊँगा ।
- अच्छा, बिदा लेती हूँ ।

ನೀವೂ ಬರುವಿರಾ ?

- ನಮಸ್ತೆ ನೀಲೂ.
- ನಮಸ್ತೆ ಶಿಲಾ. ಇವತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ ನೀವು ಏನು ಮಾಡುವಿರಿ ?
- ಇವತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ ನಾನು ನೀನಾಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವೆನು.
- ಅಲ್ಲಿ ಇಂದು ಏನಿದೆ ?
- ಇಂದು ನೀನಾ ತಮ್ಮನ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬ ಇದೆ.
- ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಏನೇನಿದೆ ?
- ನೊಂದಲು ಮಾಡುವಿ ಹಾಡುವಳು. ಅನಂತರ ಉಪಹಾರ ಇರಬಹುದು.
- ಮಾಡುವಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾಳೇನು ?
- ಹೌದು ಶಿಲಾ, ಅವಳು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ. ನೀವೂ ಬರುವಿರಾ ?
- ಹೌದು, ನಾನು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬರುವೆನು. ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಇನ್ನು ಯಾರು ಯಾರು ಬರುವರು ?
- ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಇಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ಹೋಗುವೆವು.
- ಎಷ್ಟು ಗಂಟೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುವುದು ?
- ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದುಬಿಡುವೆನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಆಟೊದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿಬಿಡುವೆವು.
- ಸರಿ, ನಾನು ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಯ ಮುಂಚೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವೆನು. ಒಳ್ಳೆಯದು, ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

नया रेडियो

- आओ मोहन, भोपाल से कब आये ?
- कल आया । कैसे हो नागेश ?
- सानन्द हूँ । आओ, कमरे में चलें ।
- देखो, मैंने यह नया रेडियो खराद लिया है ।
- बहुत अच्छा है । माडल तो नया है । इस का दाम क्या है ?
- चार सौ बीस रुपये । क्या दाम ज्यादा है ?
- नहीं, इस का दाम भी कम है और अच्छा भी है । जरा सुनाओ तो, देखे कि आवाज़ कैसे है ।
- यह विविध भारती है । लता मंगेशकर गा रही है । आवाज़ बहुत मीठी है ।
- अरे ! खड़े ही हो बैठो तो !
- बैठता हूँ । अब समाचार, संगीत, क्रिकेट, नाटक आदि मजे से सुन सकते हो ।
- हाँ, कल क्रिकेट शुरू होगा, सुनने के लिए तुम आ जाओ ।
- जरूर आ जाऊँगा । अब मैं चलता हूँ ।
- इतनी जल्दी ? जरा बैठ जाओ, चाय लाता हूँ ।
- नहीं नागेश, अब जल्दी जाना है । कल आऊँगा । तब जरूर पिऊँगा ।

ಹೊಸ ರೇಡಿಯೋ

- ಬನ್ನಿರಿ ನೋಹನ್, ಭೋಪಾಲಿಂದ. ಯಾವಾಗ ಬಂದಿರಿ?
- ನಿನ್ನೆ ಬಂದೆನು. ಹೇಗಿದ್ದೀರಿ ನಾಗೇಶ್?
- ಅನಂದವಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಬನ್ನಿರಿ, ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವೆವು.
- ನೋಡಿರಿ, ನಾನು ಈ ಹೊಸ ರೇಡಿಯೋವನ್ನು ಕೊಂಡು ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.
- ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಮಾಡಲ್ ಹೊಸದಾಗಿದೆ. ಬೆಲೆ ಎಷ್ಟು?
- ಸಾಲ್ಕು ಸೂರ ಇಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳು. ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆಯೇ?
- ಇಲ್ಲ, ಬೆಲೆಯೂ ಕಡಿಮೆ ಮತ್ತು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೂ ಇದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕೇಳಿಸಿರಿ. ಹೇಗೆ ಸ್ವರಯಿದೆಂದು ನೋಡುತ್ತೇನೆ.
- ಇದು ವಿವಿಧ ಭಾರತಿ, ಲತಾಮಂಗೇಶ್ಕರು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.
- ಧ್ವನಿಯು ಬಹಳ ಮಧುರವಾಗಿದೆ.
- ಓಹೋ! ನಿಂತಿದ್ದೇ ಇದ್ದೀರೇ, ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿರಿ.
- ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನೂ, ಸಂಗೀತವನ್ನೂ, ಕ್ರಿಕೆಟನ್ನೂ, ನಾಟಕಗಳನ್ನೂ ಅನಂದವಾಗಿ ಕೇಳಬಲ್ಲೆ.
- ಹೌದು, ನಾಳೆ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವದು. ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನೀವು ಬಂದುಬಿಡಿರಿ.
- ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬಂದುಬಿಡುವೆನು. ಈಗ ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.
- ಇಷ್ಟು ಶೀಘ್ರವಾಗೀ? ಕೊಂಚ ಕುಳಿತು ಹೋಗಿರಿ. ಚಹಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ.
- ಇಲ್ಲ ನಾಗೇಶ್, ಈಗ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕು. ನಾಳೆ ಬರುವೆನು, ಅನಾಗ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಕುಡಿಯುವೆನು.

सिनेमा

- देखो ऊर्मिला, फोन की घण्टी बज रही है।
- जाती हूँ माँ।
- हलो . . . कौन ? . . . शोभना ?
- हाँ . . . शोभना ही बोल रही हूँ।
- क्या बात है, शोभना ?
- आज शाम को मैं और अम्बानती सिनेमा देखने जाएँगी। क्या तुम भी साथ चलोगी ?
- किस सिनेमा के लिए ?
- 'गीत गाता चल'।
- वह तो बहुत सुन्दर है। इसे जरूर देखना चाहिए।
- क्या तुमने देखा है ?
- हाँ, कल अपने बड़े भाई के साथ गयी थी।
- अक्टर्स कौन कौन है ?
- सचीन और सारिका; इस में बहुत ही अच्छे गीत हैं।
- सुना है कि 'सियाराम' वाला भजन इसी में है।
- हाँ, 'गीत गाता चल हो साथी' और 'श्याम करे बनसी' ये दोनों गीत इसी में हैं।
- मैंने सोचा कि तुम भी चलोगी।
- नहीं, शोभना ! मैं नहीं आ सकूँगी, दूसरा काम है।
- ठीक है।

ಸಿ ನಿ ಮಾ

- ನೋಡು ಊರ್ಮಿಲೆ, ಫೋನದ ಘಂಟೆ ಬಾರಿಸುತ್ತಿದೆ.
- ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಅಮ್ಮ.
- ಹಲೋ... ಯಾರು? ... ಶೋಭನೆಯೋ?
- ಹೌದು... ಶೋಭನೆಯೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.
- ಏನು ಸಂಗತಿದೆ, ಶೋಭನೆ!
- ಇವತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ ನಾನು ಮತ್ತು ಅಂಬಾವತಿಯು ಸಿನಿಮಾ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆವು. ನೀವೂ ಬರುವಿರಾ?
- ಯಾವ ಸಿನಿಮಾಗೆ?
- ಗೀತ್ ಗಾತಾ ಚಲ್.
- ಅದೇನೋ ಬಹಳ ಸುಂದರವಾಗಿದೆ.
- ಇದನ್ನು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ನೋಡಬೇಕು.
- ನೀವು ನೋಡಿದ್ದೀರಾ?
- ಹೌದು, ನಿನ್ನ ನನ್ನ ಅನ್ನನೊಡನೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ.
- ಅಕ್ಕರಾಗಳು ಯಾರು ಯಾರು?
- ಸಚೀನ್ ಮತ್ತು ಸಾರಿರಾ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಹಾಡುಗಳಿವೆ.
- 'ಸಿಯಾರಾಮ್' ಎಂಬ ಭಜನ ಹಾಡು ಇದರಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.
- ಹೌದು, 'ಗೀತ್ ಗಾತಾ ಚಲ್ ಹೋ ಸಾಥೀ' ಮತ್ತು 'ಶ್ಯಾಮ್ ಕರೇ ಬಂಸೀ' ಎಂಬ ಈ ಎರಡು ಹಾಡುಗಳು ಕೂಡ ಇದರಲ್ಲಿವೆ.
- ನೀವು ಕೂಡ ಬರುವರೆಂದು ನಾನು ಯೋಚಿಸಿದೆ.
- ಇಲ್ಲ ಶೋಭನೆ! ನಾನು ಬರಲಾರೆ, ಬೇರೆ ಕೆಲಸ ಇದೆ.
- ಸರಿ.

उसे भी बिठा लो

- राजू ... !
- आ गया माँ ... क्या बात है माँ ?
- एक बज गया है. कब खाना खाओगे ?
- श्यामप्रसाद बातचीत कर रहा है, माँ ।
- तो क्या हुआ ? उसे भी बिठा लो । खाना खाते खाते बातें भी करते जाओ ।
- अच्छा, उसे बुला लाता हूँ । माँ, क्या क्या बने हैं ?
- श्यामप्रसाद तो चावल पसन्द नहीं करता, इसलिए रोटियाँ भी बनायी हैं । आलू, मटर और फूल गोभी की सब्जी है । साम्बार, रसम, चटनी, अचार और पापड़ तो हैं ही ।
- क्या दही नहीं है ?
- क्यों नहीं है । उस को मीठा दही चाहिए न ? थोड़ा शक्कर मिला दूँगी । और क्या चाहिए ?
- इतना ही बस है । उसे अभी बुला लाता हूँ ।
- श्यामप्रसाद ! माँ कह रही है कि आज यहीं भोजन कर लेना । आओ, हाथ-मुँह धो लो ... यह लो तौलिया ... तुम यहाँ बैठो, मैं वहाँ बैठूँगा ।
- मेरे कारण माँ को बहुत कष्ट होता होगा ।
- नहीं, दूसरों को खिलाने में खुशी होती है ।

ಅವನನ್ನು ಕೂಡ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳು

- ರಾಜೂ... !
- ಬಂದುಬಿಟ್ಟೇನಮ್ಮ... ಏನು ವಿಷಯ ಅಮ್ಮ?
- ಒಂದು ಘಂಟೆ ಆಗಿದ್ದೆ, ಯಾವಾಗ ಊಟ ಮಾಡುವೆ?
- ಶ್ಯಾಮ್ ಪ್ರಸಾದನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಅಮ್ಮ.
- ಏನಾಗಿತು? ಅವನನ್ನು ಕೂಡ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳು. ಊಟವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡಿರು !
- ಒಳ್ಳೆಯದಮ್ಮ, ಅವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ. ಅಮ್ಮ, ಏನೇನು ತಯಾರಾಗಿವೆ?
- ಶ್ಯಾಮ್ ಪ್ರಸಾದನೋ ಅನ್ನವನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ರೊಟ್ಟಿಗಳು ಕೂಡ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಆಲುಗಡ್ಡೆ, ಚವಳಿ ಮತ್ತು ಕೋಸುಹೂವ ಪಲ್ಯ ಇದೆ. ಸಾಂಬಾರು, ಸಾರು, ಚಟ್ನಿ, ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಮತ್ತು ಸಪ್ಪಳಗಳು ಇದ್ದೇ ಇವೆ.
- ಮೊಸರು ಇಲ್ಲವೋ?
- ಯಾಕೆಯಿಲ್ಲ ! ಅವನಿಗೆ ಸಿಹಿಯಾದ ಮೊಸರು ಬೇಕಾಗಿ ದಲ್ಲವೇ? ಸ್ವಲ್ಪ ಸಕ್ಕರೆ ಕಲಿಸಿಬಿಡುವೆನು. ಬೇರೆ ಏನು ಬೇಕಾಗಿದೆ ?
- ಇಷ್ಟೇ ಸಾಕು. ಅವನನ್ನು ಈಗಲೇ ಕರೆದು ಬರುತ್ತೇನೆ,
- ಶ್ಯಾಮ್ ಪ್ರಸಾದ್ ! ಇಂದು ಇಲ್ಲೇ ಊಟ ಮಾಡಲೆಂದು ತಾಯಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬನ್ನಿರಿ, ಕೈ-ಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯಿರಿ. ಇಲ್ಲಿದೆ ಬಟ್ಟೆ... ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿರಿ, ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.
- ನನ್ನಿಂದ ತಾಯಿಗೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆ ಇರಬಹುದು.
- ತೊಂದರೆಯೊಂದು ಇಲ್ಲ, ಬೇರೆಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಊಟ ಮಾಡಿಸುವ ದಲ್ಲಿ ಆನಂದವಾಗಿದೆ.

पूछताछ

- नमस्ते जी, मैं यहाँ से दिल्ली जाना चाहता हूँ ।
क्या यहीं से रिजर्वेशन हो सकता है ?
- क्यों नहीं ? कहाँ जाना चाहते हो ?
- दिल्ली ; जी.टी. में रिजर्व करना है ।
- क्या दिल्ली ही जाना चाहते हो ?
- जी नहीं, मुझे श्रीनगर जाना है ।
- याने कश्मीर को ?
- जी हाँ, कश्मीर को ही ।
- तो जम्मू तवी एक्सप्रस से चले जाओ ।
- जम्मू तवी एक्सप्रस कहाँ से निकलती है ?
- मद्रास सेन्ट्रल से ।
- क्या सीधे जम्मू तक जाना है ?
- नहीं, पटानकोट में उतर जाओ । वहाँ से श्रीनगर के लिए बस है ।
- पटानकोट से श्रीनगर कितनी दूर है ?
- लगभग चार सौ किलो मीटर होंगे ।
- मद्रास से पटानकोट कितने घण्टे का रास्ता है ?
- सिर्फ़ उनहत्तर घण्टे लगते हैं ।
- अच्छा, रिजर्वेशन कहाँ करवाना है ?
- पाँचवे कौंटर में, यह फ़ार्म भर कर वहाँ दे दो ।
- बहुत बहुत धन्यवाद ।

ವಿಚಾರಣೆ

- ನಮಸ್ಕಾರ ಸಾರ್, ನಾನು ಇಲ್ಲಿಂದ ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲೇಯಿಂದ ರಿಜರ್ವೇಶನ್ ಆಗಬಲ್ಲದೋ?
- ಯಾಕೆ ಇಲ್ಲ? ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತೀರಿ?
- ದಿಲ್ಲಿಗೆ; ಜಿ.ಟಿ. ಯಲ್ಲಿ ರಿಜರ್ವ್ ಮಾಡಬೇಕು.
- ದಿಲ್ಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತೀರಾ?
- ಇಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ತ್ರೀನಗರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು.
- ಅಂದರೆ ಕಾಶ್ಮೀರಿಗೆ?
- ಹೌದು ಸ್ವಾಮಿ, ಕಾಶ್ಮೀರಿಗೆಯೇ.
- ಹಾಗಾದರೆ. ಜಮ್ಮು ತವಿ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿಬಿಡಿರಿ.
- ಜಮ್ಮು ತವಿ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ಎಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತದೆ?
- ಮದ್ರಾಸ್ ಸೆಂಟ್ರಲಿಂದ.
- ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಜಮ್ಮು ವರೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾ?
- ಇಲ್ಲ, ಪಟಾನೊಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇಳಿಯಿರಿ. ಅಲ್ಲಿಂದ ತ್ರೀನಗರಿಕೆ ಬಸ್ ಇದೆ.
- ಪಟಾನೊಟ್ಟದಿಂದ ತ್ರೀನಗರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ದೂರ ಇದೆ?
- ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ನೂರು ಕಿ. ಮೀಟರುಗಳು ಆಗುವುದು.
- ಮದ್ರಾಸಿನಿಂದ ಪಟಾನೊಟ್ಟಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಘಂಟೆಗಳಾಗುವುದು?
- ಕೇವಲ ಅರವತ್ತೊಂಭತ್ತು ಘಂಟೆಗಳಾಗುವುದು.
- ಒಳ್ಳೆಯದು, ರಿಜರ್ವೇಶನನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸಬೇಕು?
- ಐದನೆಯ ಕೌಂಟರಲ್ಲಿ. ಈ ಫಾರ್ಮ್ ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಿ ಅಲಿ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಿರಿ.
- ಬಹಳ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

दर्शनीय स्थान

- दिल्ली में देखने लायक स्थान क्या क्या हैं ?
- बहुत से स्थान हैं। क्या तुमने लाल किला देखा है ?
- नहीं, कल ही यहाँ आया ।
- यह शाहजहाँ का बनाया हुआ है । इसे जरूर देखना चाहिए !
- किले के अन्दर देखने लायक क्या क्या हैं ?
- दिवाने खास, रंग महल, हमाम, मोती मसजिद आदि हैं ।
- क्या लाल किला नई दिल्ली में है ?
- नहीं, वह तो पुरानी दिल्ली में है । वह चाँदिनी चौक के पास है ।
- चाँदिनी चौक क्या है ?
- वह तो विश्वविख्यात बाजार है, जहाँ सोने, चाँदी और बहु मूल्य जवाहरातों की दुकानें हैं ।
- पुरानी दिल्ली में और क्या क्या देखने योग्य हैं ?
- किले के सामने ही जामा मसजिद है । नगर के दक्षिण में हुमायूँ का मकबरा और कुतुब मीनार हैं ।
- नई दिल्ली में क्या क्या देखने योग्य हैं ?
- संसद सदन, सचिवालय, इंडिया गेट, राजघाट आदि हैं । ट्रिस्ट बस में चले जाओगे तो ये सब देख सकते हो ।

ನೋಡತಕ್ಕ ಸ್ಥಾನಗಳು

- ದಿಲ್ಲಿಯೊಳಗೆ ನೋಡತಕ್ಕ ಸ್ಥಾನಗಳು ಏನೇನಿವೆ ?
- ಅನೇಕ ಸ್ಥಾನಗಳಿವೆ. ನೀವು 'ಲಾಲ್‌ಕಿಲಾ' ವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೀರಾ ?
- ಇಲ್ಲ, ನಿನ್ನೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ.
- ಇದನ್ನು ಶಾಹಜಾನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ನೋಡಬೇಕು.
- ಕೋಟೆಯೊಳಗೆ ನೋಡತಕ್ಕವುಗಳು ಏನೇನಿವೆ ?
- ದಿನಾನೇ ಖಾಸ್, ರಂಗ್ ಮಹಲ್, ಹಮಾಮ್, ಮೋತೀ ಮಶೀದಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿವೆ.
- 'ಲಾಲ್ ಕಿಲಾ' ಹೊಸ ದಿಲ್ಲಿಯೊಳಗೆ ಇದೇ ?
- ಇಲ್ಲ, ಅದು ಹಳೆಯ ದಿಲ್ಲಿಯೊಳಗೆ ಇದೆ. ಚಾಂದಿನೀಚೌಕದ ಹತ್ತಿರ ಇದೆ.
- ಚಾಂದಿನೀ ಚೌಕೆಂಬದೇನು ?
- ಅದು ವಿಶ್ವಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪೇಟೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರ, ಬೆಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಬಹಳ ಬೆಲೆಯ ರತ್ನಗಳ ಅಂಗಡಗಳಿವೆ.
- ಹಳೆಯ ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೇನೇನು ಸ್ಥಾನಗಳಿವೆ ?
- ಕೋಟೆಯ ಮುಂದೇ ಜಾಮಾ ಮಶೀದಿ ಇದೆ. ನಗರಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನೊಳಗೆ ಹುಮಾಯೂನದ ಗೋರಿ ಮತ್ತು ಕುತುಬ್ ಮಿನಾರಿವ.
- ನಮ್ಮ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಸರ್ಕಾರು ಎಲ್ಲಿದೆ ?
- ಅದು ಹೊಸ ದಿಲ್ಲಿಯೊಳಗೆ ಇದೆ.
- ಹೊಸ ದಿಲ್ಲಿಯೊಳಗೆ ಏನೇನು ನೋಡತಕ್ಕವು ಇವೆ ;
- ಸಂಸದ್ ಸದನ್, ಸಚಿವಾಲಯ, ಇಂಡಿಯಾ ಗೇಟ್, ಜಂಟರ್ ಮಂಟರ್ ಹಾಜ್‌ಘಾಟಿ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಾನಗಳಿವೆ. ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಬಸ್ಸಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

डाक्टर !

- नमस्ते डाक्टर साहब !
- हो ! रामशरण ! आओ। बैठो, अब पिताजी कैसे हैं ?
- रात को बुखार नहीं था, लेकिन बहुत थक गये हैं।
- दो दिन से खाना ही नहीं दिया है न ?
- रात को रोटी ली, थोड़ी ही देर में उलटी कर दी
- इतनी जल्दी रोटी नहीं देनी चाहिए।
- सवेरे बेहोश हो गये थे।
- कितनी देर तक बेहोशी में थे ?
- लगभग पाँच मिनट तक।
- क्या अब भी वैसे ही सिरदर्द है ?
- जी हाँ, सिरदर्द के मारे रात भर सोये ही नहीं।
- अच्छा, थोड़ा बैठो। इन पेशन्टों को देखकर चलेंगे।
- क्या बड़ी देर होगी, डाक्टर साहब ?
- नहीं, दो-चार ही पेशन्ट हैं न ?
- डाक्टर साहब, पिता जी अच्छे हो जाएंगे न ?
- क्यों नहीं ? ऐसे घबराने की बात क्या है ?
- माँ तो रो रही थी।
- माँ को बता दूँगा। पिता जी को ऐसी कोई भयानक
- बीमारी नहीं है। अच्छा, कार में बैठो, हम चलें।
- बेग ले लेता हूँ, डाक्टर साहब।

ಡಾಕ್ಟರ್ !

- ನಮಸ್ತೆ ಡಾಕ್ಟರ್ !
- ಹೋ! ರಾಮ್‌ಶರಣ್ ! ಬನ್ನಿರಿ. ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ, ಈಗ ತಂದೆಯವರು ಹೇಗೆ ಇದ್ದಾರೆ ?
- ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಜ್ವರವಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಬಹಳ ಆಯಾಸಗೊಂಡಿದ್ದರು.
- ಎರಡು ದಿನಗಳಿಂದಲೇ ಊಟವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವೇ ?
- ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಿಂದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನಾಂತಿಯಾಯಿತು.
- ಅಷ್ಟು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ರೊಟ್ಟಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.
- ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತು ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿಬಿಟ್ಟರು.
- ಎಷ್ಟು ಕಾಲ ವರೆಗೆ ಮೂರ್ಛೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು ?
- ಸುಮಾರು ಐದು ನಿಮಿಷಗಳ ವರೆಗೆ.
- ಈಗ ಕೂಡ ಹಾಗೆಯೇ ತಲೆನೋವು ಇದ್ದೇನೋ ?
- ಹೌದು ಸಾರ್, ತಲೆನೋವಿನಿಂದ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ನಿದ್ರೆಯೇ ಇಲ್ಲ.
- ಸರಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಇರಿ, ಈ ಪೇಶಂಟುಗಳಿಗೆ ನೋಡಿ ಹೋಗುವೆವು.
- ಬಹಳ ತಾಮಸನಾಗುವುದೋ ಡಾಕ್ಟರ್ ಸಾರ್ ?
- ಇಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕೈದು ಪೇಶಂಟುಗಳೇ ಇದ್ದರಲ್ಲವೇ ?
- ಡಾಕ್ಟರ್ ಸಾರ್, ತಂದೆಯವರು ಚೆನ್ನಾಗಿಬಿಡುವರಲ್ಲವೇ ?
- ಏಕೆ ಇಲ್ಲ ? ಇಂತಹ ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಇದೆ ?
- ತಾಯಿ ಯೇನೋ ಅಳುತ್ತಾ ಇದ್ದರು.
- ತಾಯಿಗೆ ಹೇಳಿಬಿಡುವೆನು. ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಅಂತಹ ಭಯಂಕರ ವ್ಯಾಧಿಯಿಲ್ಲ. ಸರಿ, ಕಾರೊಳಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ, ನಾವು ಹೋಗುವೆವು.
- ಬೇಗನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಡಾಕ್ಟರ್ !

क्या लोगे ?

- आज स्पेशल क्या है ?
- स्वीट में चम्पाकली है, मन्देश है और रसगुल्ला है ।
- अच्छा, कुमार ! तुम क्या लोगे ?
- जो तुम चाहते हो ।
- क्या चम्पाकली ले लेंगे ?
- ठीक है, चम्पाकली ही दो प्लेट लाओ ।
- चरपरा क्या लाऊँ ?
- मुझे तो बड़ी भूख लग रही है, इसलिए पूरी खायेंगे ।
- तब तो स्वीट के बाद दही बड़े लेंगे, उस के बाद पूरी ।
- ठीक है...पहले बरफ का पानी चाहिए ।
- यहाँ तो दही बड़ा बहुत बढ़िया होता है ।
- मिठाई भी बहुत अच्छी बनी है ।
- क्या और कुछ लोगे ?
- नहीं, इतना ही बस है । क्या तुम लेना चाहते हो ?
- मेरा तो पेट खूब भर गया है । अब रात को कुछ भी नहीं खाऊँगा ।
- अभी चाय तो लोगे न ?
- जरूर लूँगा ।
- क्या हम चले ।
- हाँ, बिल ले कर चलेंगे ।

ಏನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿರಿ ?

- ಇಂದು ಸ್ವೆತಲ್ ಏನೇನಿನೆ ?
- ಸ್ವೀಟಿನಲ್ಲಿ ಚಂಪಾಕಲಿದೆ, ಸಂದೇಶಿದೆ ಮತ್ತು ರಸಗುಲ್ಲಾಯಿದೆ.
- ಸರಿ, ಕುಮಾರ್ ನೀವು ಏನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿರಿ ?
- ನೀವು ಇಷ್ಟಪಡುವಂತೆಯೇ.
- ಚಂಪಾಕಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವೆವೋ ?
- ಸರಿ, ಎರಡು ಪ್ಲೇಟ್ ಚಂಪಾಕಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ.
- ಕಾರದಲ್ಲಿ ಏನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಲಿ ?
- ನನಗೆ ಬಹಳ ಹಸಿ ಆಗುತ್ತಿದೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಪೂರಿ ತಿನ್ನುವೆವು.
- ಹಾಗಾದರೆ ಸ್ವೀಟಿನಂತರ ಮೊಸರು ಬಡೆ ತಿನ್ನುವೆವು, ಅದನಂತರ ಪೂರಿ.
- ಸರಿ ... ಮೊದಲು ಮಂಜುಗೆಡ್ಡೆಯ ನೀರು ಬೇಕು.
- ಇಲ್ಲಿ ಮೊಸರು ಬಡೆ ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ.
- ಮಿಠಾಯಿ ಕೂಡ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಯಾರಾಗಿದೆ.
- ಬೇರೆ ಏನಾದರೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿರಾ ?
- ಇಲ್ಲ, ಇಷ್ಟೇ ಸಾಕು. ನೀವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೆ ಬಯಸುತ್ತೀರಾ ?
- ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯು ಒಳ್ಳೆಯ ನೆರೆತು. ಇಂದು ರಾತ್ರಿ ಕೊಂಚ ಕೂಡ ಊಟ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.
- ಈಗಲೇ ಚಹವನ್ನು ಕುಡಿಯುವಿರಿಲ್ಲವೇ ?
- ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಕುಡಿಯುವೆನು.
- ನಾವು ಹೋಗಲೇನೇ ?
- ಸರಿ, ಬಿಲ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವೆವು.

समान रहित स्नेह

एक भालू और एक आदमी थे। वे दोनों बड़े दोस्त थे।

एक दिन वे दोनों एक जंगल में जा रहे थे। दोपहर का समय था। वे दोनों एक पेड़ की छाया में बैठे।

उस आदमी को नीन्द आने लगी। उस के मुख पर एक मक्खी भिनभिना रहीं थी, इसलिए वह नीन्द न ले सका।

भालू यह देख रहा था। उस ने सोचा कि यह मक्खी मेरे दोस्त को बहुत तंग कर रही है। इसे मार डालना चाहिए।

ऐसा विचार कर उस भालू ने अपने पैर से उस मक्खी पर आघात किया।

आघात से उस मक्खी को मार तो डाला, लेकिन उसी समय उस आदमी के मुख को भी घायल कर दिया।

ಸಮಾನವಲ್ಲದ ಸ್ನೇಹ

ಒಂದು ಕರಡಿ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಇದ್ದರು. ಅವರಿಬ್ಬರು ಬಹಳ ಸ್ನೇಹಿತರು.

ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರು ಒಂದು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಾಲವಾಯಿತು. ಅವರಿಬ್ಬರು ಒಂದು ಮರದ ನಿರಳಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು.

ಆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನಿಧ್ರೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಮುಖದ ಸುತ್ತ ಒಂದು ನೋಣ ಹಾರುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣ ನಿಧ್ರೆ ಹೋಗಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ.

ಕರಡಿ ಇದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಅದು 'ನನ್ನ ಗೆಲೆಯನನ್ನು ಈ ನೋಣ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಇದನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವೆನೆಂದು ಯೋಚಿಸಿತು.

ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಕರಡಿಯು ತನ್ನ ಕಾಲಿನಿಂದ ಆ ಮನುಷ್ಯನ ಮುಖದ ಮೇಲಿದ್ದ ನೋಣವನ್ನು ಹೊಡೆಯಿತು.

ಆ ಏಳು ನೋಣವನ್ನೇನೋ ಕೊಂಡಿತು, ಆದರೆ ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಮನುಷ್ಯನ ಮುಖವನ್ನು ಗಾಯಮಾಡಿತು.

बुद्धिमान यात्रिक

गरमी के एक दिन एक यात्रिक जंगल के रास्ते से चल रहा था। दोपहर हो चला। उसे बड़ी प्यास लगने लगी। सारे तालाब और नदियाँ सूख गयी थीं, इसलिए उसे पीने का पानी नहीं मिला।

आखिर वह एक नारियल के पेड़ के पास आया। उस में बहुत से नारियल थे। वह पेड़ बहुत ऊँचा था, इसलिए वे नारियल उस के हाथ न लगे।

उस पेड़ पर कुछ बन्दर थे। उन को देखते ही उस बुद्धिमान यात्रिक के मस्तिष्क में एक उपाय सूझ पड़ा। उसने थोड़े पत्थर के टुकड़े उठाये और ऊपर फेंके।

उस के बाद, दूसरों का अनुकरण करने का स्वभाव वाले बन्दर कुछ नारियल तोड़ कर यात्रिक की ओर फेंकने लगे।

उस यात्रिक ने बहुत ही खुश हो कर उन नारियलों को उठा लिया। उन का मीठा पानी पी कर उसने अपनी प्यास बुझा ली और अपने रास्ते पर चलने लगा।

ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಪ್ರಯಾಣಿಕ

ಬೇಸಗೆಕಾಲದ ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಯಾಣಿಕನು ಕಾಡಿನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನವಾಗುವ ವೇಳೆಗೆ ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಎಲ್ಲ ಸರೋವರಗಳು ಮತ್ತು ನದಿಗಳು ಒಣಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಕಾರಣ ಅವನಿಗೆ ಕುಡಿಯಲು ನೀರು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ.

ಕೊನೆಗೆ ಅವನು ಒಂದು ತೆಂಗಿನ ಮರದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಗಳಿದ್ದವು. ಆ ಮರವು ಬಹಳ ಎತ್ತರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಆ ಕಾಯಿಗಳು ನಿಲುಕಲಿಲ್ಲ.

ಆ ಮರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಂಗಳಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಪ್ರಯಾಣಿಕನು ಒಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಿದನು. ಅವನು ಕೆಲವು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎದ್ದೆದ್ದೆ ಬೀಸಿದನು.

ಅನಂತರ, ಇತರರನ್ನು ಅನುಕರಣಮಾಡುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಆ ಮಂಗಳಗಳು ಕೆಲವು ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ದು ಪ್ರಯಾಣಿಕನ ಕಡೆ ಎಸೆದವು. ಅವನು ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡನು. ಅದರ ಸಹಾಯದಿಂದ ನೀರಿನಿಂಚೆ ತನ್ನ ಬಾಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದನು.

देहाती और मोटर कार

एक देहाती था। उसे लाटरी में बहुत रुपये मिले। उसने एक मोटर कार खरीदी।

एक दिन अपनी नयी मोटर कार में बैठ कर उस देहाती ने चालक को आज्ञा दी, “कार को शहर की ओर ले चलो।”

वह पहले पहल शहर देखने निकला था। कार शहर के रास्तों में चलने लगी।

चालक बार बार कार की खिड़की के बाहर अपना हाथ दिखाता रहा। इस का कारण देहाती समझ न सका। वह और ही कुछ सोचने लगा।

देहाती ने चालक को बताया, “देखो चालक, अपने हाथ को यों बाहर निकाला मत करो। रास्ते पर ध्यान रखो और सीधे चलाते जाओ। अगर पानी बरसने लगे तो क्या हो जाएगा? बरसने भी लगे, तो मैं बता हूँगा।”

चालक हंस पड़ा। उस ने उस अबोध देहाती को हाथ दिखाने की जरूरत समझा दी।

कार चलती ही रही। थोड़ी देर के बाद चालक बताया, “जी, अब कार आगे थोड़ा भी नहीं जा सकती, पेट्रोल खतम हो गया है।

देहाती ने कहा, “अरे, आगे न चलेगी तो पीछे चल सकती है न? अब कार को गाँव की तरफ चलाओ।”

ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನನು ಮತ್ತು ಮೋಟರ್ ಕಾರು

ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಲಾಟ್ರಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ರೂಪಾಯಿ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅವನೊಂದು ಮೋಟರನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡನು.

ಒಂದು ದಿನ ತನ್ನ ಹೊಸ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಆ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನನು “ಕಾರನ್ನು ಪಟ್ಟಣದ ಕಡೆಗೆ ಚಲಾಯಿಸು” ಎಂದು ಡ್ರೈವರಿಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು.

ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಅವನು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೋದನು. ಕಾರು ಪಟ್ಟಣದ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಓಡ ತೊಡಗಿತು.

ಡ್ರೈವರು ಹೊತ್ತು ಹೊತ್ತು ಕಾರದ ಕಿಟಕಿಯ ಹೊರಗೆ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಇದರ ಕಾರಣ ಏನೆಂಬದು ಆ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವನು ಬೇರೇನೋ ನೆನೆಯ ತೊಡಗಿದನು.

ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನನು, “ನೋಡು ಡ್ರೈವರ್, ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕೈಯನ್ನು ಹೊರಗೆ ತೋರಿಸ ಬೇಡ. ರಸ್ತೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡೇ ಕಾರನ್ನು ಚಲಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗು. ಮಳೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದರೆ ಏನಾಗುವುದು? ಮಳೆ ಬೀಳಿದರೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿ ಬಿಡುವೆನು.” ಎಂದು ಡ್ರೈವರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

ಡ್ರೈವರು ನಗೆಯಾಡಿದನು. ಆ ಅಜ್ಞಾನಿ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನನಿಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಕೈಯನ್ನು ತೋರಿಸ ಬೇಕೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು.

ಕಾರು ಚಲಿಸುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಡ್ರೈವರು, “ಅಯ್ಯಾ, ಈಗ ಕಾರು ಮುಂದುಗಡೆ ಹೋಗಲಾರದು, ಪೆಟ್ರೋಲು ತೀರಿಹೋಗಿತು” ಎಂದನು.

ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನನು, “ಹೋ! ಮುಂದುಗಡೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲಾಂತೆ ಹಿಂದುಗಡೆ ಚಲಿಸಬಲ್ಲವನೇ? ಕಾರನ್ನು ಈಗ ಹಳ್ಳಿಕಡೆಗೆ ಚಲಾಯಿಸು” ಎಂದನು.

भेड़िया और सारस

एक दिन की बात है कि एक भेड़िये ने एक बकरे को मार कर खाया। उस की हड्डी का एक टुकड़ा उस के गले में अटक गया। इस से बहुत पीडा होने लगी। वह रोता चीख मारता हुआ जंगल में यहाँ वहाँ भटकने लगा।

एक सारस पक्षी को देख कर वह बिनती करने लगा, “ओ दोस्त ! कृपया तुम अपने लम्बे चोंच की सहायता से मेरे गले में जो टुकड़ा अटक गया है, उसे निकाल दो। मैं तुम्हे इस के प्रतियुपकार के रूप में एक बहुत बढ़िया तोहफा दूँगा।”

उस की इस प्रार्थना को सारस ने स्वीकार किया और अपने उस लम्बे चोंच को उस भेड़िये के गले में ले जा कर उस टुकड़े को निकाल दिया।

भेड़िया पीडा से मुक्त हुआ। भेड़िये ने जो तोहफा देने का वचन दिया था, उसे अब सारस मांग बैठा। लेकिन भेड़िये ने गुस्से में आ कर जवाब दिया, “अरे, तुम बड़े मूर्ख हो। तुम्हारा चोंच मेरे मुह में था, तो भी मैंने उसे अपने दांतों से नहीं काटा। तुम्हे जो जीते जी छोड़ रहा हूँ, वही तुम्हारे लिए बढ़िया तोहफा है।

उस क्रूर भेड़िये की जो सहायता की, उस के लिए पश्चात्ताप करते हुए वह सारस वहाँ से चला गया।

ತೋಳ ಮತ್ತು ಕೊಕ್ಕರೆ

ಒಂದು ಬಾರಿ ತೋಳ ಒಂದು ಅಡನ್ನು ಕೊಂಡು ತಿಂದಿತು. ಒಂದುಮೂಳೆ ಅದರ ಗಂಟಲಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿತು. ಅಧಿಕವಾದ ನೋವಿನಿಂದ ಅದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಕಾಡಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಆಲೆದಾಡಿತು.

ಒಂದು ಕೊಕ್ಕರೆಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ನೋಡಿ 'ಮಿತ್ರನೇ! ದಯಮಾಡಿ ನಿನ್ನ ಉದ್ದವಾದ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ನನ್ನ ಗಂಟಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಮೂಳೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಬಿಡು. ನೀನು ಮಾಡಿದ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ನಿನಗೊಂದು ಭಾರಿ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಕೊಡುವೆನು' ಎಂದು ಬೇಡಿತು.

ಆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಆ ಕೊಕ್ಕರೆ ತನ್ನ ಉದ್ದವಾದಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ತೋಳದ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಆ ಮೂಳೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಬಿಟ್ಟಿತು.

ತೋಳ ನೋವಿನಿಂದ ಸಾರಾಯಿತು. ಕೊಕ್ಕರೆ, ತೋಳ ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿನ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿತು. ಆದರೆ ತೋಳ ಕೋಪದಿಂದ "ಎಲೈ ನೀನೆಂತಹ ಮೂಢನು! ನಿನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆ ನನ್ನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಾನು ನನ್ನ ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಕಡಿಯದೇಯಿದ್ದೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರಾಣದೊಡನೆ ಬಿಟ್ಟು, ಇದೇ ನಿನಗೆ ದೊಡ್ಡ ಬಹುಮಾನವಲ್ಲವೇ?" ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿತು.

ಆ ಕೊಕ್ಕರೆ ಆ ಕ್ರೂರ ತೋಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾ ಹೊರಟು ಹೋಯಿತು.

पन्ना धाई

राजपूत बड़े वीर होते थे। उन की स्त्रियाँ भी शौर्य रमणियाँ होती थीं। वे अपने देश और अपने राणा के लिए अपना सब कुछ त्यागने के लिए तैयार हो जाते हैं। ममय पड़ने पर अपने प्राणों का भी बलिदान कर देते थे।

शौर्य रमणियों में एक थी। पन्ना एक साधारण धाई थी। अपने त्याग के कारण वह इतिहास में अमर रह गयी है।

मेवाड राजस्थान का एक राज्य था। मेवाड का राणा सांगा ने बाबर के साथ युद्ध किया और मारा गया। वह अपने पुत्र को पन्ना की देख रेख में छोड़ चला था। राणा की अनुपस्थिति में राज्य का पालन करने बनवीर चुनाया गया था।

बनवीर बड़ा स्वार्थी था। वह राणा सांगा के पुत्र को मार कर खुद राणा बनने को चाह रहा था। यह पन्ना धाई को मालूम हो गया। वह बहुत ही सतर्क हो बच्चे की देख रेख करने लगी थी।

एक दिन रात को पहरेदार पन्ना के पास दौड़ आया और उसने बताया कि बनवीर तलवार ले कर कमरे की ओर आ रहा है। तुरन्त सोये हुए राजकुमार को एक टोकरी में रख कर बाहर भेज दिया। उस के बाद अपने बेटे को उस क पालने में सुलाया और उसी को राजकुमार बताया।

बनवीर ने उसे ही मार डाला। यों पन्ना ने अपने बच्चे को खो कर भाबी राणा को बचाया था।

ಪನ್ನಾ ದಾದಿ

ರಾಜಪುತ್ರರು ಬಹಳ ಶೂರರು. ಅವರ ಸ್ತ್ರೀಗಳು ಕೂಡ ಶೌರ್ಯ ರಮಣಿಗಳು. ಅವರು ತಮ್ಮ ದೇಶ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ರಾಜನಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸರ್ವಸ್ವಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವಶ್ಯವಾದರೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೂಡ ಬಲಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದರು. ಶೌರ್ಯರಮಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಪನ್ನಾ ದಾದಿ ಒಬ್ಬಳು ಇದ್ದಳು. ಅವಳೊಂದು ಸಾಮಾನ್ಯನಾದ ದಾದಿಯು. ತನ್ನ ತ್ಯಾಗದ ಕಾರಣಿಯಿಂದ ಅವಳು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅಮರನಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

ಮೇವಾಡ ರಾಜಸ್ಥಾನದೊಂದು ರಾಜ್ಯ. ಮೇವಾಡದ ರಾಣಾ ಸಾಂಗಾ ಬಾಬರನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ಮಡಿದನು. ಅವನು. ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಪನ್ನೆಯ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟನು. ರಾಣಾಸಾಂಗನು ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಲು ಬನವೀರನು ಚುನಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು.

ಬನವೀರನು ದೊಡ್ಡ ಸ್ವಾರ್ಥಿ. ಅವನು ರಾಣಾಸಾಂಗನ ಪುತ್ರನನ್ನು ಕೊಂದು ತಾನೇ ರಾಣಾನಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಇದು ಪನ್ನಾ ದಾದಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಉಡನೆಯೇ ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಕಾವಲುಗಾರನು ಪನ್ನಾ ದಾದಿಯ ಹತ್ತಿರ ಓಡಿಬಂದನು. ಅವನು, “ಬನವೀರನು ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೋಣೆಯ ಕಡೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು,” ಎಂದನು. ತಕ್ಷಣವೇ ಮಲಗಿದ್ದ ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಒಂದು ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ಹೊರಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಳು. ಅನಂತರ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಮಗುವನ್ನೇ ತೊಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಅವನೇ ರಾಜಕುಮಾರನೆಂದು ತಿಳಿಸಿದಳು.

ಬನವೀರನು ಅವನನ್ನು ಕೊಂದುಬಿಟ್ಟನು. ಹೀಗೆ ಪನ್ನಾ ದಾದಿಯು ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಭಾವೀರಾಣಾವನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದಳು.

अपने को पहचान

एक शेरनी थी। उसे एक बच्चा पैदा हुआ। दो-चार दिन में ही शेरनी मर गयी। अब बच्चा अकेला रह गया।

थोड़ा देर में वहाँ भेड़ों का लेंहड़ा आया। उस में मेमने भी थे। वे दूध पीते जा रहे थे। यह देख शेर का बच्चा भी मेमनों के साथ मिल गया और दूध पीने लगा। वह उस लेंहड़े के साथ ही रहने लगा।

दिन बीते, एक दिन वहाँ दूसरा एक शेर आया। उस ने देखा कि वहाँ एक शेर भेड़ों के लेंहड़े में भेड़ ही हो गया है। वह भी छलांग मारता, घास-पात चरता और मेमनाता है। यह देख उसे बड़ा आश्चर्य हुआ।

वह आगन्तुक शेर गरज उठा, शायद उस शेर का ध्यान आकर्षित करने के लिए। लेकिन उस का गर्जन सुनते ही भेड़ों के साथ वह छोटा शेर भी भाग पड़ा।

एक दिन बड़ी चालाकी से उस शेर को पकड़ लिया। उस ने पूछा, “तुम यो भेड़ों के जैसे क्यों मेमनाते और क्यों घास-पात चरते फिरते हो?”

“भेड़ हूँ, इसलिए।” दोनों तालाब के पास गये। उस में दोनों की परछाइयाँ दिखा कर समझाया, “हम दोनों के रूप एक ही है न? मैं शेर हूँ, तुम भी शेर हो; भेड़ नहीं।”

शेरने गरज उठा और कहा “तुम भी मेरे साथ गल्लो, दोनों एक साथ गरज उठ। सारा जंगल हिल उठा।

ತಮ್ಮನ್ನು ಗುರುತಿಸು

ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಸಿಂಹವು ಇತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮರಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ಎರಡು ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಣ್ಣು ಸಿಂಹವು ಸತ್ತು ಹೋಗಿತು. ಈಗ ಸಿಂಹ ಮರಿಯು ಏಕಾಕಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕುರಿಮಂದೆ ಬಂದಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕುರಿಯ ಮರಿಗಳು ಕೂಡ ಇದ್ದುವು. ಅವೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಯುತ್ತಾ ಇದ್ದುವು. ಇದನ್ನ ನೋಡಿ ಸಿಂಹ ಮರಿಯೂ ಕೂಡ ಕುರಿಯ ಮರಿಗಳ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿತು ಮತ್ತು ಅವಗಳಂತೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಯ ತೊಡಗಿತು.

ಕಾಲವು ಕಳೆದು ಒಂದು ದಿನ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬೇರೆಯೊಂದು ಸಿಂಹವು ಬಂದಿತು. ಬಂದು ಸಿಂಹ ಮರಿಯು ಕುರಿಮಂದೆಯಲ್ಲಿ ಕುರಿಯೇ ಆಗಿ, ಕುರಿಗಳಂತೆ ಹಾರುತ್ತಾ ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲು-ಎಲೆಗಳನ್ನು ಮೇಯುತ್ತಾ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಸಿಂಹಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ಆ ಬಂದಿದ್ದ ಸಿಂಹವು ಗರ್ಜಿಸಿತು, ಬಹುಶಃ ಆ ಸಿಂಹದ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಅಕರ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ! ಅದರಿಂದ ಅದರ ಗರ್ಜನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಕುರಿಗಳೊಡನೆಯೇ ಆ ಚಿಕ್ಕ ಸಿಂಹವು ಕೂಡ ಓಡಿ ಹೋಗಿತು.

ಒಂದು ದಿನ ಬಹಳ ಚಾತುರ್ಯವಾಗಿ ಆ ಚಿಕ್ಕ ಸಿಂಹವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡುಬಿಡಿತು. ಅದು, “ನೀನು ಕುರಿಗಳಂತೆ ಯಾಕೆ ಅರಚುತ್ತೀ ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲು-ಎಲೆಗಳನ್ನು ಯಾಕೆ ಮೇಯುತ್ತೀ?” ಎಂದು ಕೇಳಿತು.

“ನಾನು ಕುರಿಯು, ಅದ್ದರಿಂದ . . .”

ಇಬ್ಬುವು ಒಂದು ಕೆರೆದ ಹತ್ತಿರ ಹೋದುವು. ಅದರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನು ನೋಡಿಸಿ “ನಾವು ಇಬ್ಬರ ಆಕಾರ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲವೇ? ನಾನು ಸಿಂಹನು, ನೀನು ಕೂಡ ಸಿಂಹವೇ; ಕುರಿಯಲ್ಲ” ಎಂದು ತಿಳಿ ಹೇಳಿತು.

ममता

भारत में मुगलों का शासन अनेक वर्षों तक चलतारहा । उस वंश का पहला बादशाह बाबर था । वह बड़ा बुद्धिमान और विद्वान था । उसे कलाओं और ज्योतिष शास्त्र से बड़ा प्रेम था ।

बाबर का एक मात्र लाडला लड़का था हुमायूँ । वह बीमार पड़ा । अनेक अच्छे अच्छे चिकित्सक आये । लेकिन रोग बढ़ता ही गया ।

बाबर ने अपने दरबारियों को बुलाया और पूछा, “तुम लोग कोई एक ऐसा उपाय बताओ जिस से मेरा लाडला चंगा हो जाए ।”

“उपाय है । अगर आप अपनी कोई ऐसी वस्तु का, जिसे आप सब से अधिक प्यार करते हैं, अर्पण कर दे, तो चंगा हो जाएगा ।” दरबारियों में एक ने बताया ।

बाबर ने यह सुन कर कहा, “दुनिया में आदमी के लिए सब से ज्यादा प्यारी चीज उस के प्राण ही है । प्राण को छोड़ दूसरा क्या हो सकता है? हाँ, अपने एक मात्र पुत्र को बचाने के लिए अपने प्राणों को ही अर्पण कर दूंगा ।”

यों बता कर वह हुमायूँ के बिस्तर के पास बैठ कर खुदा से दुआ मांगने लगा, “हे खुदा! मेरे बच्चे को बचाने के लिए मेरे प्राण ले लो ।”

उस क्षण से ही हुमायूँ चंगा होने लगा और बाबर बीमार पड़ कर चंद दिनों के बाद चल बसा ।

ಮ ಮ ತೆ

ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮುಗಲರ ಅಳ್ವಿಕೆ ಅನೇಕ ಸಂವತ್ಸರಗಳ ವರೆಗೆ ಚಲಿಸಿ ತ್ತಿತ್ತು. ಆ ವಂಶದ ಮೊದಲನೆಯ ಬಾದುಶಾಹನು ಬಾಬರನು. ಅವನು ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತನು ಮತ್ತು ಪಂಡಿತನು. ಅವನಿಗೆ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜ್ಯೋತಿಷ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿತ್ತು.

ಬಾಬರಿನ ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗ ಹುಮಾಯೂನ್. ಅವನು ಅಸ್ವಸ್ಥನಾದನು. ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಚಿಕಿತ್ಸಕರು ಬಂದರು, ಸರಂತು ವ್ಯಾಧಿಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಬಂದಿತು.

ಬಾಬರನು ತನ್ನ ದರ್ಬಾರಿನ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಕರೆದು ಕೇಳಿದನು. “ನನ್ನ ಮಗನು ಗುಣಹೊಂದಲು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಉಪಾಯ ತಿಳಿಸಿರಿ.”

“ಉಪಾಯ ಇದೆ. ತಾವು ತಮಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯನಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಅರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ತಮ್ಮ ಮಗನು ಗುಣಹೊಂದುವನು ” ಎಂದು ದರ್ಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಹೇಳಿದನು.

ಬಾಬರನು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ, “ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೀತಿಯ ವಸ್ತು ಬೇರೆ ಏನು ಇದ್ದೀತು? ಹೌದು, ನಾನು ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ತ್ಯಾಗಮಾಡಲು ತಯಾರಾಗಿದ್ದೇನೆ ” ಎಂದನು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಅವನು ಹುಮಾಯೂನನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಬದಿಗೆ ಹೋಗಿ “ಹೇ ಖುಡಾ, ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ” ಎಂದು ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು.

ಆ ನಿಮಿಷದಿಂದ ಹುಮಾಯೂನ್ ಗುಣಹೊಂದುತ್ತಾ ಹೋದನು. ಬಾಬರನು ವ್ಯಾಧಿಗ್ರಸ್ತನಾಗಿ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ನಂತರ ತೀರಿ ಹೋದನು.

वह कौन है ?

रात का समय था । बर्दवार स्टेशन पर रेलगाड़ी आ रुकी. दूसरे दर्जे के डिब्बे से एक युवक उतरा । उस के हाथ में छोटी सी एक पेटी थी ।

स्टेशन बहुत छोटा था । उस युवक ने चारों ओर देखा । कोई भी दिखाई न दिया । उस ने कुली को आवाज दी । उस स्टेशन पर कोई भी कुली नहीं था.

थोड़ी देर में एकबूढ़ा आदमी उस के पास आया और पूछा, “साहब, रात हो गयी है, इसलिए स्टेशन में कोई कुली नहीं है । क्या मैं आप की पेटी ले चलूँ ?”

“अच्छा, ले लो ।” युवक ने उत्तर दिया ।

वह बूढ़ा आदमी पेटी ले कर चला । घर पहुँचने पर युवक ने कुछ पैसे दिये ।

“क्षमा कीजिए साहब, मैं पैसे नहीं लेता ।” बूढ़ा आदमी पैसे लेने से मना कर चला गया ।

यह सुन कर उस युवक को बड़ा आश्चर्य हुआ । उस ने वहाँ उपस्थित लोगों से पूछा, “कह कौन है ?”

उन लोगों ने बताया, “क्या तुम यह नहीं जानते हो कि इतने बड़े और प्रसिद्ध मनुष्य कौन है ? ये ही प्रसिद्ध पंडित ईश्वरचन्द्र विद्यासागर जी है ।”

यह सुनते ही वह युवक लज्जित हों गया ।

ಅವನು ಯಾರು?

ರಾತ್ರಿಯಾಯಿತು. ಬರ್ದವಾನ್ ಸ್ವೇಷನಿನಲ್ಲಿ ಕೈಲು ಬಂದು ನಿಂದಿತು. ಎರಡನೆಯ ತರಗತಿಯ ಗಾಡಿಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ಯುವಕನು ಇಳಿದನು. ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಯಿತ್ತು.

ಸ್ವೇಷನು ಚಿಕ್ಕದು. ಆ ಯುವಕನು ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿದನು. ಒಬ್ಬರು ಕೂಡ ಕಾಣದರಿಲ್ಲ. ಅವನು ಎರಡು ಮೂರು ತಡವೆ ಕೂಲಿಯವನನ್ನು ಕರೆದನು. ಆ ಸ್ವೇಷನಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಕೂಲಿಗಳಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ವಯಸ್ಸಾದ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯ ರೊಬ್ಬರು ಅವನ ಬಳಿ ಬಂದು “ಬಾಬು, ರಾತ್ರಿಯಾಗಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವೇಷನಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಕೂಲಿಗಳಿಲ್ಲ. ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕೊಳ್ಳಲೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

“ಒಳ್ಳೆಯದು, ಹೊತ್ತುಕೋ” ಎಂದು ಅವನು ಉತ್ತರವಿತ್ತನು.

ಆ ಮುದುಕನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಮನೆಯನ್ನು ತಲುಪಿದ ಮೇಲೆ ಯುವಕನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದನು.

ಅದಕ್ಕೆ ಮುದುಕನು, “ಮನ್ನಿಸಿರಿ ಬಾಬು, ನಾನು ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದನು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಯುವಕನಿಗೆ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಅವನು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವು ಜನರನ್ನು “ಆ ಮುದುಕನು ಯಾರು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಅವರು, “ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮನುಷ್ಯರು ಯಾರೆಂಬದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇವರೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಂಡಿತ ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರರು” ಎಂದರು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಯುವಕನಿಗೆ ಬಹಳ ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು.

कथांश

“आप जो चाहे करें पर तलाक की बातें न करें।”
आँखों में आँसू भर कर रमा ने कहा।

“तो करूँ क्या?” गरज उठा रमेश।

“तलाक देना ही चाहते हैं तो पहले मुझे गला घोट कर मार डालिए।” आँसू पोंछती हुई रमा बोली।

इतने में प्रेमा जो इन दोनों की सारी बातें सुन रही थी उस कमरे के द्वार पर आ खड़ी हुई। रमा रमेश के पैरों को पकड़कर कह रही थी, “इन चरणों पर विश्वास कर सारे नातों को तोड़ बैठी। अब मेरा सहारा कौन बन सकता है? अब किसका द्वार खटखटाऊँ?”

प्रेमा ने बीच ही में कहा, “मेरा द्वार; रमा, मैं तुम्हारी रक्षा कर सकती हूँ।

रमेश ने मुड़कर देखा। वहाँ प्रेमा को देख कर उसे बड़ा ही आश्चर्य हुआ। उसने पूछा, “तुम यहाँ?”

“हाँ” धिक्कार भरे स्वर में प्रेमा बोलती गयी, “तुम भी कोई पुरुष हो? अपनी स्त्री का यह अपमान! रमेश पहले मैं यह नहीं जानती थी कि तुम मेरी सखी के पति हो।”

“तुम्हारी सखी यह।” साश्चर्य बोल उठा।

ಕತಾಂಶ

“ ನೀವು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿರಾದರೆ ಸೋಡುವ ಮಾತನನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬೇಡಿರಿ ” ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೀರು ತುಂಬುತ್ತಾ ರಮೆಯು ಹೇಳಿದಳು.

“ ಹಾಗಾದರೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ? ” ಗರ್ಜನೆ ಮಾಡಿದನು ರಮೇಶನು.

“ ಸೋಡುವುದಕ್ಕೆ ನೀವು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಾದರೆ ಮೊದಲು ನನ್ನನ್ನು ಕತ್ತುವನ್ನು ಹಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾಕಬಿಡಿರಿ. (ಕೊಂಡು ಬಿಡಿರಿ) ” ರಮೆಯು ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಒರೆಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದಳು.

ಇಷ್ಟೊಳಗೆ ಇಬ್ಬರಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರೇಮೆಯು ಆ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತಿದಳು. ರಮೆಯು ರಮೇಶನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು “ ಈ ಪಾದಗಳನ್ನು ನಂಬಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆನು. ಈಗ ನನಗೆ ಒತ್ತಾಸೆಯಾಗಿರುವರು ಯಾರಿದ್ದರು ? ಈಗ ಯಾರ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟುವೆನು ? ”

ಪ್ರೇಮೆಯು ನಡುವೇ ಹೇಳಿದಳು. “ ನಾನು ಬಾಗಿಲಿನನ್ನು ; ರಮೆ, ನಾನು ನಿಮಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

ರಮೇಶನು ಹಿಂತಿರುಗಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಿಲೇ ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಅವನು “ ನಿವು ಇಲ್ಲಿ ? ” ಎಂದನು.

“ ಹೌದು, ” ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಪ್ರೇಮೆಯು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಳು. “ ನೀವೂ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನೋ ? ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿಗೆ ಈ ಅವಮಾನಾ ! ರಮೇಶ್, ನೀವು ನನ್ನ ಗೆಳತಿಯ ಗಂಡರೆಂಬದು ನನಗೆ ಮೊದಲು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.”

“ ನಿಮ್ಮ ಗೆಳತಿ ಇವಳು ! ” ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು.

जन वाणी—हिन्दी

भारत-माता की हृद-वीणा, की झंकार है हिन्दी ।
 भारत-माता के शुभ्र-माल की यह है सुहाग बिन्दी ॥
 विभेद नाशिनी, ऐक्य विधात्री ।
 अखण्ड भारत की अमर जननी,
 जातीय मेल से भाषा बनी,
 मिलन की यह है सफल निशानी ।
 भारत वर्ष की यह गौरव-गिरा, जन-मानस की हिन्दी ।
 भारत-माता की हृद-वीणा की झंकार हैं हिन्दी ॥
 इस हिन्द की ही है यह हिन्दी,
 न कि सुर गणों की यह सुर-वाणी,
 भ्रम सीकरोँ से सरसाकर ही,
 श्वासों का सरगम बनी जन-वाणी ।
 सुरलोक बसाने जन्मी मिलन के संगम में हिन्दी ।
 भारत-माता की हृद-वीणा की झंकार है हिन्दी ॥
 तुलसी-मानस-सुरस-मरालिनी;
 चिन्तामणि-कबीर-सुबोधी की;
 सूर की सुराग-पद्म-माधुरी;
 देव, विहारी, व मीरा बावरी,
 प्रसाद, पन्त, निराला, शुक्ल, गुप्तादि रत्न हैं जिस की,
 लोक-मंगल कामना यह, सरल सुन्दरी हिन्दी ।
 भारत-माता की हृद-वीणा की झंकार है हिन्दी ॥



sinter plate contains
plastic binder The Bharat Vijay Mills
KALOL (V. Gujarat)

Bungalow - builded white, Blue color
3, Infantry Road cross, ph. 564576

ling.

"BY LANGUAGES WE ARE MANY.
BUT AS A NATION, WE ARE ONE."



Balaji
Publications

Madras-600014